

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

»JESENI« U VINKOVcima

BROJ
650

Subotica, 25. rujna 2015. Cijena 50 dinara

Matković, Gustav

Čakotica, 12. rujna 1932. – Subotica,
25. srpnja 1990.

Gustav Matković je u Subotici poha-
đao Gimnaziju nakon čega se
Srednju ekonomsku školu u Šo-
Njegova biografija bilježi da je
tijekom Drugoga svjetskog
nekoliko subotičkih žemir

**GUSTAVU MATKOVIĆU
U ČAST**

**BERBA GROŽĐA
U SRIJEMU**

**ŽIVOT U STARAČKOM
DOMU**

**INTERVJU
MOHAMED BADAWI**

NAZIRE LI SE RJEŠENJE?

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara 20. godina sa Vama

POSLOVNI MENIK

2373 Rezultata pronadjeno za Poljoprivredne mašine i pribor

Prvi rezultati

Ime	Cena
Press WELGER AP 41	1.700 €
Fermentatori za kiseli kupus i...	200 €
RAU selvospremač 2.0m	370 €
Bočna feza	300 €
Prodejem skuparu	180 €
Balerina	500 €
Tarap	500 €
Ovoredna sejalica	500 €
Pilestena	500 €
IFT 500 96g servo	2.200 €
prodajem belorusa s-40 u Parlezu	1.200 €
Horva putpa	100 €

V.I.P. pristup preko 6265

DAEWOO

KURSA DOLARA

KURSA DOLARA	EUR
USD	103.41
CHF	108.67
GBP	130
GBP	164.79
ALG	96.91
CAD	87.37
JPY	1.62
RUB	1.62
CNY	17.58
HRK	16.06
RSD	167.86

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

HRVATSKA GLAZBENA UDRUGA

XV. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

**Subotica, 27. 09. 2015. u 20 sati
u Sportskoj dvorani Tehničke škole
„Ivan Sarić“, (MEŠC) u Subotici**

Karte u pretprodaji na mobitel: 060 016 11 67

**Karte na dan Festivala na ulazu u
Sportsku dvoranu. Cijena: 250 dinara**

FESTIVAL POMOGLE:

POKRIVATELJI
FESTIVALA:

MEĐINSKI SPONZORI:

AKTUALNO

Novo vodstvo MO DSHV-a Tavankut 6

TEMA

Kako iskoristiti IPARD program EU

Europa (ne) nudi milijune na pladnju. 8-9

Izbjeglička kriza

Tko zadnji, njemu izbjeglice..... 12-14

INTERVJU

Dr. Badawi, subotički pedijatar i Palestinac iz Sirije

»Ljudi bježe od rata koji im je nametnut«10-11

SUBOTICA

Izložba *Gustavu Matkoviću u čast* otvorena u Subotici

Slikar kolorističkog senzibiliteta 23

ŠIROM VOJVODINE

Proslava u Somboru

Redovnici – znak božje volje na ovom svijetu 24-25

KULTURA

Gala koncert u Subotici

Tamburaška glazbena čarolija 32-33

SPORT

Reosnovan nogometni klub iz Male Bosne

ONK Mala Bosna 2015..... 55

Preseljenje problema

Izbjeglička kriza u Europi i dalje traje. S graničnog prijelaza Horgoš, na kojem su se prošlog tjedna izbjeglice sukobile s mađarskom policijom, velikom brzinom su se izbjeglice preselile na granične prijelaze s Hrvatskom, a s njima su se preselili i problemi prihvata i tranzita, kao i međudržavne napetosti. Dok su prošloga tjedna Mađarska i Srbija razmjenjivale diplomatske note, a zatim u Beogradu ministri vanjskih poslova poljupce, ovoga tjedna Srbija i Mađarska su se našle na jednoj, a Hrvatska na drugoj strani (ne)diplomatskog prepucavanja.

Valja se podsjetiti na događanja od prošloga tjedna, jer se ona odvijaju ubrzanim tempom, pa se ono što se dogodilo prije par dana sada čini kao daleka prošlost. Prošle srijede jedna grupa izbjeglica je u pokušaju da uđe u Mađarsku bacala različite predmete na mađarsku stranu graničnog prijelaza, na što je mađarska policija uzvratila suzavcima i vođenim topovima. Zbog pasivnosti srpske policije koja nije pokušala spriječiti napade, Mađarska je prosvjedovala i zatražila od srpskih vlasti da poduzmu mjere protiv napadača, na što je Beograd uzvratio prosvjednom notom zbog ispaljenih patrona suzavca na teritorij Srbije. U petak je već uslijedio dolazak ministra vanjskih poslova Mađarske u Beograd gdje je razgovarao sa šefom srpske diplomacije o izbjegličkoj krizi i odnosima dviju zemalja. Nesporazumi su u kratkom roku izgladeni i sa sastanka je poslana poruka kako odnosi između dvije zemlje nikad nisu bili bolji. U isto vrijeme iz Hrvatske su poslane poruke kako se Hrvatska neće ponašati ni kao Mađarska, ni kao Srbija, ni kao Makedonija i da će se prema izbjeglicama ponašati humano. U početku je sve izgledalo kako je »sve pod kontrolom«, ali s dolaskom sve većeg broja izbjeglica ni scenarij A, ni B, kojeg je najavljivala Vlada Hrvatske, nisu se pokazali učinkovitim, pa su izbjeglice usmjerene prema Mađarskoj, na što je Mađarska, osim ostrim prosvjedima, uzvratila i gradnjom novih ograda od žice, ovoga puta prema Hrvatskoj. Kada se broj izbjeglica koji dolaze iz Srbije počeo mjeriti u desecima tisuća Hrvatska je zatvorila granicu za teretni saobraćaj što je prouzrokovalo ozbiljnu napetost sa Srbijom.

Danas je srijeda, aktualan je ultimatum koji je premijer Srbije objavio Hrvatskoj da će, ukoliko se ne otvore granice, uzvratiti kontra-mjerama.

Što li nas još čeka? Teško je to predviđati, ali je ovoga tjedna postalo jasno da izbjeglički val sa sobom nosi ne samo humanitarne, već i ozbiljne političke, ekonomske i sigurnosne probleme zemljama kroz koje prolaze. Na žalost rješenje se ne vidi, barem ne iz vizure običnih građana. Ostaje samo »zauzimanje moralnog stava« bez jasnog poznavanja činjenica. Neki polaze od pitanja »kako će nas povijest pamtiti«, a drugi dodaju – hoće li nas pamtiti »po humanosti ili gluposti«?

A umjesto rješavanja problema i suradnje država narod se »zabavlja« prepucavanjima i nepriličnim komentarima pojedinih političkih lidera. Za razliku od izbjeglica koje, čini se, vrlo dobro znaju što žele i uporno idu prema tom cilju, političari u regiji, ali i u Europskoj uniji, čini se to ne znaju, a u novonastalim problemima koji se ne znaju riješiti loptica se prebacuje s jedne na drugu zemlju a stare zavade brzo isplivaju na površinu.

J. D.

Novi datum *HosanaFesta*

Jubilarni, deseti Festival hrvatskih duhovnih pjesama – *HosanaFest* 2015. nije održan, kako je planirano, u nedjelju 20. rujna, zbog zatvaranja granica te nemogućnosti dolaska sudionika iz inozem-

stva. Festival će biti održan 18. listopada 2015. u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici, s početkom u 20 sati. Slogan ovogodišnjega festivala je *Snagom ljubavi*.

Novo vodstvo MO DSHV-a Tavankut

Posljednji izbori u mjesnim organizacijama Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini subotičke podružnice održani su 16. rujna u Tavankutu. Pred oko četrdeset članova i simpatizera te čelnika stranke, u prostorijama HKPD *Matija Gubec* izabrano je novo vodstvo stranke u Tavankutu. Za predsjednika mjesne organizacije DSHV-a izabran je **Josip Petreš**, dok je dužnost zamjenika predsjednika u sljedećem mandatu dobio **Slavko Benčik**. Ostali članovi mjesnog odbora su **Antun Lučić**, **Ema Buljovčić**, **Tomica Vojnić Mijatov**, **Mladen Petreš** i **Ivica Dulić**. Za predstavnicu Mladeži DSHV-a izabrana je **Ksenija Benčik**, a ispred Foruma žena **Marija Vojnić Mijatov**. Mjesna organizacija je izglasovala **Slavka Benčika** za delegata u

subotičkoj podružnici, te dva predstavnika u Vijeću stranke, **Antuna Lučića** i **Tomica Vojnić Mijatova**. Izborima su prisustvovali i **Petar Kuntić**, predsjednik stranke, **Martin Bačić**, predsjednik subotičke podružnice, **Tomislav Žigmanov** kao novi predsjednički kandidat, **Vesna Prčić**, kandidatkinja za predsjednicu subotičke podružnice, te tajnica stranke **Lozika Jaramazović**.

I. D.

DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN RH

Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata

Scijem promicanja veza i jačanja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske te očuvanja hrvatskog identiteta, odnosno promicanja hrvatskog jezika, kulture, tradicije i jačanja položaja hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, kao i pomoći ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je 16. rujna 2015. godine objavio 2. Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2015. godinu.

Javni poziv je namijenjen sljedećim kategorijama primatelja:

1) Nefitne organizacije izvan Republike Hrvatske i u Republici Hrvatskoj (udruge građana, zaklade, ustanove i ostale organizacije koje ne ostvaruju dobit ili profit za svoj rad), kao i hrvatske zajednice izvan Republike Hrvatske koje se brinu za zaštitu prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske

2) Fizičke osobe čiji projekti obuhvaćaju brigu za očuvanje i jačanje identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske

3) Ugroženi pojedinci – pripadnici hrvatskog naroda s prebivalištem izvan Republike Hrvatske koji se nalaze u teškim socijalnim i materijalnim prilikama.

Javni poziv je otvoren do 1. listopada 2015., a rezultati će biti objavljeni na službenoj mrežnoj stranici Državnog ureda www.hrvati-izvanrh.hr, na kojoj se može naći i cjelovita verzija ovog Javnog poziva (rubrika Natječaj) kao i potrebni Obrasci.

Kolokvij *Iz blaga samostanske knjižnice* u Subotici

XL. znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata na temu *Iz blaga samostanske knjižnice – Radnićevo Pogargegno izpraznosti od svijeta* bit će održan u srijedu, 30. rujna, s početkom u 18 sati, u kapeli Crne Gospe franjevačke crkve u Subotici.

Uvodničari će biti dr. sc. **Marija Šafar Erl**, Osijek, dr. sc. **Marina Vinaj**, Osijek i prof. dr. sc. **Franjo Emanuel Hoško**, OFM, Rijeka. Kolokvij se organizira skupa s Franjevačkim samostanom u Subotici.

U franjevačkom samostanu u Subotici, stručnjaci Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda te profesori i studenti Odjela za kulturologiju Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer iz Osijeka, od ljeta, uz potporu ZKVH-a, provode uređenje knjižnice, o čijim će dosadašnjim rezultatima izvijestiti gošće iz Osijeka. Jedno od važnijih otkrića njihova rada je i pronalazak knjige u knjižnici subotičkog samostana fra **Mihajla Radnića Pogargegno izpraznosti od svijeta**, koja je objavljena u Rimu 1683. godine. Ona, skupa s drugom Radničevom

knjigom – *Razmiscljanja pribogomiona od ljubavi Boxje*, objavljene također u Rimu iste godine – stoji na početku književnosti na narodnom jeziku ovdašnjih Hrvata.

Uz detaljniji prikaz knjige *Pogargegne izpraznosti od svijeta*, fra Emanuel Hoško će u izlaganju predstaviti i samoga pisca, te nešto reći i o jeziku i pravopisu kojim je Radnić napisao to djelo.

Seminar-radionica o manjinskom novinarstvu

Nevladina udruga iz Beograda Integracije sada organizirala je prošlog tjedna u Novom Sadu trodnevni seminar – radionicu za novinare Srbije pod nazivom Manjinsko novinarstvo. Predavačica je bila **Lili M. Firs**, profesorica Multimedijalnog novinarstva na državnom Sveučilištu Arkanzasa.

Teme seminara su bile Razumijevanje raznolikosti i Kako postati inkluzivni novinar.

Na seminaru su sudjelovali ravnatelji, urednici i novinari manjinskih medija iz Vojvodine. Svim polaznicima na kraju seminara uručeni su Certifikati.

Ispred NIU Hrvatska riječ iz Subotice na seminaru je sudjelovao ravnatelj **Ivan Karan**.

Sjednica HNV-a u Zrenjaninu

Devetnaesta redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća bit će održana večeras (petak, 25. rujna), u multimedijalnoj dvorani Gradske uprave Zrenjanina (Trg slobode 10), s početkom u 18 i 30 sati. Na dnevnom redu sjednice, među ostalim, naći će se Prijedlog odluke o dodjeli sredstava udrugama i ustanovama hrvatske nacionalne zajednice po raspisanom natječaju HNV-a u području kulture za

2015. godinu; Prijedlog odluke o razrješenju i imenovanju člana Povjerenstva za praćenje povreda manjinskih prava u Republici Srbiji; Prijedlog odluke o razrješenju i imenovanju člana Povjerenstva za dodjelu priznanja; Prijedlog odluke o donošenju zaključka o usvajanju primjedbi i sugestija Hrvatskog nacionalnog vijeća na predložene formalne i materijalne elemente za izradu Posebnog Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Nacionalne manjine kompletirale nacrt akcijskog plana

Dio Akcijskog plana koji se odnosi na prava nacionalnih manjina, a neizostavan je dio glavnog Akcijskog plana u okviru poglavlja

23, završen je kao konačni nacrt, koji su usuglasili predstavnici svih nacionalnih vijeća prilikom drugog radnog susreta u Kovačici, za vikend, 19. i 20. rujna. Sve se ovo čini kako bi poglavlje 23 moglo biti napokon otvoreno u pregovorima Srbije u pristupanju Europskoj uniji.

Teme sastanka bile su problemi u ostvarivanju prava nacionalnih manjina, prema važećoj legislativi, kao i pitanje aktivnog doprinosa predstavnika nacionalnih manjina u procesu pridruživanja Srbije Europskoj uniji, veli predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**, koji je sudjelovao u radu Koordinacije.

»Nacionalna vijeća su sada kompletirala Nacrt Prijedloga ovoga akcionog plana, u Kovačici za vikenda iza nas. Taj prijedlog u vidu nacrt bit će predan predsjedavajućem radne skupine ali i predstavnicima europskih institucija koje djeluju u Srbiji. Čini se to s ciljem nastavka daljnjih aktivnosti kako bi smo u najskorije vrijeme došli do konačne verzije teksta koji bi bio prihvatljiv za sve zainteresirane strane i u tom smislu predstavljao konačni dokument koji bi Srbija prezentirala u Bruxellesu.«

Prisutni su bili predstavnici svih nacionalnih vijeća, osim njemačkog, i to daje posebnu težinu proizašlom dokumentu, kaže Sarić Lukendić.

Također se radilo u i četiri resorne radne skupine u kojima su predstavnici nacionalnih vijeća označili segmente aktualnog zakonodavnog okvira ili pak prakse koja postoji u pojedinim područjima, a koji predstavljaju prepreku u učinkovitom ostvarivanju zakonski definiranih prava.

U pogledu informiranja, Sarić Lukendić ističe sljedeće: »Zaključci nacionalnih vijeća idu u smjeru intervencija, odnosno izmjena i dopuna Zakona o informiranju. Predložili smo i zatražili da se ovaj aktualni zakon izmijeni u tri segmenta. Prvi je da se zaustavi ili poništi privatizacija lokalnih medija koji već puno godina izvještavaju na jezicima nacionalnih manjina. Drugi je da se, sukladno europskoj praksi, dopusti formiranje lokalnih medijskih servisa koji bi se bavili lokalnom tematikom.«

Glede Zakona o informiranju, članak 13 dopušta da se mediji čiji su osnivači nacionalna vijeća financiraju iz proračuna, dok članak 143, stavak 1 onemogućuje primjenu navedenog članka. Upravo treći segment zahtijeva da se brisanjem stavka 1 u članku 143 efektivno omogući primjena prava dana u članku 13.

U sljedećih mjesec dana se očekuje sastanak radne skupine, kada će se kao radni materijal naći zaključci nastali jučer u Kovačici.

S. J.

ISPRIKA

U prošlom broju tjednika *Hrvatska riječ* od 18. rujna nenamjerno je objavljena pogrešna informacija u potpisu ispod fotografije na naslovnici. Naime umjesto potpisa Kod Adoša u Bregu trebalo je biti potpisano Kod Adoša u Monoštoru. Ispričavamo se svim članovima KUDH Bodrog, koji je organizirao ovu manifestaciju kao i redateljici te svim sudionicima »Igranke kod Adoša« u Monoštoru te čitateljima.

Uredništvo

ISKUSTVA HRVATSKE: KAKO ISKORISTITI IPARD PROGRAM EU

Europa (ne) nudi milijune na pladnju

»U Hrvatskoj je bio slučaj da su ljudi gledali što se financira i prema tome su pravili svoje planove, a nisu gledali dugoročni razvoj svog poduzeća«, kaže Marko Mrkalj. »Naša je obveza prijenos informacija koje se tiču IPARD programa, zato ćemo obučiti 85 savjetodavaca«, kaže Slobodan Teofanov

IPARD program je pretpri-
stupni program Europske unije
i Hrvatska je taj program
mogla koristiti od momenta
kada je postala kandidat za članicu
EU, odnosno u proračunskom
razdoblju 2007.–2013. godine. S
obzirom da je status kandidata
za EU konačno dobila i Srbija,
sredstva iz IPARD fonda moći će
koristiti tek u ovom sedmogodišnjem
proračunskom razdoblju
Europske unije (2014.–2020.), a
očekuje se da prvi natječaji budu
raspisani početkom iduće godi-
ne. Praksa Hrvatske i Slovenije
pokazala je kako su prve dvije
godine zbog nesnalaženja obično
izgubljene godine, a da se to
ne bi ponovilo i Srbiji, dragocje-
no je naučiti nešto iz njihovih
pogrešaka. To je i razlog što je u
Somboru nekoliko konzultan-
tskih kuća uz potporu austrijske
Agencije za obrazovanje i zapo-
šljavanje (SEED) organiziralo
seminar na kome je bilo riječi o
iskustvima Hrvatske u IPARD
programu.

POUKA NA TUĐIM POGREŠKAMA

Ono što je do sada poznato
je cifra od 175 milijuna eura koje
će kroz IPARD programe moći
koristiti Srbija, ali još nisu pozna-
ti detalji natječaja, pa samim tim
ni to u kojim će se oblastima
ovaj novac moći trošiti. Ipak,

očekuje se da natječaj za Srbiju
bude sličan onome koji je imala
Hrvatska, te iskustva Hrvatske
mogu biti dragocjena. »Hrvatska
je godišnje imala po 30 milijuna
eura, ali rekao bih da za to nismo
baš najbolje bili pripremljeni.
Prve natječaje nismo najbolje

iskoristili, ali je zato kod ovih
posljednjih natječaja IPARDA
bilo više projekata nego što je bilo
novca. Najveći problemi bili su
imovinsko pravni odnosi, papi-
rologija i nevjerica ljudi da će im
netko dati novac. Međutim, kada
smo odradili nekoliko uspješnih

projekata onda je ipak ta priča
krenula. Prije samog podnoše-
nja zahtjeva za novac svatko tko
aplicira na ta sredstva treba znati
svoj razvojni plan, što želi ura-
diti i tek onda treba gledati na
koji način to može financirati. U
Hrvatskoj je bio slučaj da su ljudi
gledali što se financira i prema
tome su pravili svoje planove,
a nisu gledali dugoročni razvoj
svog poduzeća. S obzirom da
smo sličnog mentaliteta prepo-
stavljam da će to biti i ovdje
slučaj. To nije dobro. Najbitnije
je da neki potencijalni korisnik
tih sredstava zna gdje je danas
i što želi sutra«, kaže **Marko
Mrkalj**, konzultant *Okorak*
Slavonski Brod. Na sreću, svjesni
su u Srbiji da europski novac
neće dobiti na pladnju, pa se za
početak 2016. godine, za kada
je najavljeno otvaranje prvih
natječaja namjeravaju temelji-
to pripremiti. Jednu od takvih
mjera poduzima Pokrajinsko taj-
ništvo za poljoprivredu. »Otvora
se jedan izdašan fond za naše
poljoprivrednike, koji će omo-
gućiti da se naša poljoprivred-
na proizvodnja podigne na višu
razinu. Naša je obveza prijenos
informacija koje se tiču IPARD
programa i zato ćemo obučiti 85
savjetodavaca. Oni će biti obuč-
eni pomoći poljoprivrednicima da
dobiju što više novca iz ovog pro-
grama. Praksa je pokazala kako
zemlje iz okruženja nisu mogle

HRVATSKA

Hrvatska je od 2006. do 2009. godine koristila sredstva iz
SAPARD programa (Specijalni program za poljoprivredu i
ruralni razvoj) i iz tog programa imala je 35 milijuna eura, ali
je iskoristila samo 45 posto dostupnih sredstava. Od 2010.
počeo je IPARD, kroz koji je godišnje na raspolaganju bilo 35
milijuna eura. Točan postotak utroška tih sredstava znat će
se kada svi odobreni projekti budu završeni. Kao članica EU,
Hrvatska u proračunskom periodu EU 2014.–2020. godine na
raspolaganju ima 2,4 milijarde eura za projekte u poljoprivredi
i ruralnom razvoju.

na početku privući ni 50 posto od ukupnog iznosa, ali s obzirom da smo posljednji u okruženju koji možemo koristiti taj fond, na nama je što više pouka izvući iz njihovih pogrešaka», kaže **Slobodan Teofanov**, pomoćnik pokrajinskog tajnika za poljoprivredu.

To što u pogledu IPARD programa Srbija može učiti na pogreškama Hrvatske i Slovenije kao prednost vidi i dr. sc. **Hugo van Veghel**, ravnatelj *Tara International Consulting* iz Novog Sada. »Očekujem da će početak IPARD programa u Srbiji biti jači nego u drugim zemljama, ali samo ukoliko se ljudi dobro pripreme. Nedovoljna pripremljenost je jedan od problema koji se generalno javljao kod korištenja sredstava EU fonova. Zato je važno dati informacije kako se što bolje pripremiti do otvaranja natječaja. Uočili smo kako na početku zemlje izgube barem dvije godine dok se ne snađu i mi zato pokušavamo to u Srbiji preduprijediti. Što se više novca uzme na početku, to će postotak iskorištenosti dostupnih fondova biti veći«, kaže van Veghel.

PRAKSA

Hrvatska je imala nekoliko oblasti u koje su se mogla uložiti sredstva iz IPARD programa, ali je po Mrkaljevim riječima najviše uloženo u poljoprivredu i to za podizanje višegodišnjih zasada i povećanje kapaciteta farmi, zatim u prerađivačke kapacitete. »Posebno su se dobro pokazale općine koje su kroz mjeru 301 (poboljšanje i razvoj infrastrukture) potrošile sva dostupna sredstva«, kaže Mrkalj, koji spada u konzultante koji u Hrvatskoj imaju najviše odobrenih projekata.

A primjeri odobrenih projekata u Hrvatskoj pokazuju kako se kroz IPARD program neke investicije mogu financirati i sa sto posto. Takav je primjer izgradnja i opremanje pročišćача otpadnih voda u općini Bale, a uloženo je 3,5 milijuna kuna. Projekti vezani za turističku

ŠANSZA ZA SOMBOR

»Grad Sombor ima više od 117.000 hektara poljoprivrednog zemljišta, od čega je oko 90.000 hektara obradivo, 8.500 poljoprivrednih gazdinstava, i mi kao Grad moramo učiniti sve kako bi kroz IPARD program do naših poljoprivrednika stiglo što više novca«, kaže **Mihael Plac**, šef Odjela za lokalni gospodarski razvoj Grada Sombora.

ponudu i izgradnju apartmana sufinancirani su s 50 posto. U istom postotku sufinancirani su i projekti vezani za izgradnju pogona za preradu i skladištenje voća i povrća, nabava opreme za berbu voća i povrća...

NOVAC, ALI I KONTROLA

IPARD program je namijenjen ruralnom razvoju. Još konkretnije bilo bi da su sredstva iz

tri skupine. Prva skupina je unapređenje tržišne efikasnosti, konkurentnosti i uvođenje standarda EU i provodi se kroz tri mjere – investicije u poljoprivredna gazdinstva, potporu za uspostavljanje organizacija poljoprivrednih proizvođača i investicije u preradu i prodaju poljoprivrednih proizvoda. Druga skupina podrazumijeva pripremne aktivnosti za primjenu agroekoloških mjera, a pod time se podrazumije-

prilikom sudjelovanja na natječaju poljoprivredni proizvođači moraju osigurati pun iznos investicije. To je preduvjet da bi zainteresirani poljoprivrednik uopće mogao sudjelovati na natječaju. No, tu je tek početak. Važno je znati kako planirana investicija može početi tek kada se projekt odobri. Svaka investicija mora trajati najmanje pet godina, što konkretno znači da se u tom periodu primjerice izgrađeni objekt ne smije otuđiti i ne smije se dati u najam ili mu promijeniti namjenu. Kroz IPARD program refundira se 50, a u nekim slučajevima i do 70 posto uložених sredstava, naravno uz pravdanje svakog utrošenog dinara. I sve to uz rigoroznu kontrolu, koja počinje prije isplate sredstava, pa do krajnje kontrole koja se provodi na kraju petogo-

ovog programa namijenjena, prije svega, za uspostavljanje institucionalnih struktura i da su praktički priprema za korištenje mnogo značajnijih fondova koje na raspolaganju imaju zemlje članice EU, ali i priprema za uvođenje strožijih pravila koja važe za sve članice EU. Novac iz IPARDA može biti iskorišten u devet različitih oblasti, koje su podijeljene u

va organska proizvodnja, učinkovitija primjena gnojiva, kao i uvođenje novih kultura koje nisu ekonomski isplative. I na koncu treća skupina koja podrazumijeva razvoj ruralne ekonomije i to kroz unapređenje i razvoj ruralne infrastrukture (vodoopskrba, cestovna infrastruktura...) i proširivanje gospodarskih aktivnosti na selu. Važno je reći kako

dišnjeg perioda kako bi se utvrdilo je li investicija održana i jesu li dostignuti standardi Europske unije.

Na koncu, zaključak bi se mogao sažeti u ono što je kazao konzultant iz Hrvatske, a to je da svaki potencijalni korisnik prvo treba znati gdje je danas, a zatim gdje želi biti sutra.

Zlata Vasiljević

DR. MOHAMED BADAWI, SUBOTIČKI PEDIJATAR, PALESTINAC IZ SIRIJE

»Ljudi bježe od rata koji im je nametnut«

Nema ni jedna vjera koja dozvoljava da se ovakve stvari događaju. Prema tome, ovo nije vjerski, ne možemo to tako tumačiti. Ovo nije muslimanski, apsolutno nije. Islam je daleko od ovoga što se radi

Razgovor vodila: Tatjana Ljubić

Dr. Mohamed Badawi poznat je mnogim subotičkim roditeljima koji svoje najmlađe vode kod njega. Pedijatar, koji preko 20 godina radi u svojoj obiteljskoj poliklinici, skupa sa suprugom, sinom i kćerkom. U Srbiju je došao 1970. godine na studij medicine, a od tada je s obitelji živio tu i u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, dok se s otvaranjem poliklinike *Badawi* nije skrasio u Subotici. Dr. Badawi je Palestinac iz Sirije. Najmlađi od šestoro braće i sestara, svake je godine posjećivao obitelj u Damasku. Sve do 2011. godine, kada je u Siriji započeo građanski rat. Od tada ne ide, a ovdje pomaže izbjeglicama iz njegove zemlje kojima

je liječnička pomoć potrebna na putu.

HR: Vaša je obitelj i dalje u Siriji? Ili su uspjeli otići, odnosno pobjeći od rata?

Ja sam Palestinac koji je živio u Siriji, točnije rođen sam u Siriji. Izbjeglica sam od 1949. godine kada smo izašli, odnosno kad smo istjerani iz Palestine. Moja je mama bila trudna sa mnom i rodio sam se u Siriji. Iako sam Palestinac, osjećam se kao Sirijac. Svi moji, cijela obitelj i šira familija bili su u Siriji. Tamo sam se školovao do kraja gimnazije, kada sam došao ovamo 1970. godine i od tada sam tu, ali sam svake godine išao u Siriju skupa sa suprugom sve dok nažalost

nisu počeli neredi tamo, do 2011. Od tada nisam išao. U mojoj je obitelji bilo šestoro djece, četiri brata i dvije sestre, a ja sam najmlađi. Moja su braća i sestre živjeli većinom u Siriji, a njihova su djeca u inozemstvu – u Emiratima, Švedskoj, Njemačkoj. Sada su svi izašli. U tome je i sreća, jer su stariji pa su otišli kod djece, svatko kod svoje. Legalnim putevima, ne ovako. Oni su stari, ne bi mogli ni izdržati ovaj put. Vidim ovdje ljude, dolaze mi pacijenti, pomažem im koliko mogu. Naravno i evidentiram njihov dolazak kod mene.

HR: Na koji način uspijevate pomoći izbjeglicama ovdje?

Suradujemo s međunarodnom organizacijom *Liječnici bez granica* i oni nam donesu pacijente. Druge, koji imaju također legitimacije da su ušli u Srbiju, taksisti dovedu. Baš sam danas imao telefonski razgovor s nekim, pa sam tako pomogao, a drugima ovdje u ordinaciji. Do sada sam, ove godine, imao 20-ak pacijenata. Ima tu i djece i odraslih, a najčešće su problem prehlada, zapaljenja, kožni problemi, temperatura, proljev, povraćanje. Svakidašnji problemi, da kažem.

HR: Kako se osjećaju kada dođu kod

vas i mogu s nekim na svom jeziku i iz svoje zemlje pričati? Vjerujem da je olakšanje.

Njima bude jako drago i veliko olakšanje. Ne naplaćujem im preglede, naravno. Pregledamo ih i pomognemo koliko možemo. Njihove su priče većinom slične. Oni bježe od rata koji je njima nametnut. Napuštaju sve svoje tamo i nije im drago niti lijepo što izlaze, kao što ni nama nije bilo drago 1949. godine kada smo napustili našu domovinu Palestinu. Ima dosta i Palestinaca i to je njima drugi bijeg. Za tih 60 godina u Siriji su izgradili živote i sve su sad morali ostaviti. Njima nije nimalo lako i vjerujem da bi se većina i vratila kući.

HR: Kako se vi sjećate Sirije?

Siriju sam doživio kao najbolju i najmirniju zemlju koja postoji. I najbolji narod koji postoji. Oni su bili gostoprimljivi kada su nas primili kao izbjeglice iz Palestine. Tamo smo živjeli cijeli život i osjećali smo se apsolutno ravnopravnima sa Sirijcima. Uopće nije pravljena razlika, imao sam sva prava koja ima i Sirijac, osim glasovanja. Oni su me školovali. Zaposlenje, pomoć, zdravstveno osiguranje – sve smo imali. Više arapskih zemalja primilo je Palestince, ali apsolutno najbolji bio je boravak

u Siriji. Ja sam iz Damaska, ali obilazio sam cijelu Siriju, pogotovo u posljednje vrijeme kada sam odlazio. Sirija je jedna od najstarijih zemalja na svijetu, to (ovaj rat, op.a.) je šteta ne samo za Sirijce nego i za čovječanstvo. Meni je krivo što taj rat izbija diktirano od nekih velikih sila. Taj problem treba riješiti. Vratu ne možete puhati na plamenu nego se mora dolje zalijevati. Velike su sile moćne to stopirati, ali neće. Zašto? Ako žele, oni mogu. To je žalosno. To je katastrofa. Sve te žrtve, ruševine...

HR: Jeste li u kontaktu s prijateljima u Siriji? Kako oni preživljavaju?

Jesam, u kontaktu sam. Njima je jako loše, kažu »nadam se da će biti bolje«, još imaju nadu. Imam i prijatelje koji su krenuli na put (op.a. rutom kojom sada izbjeglice idu u EU) ali nisu bili ovdje. Izbjeglica ima u Jordanu, Libanu, Turskoj. To su veliki brojevi.

HR: Kako gledate na to što druge arapske zemlje, poput Saudijske Arabije, Emirata i drugih koje su bogate ne žele primati izbjeglice iz Sirije?

To su najbogatije zemlje i to je meni kao knedla u grlu, ne mogu ni progutati. Ne mogu objasniti nikome i ne mogu reći zašto je to tako. Ovi ljudi, izbjeglice, da su otišli tamo, mnogo bi im bilo lakše i zbog jezika koji je isti, običaja, navika, vjere. Adaptacija bi bila lakša. Neki dolaze kod mene i kažu kako su više od mjesec dana na putu. I to je žalosno. A tamo ih mogu primiti. Ipak, sigurno nije narod kriv. Narod u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, a znam ga dobro, gostoprимljiv je. I u Saudijskoj Arabiji, ali izgleda netko drugi diktira. Nisu samo oni krivi.

HR: Kako vam se čini i kako vidite situaciju u Europi gdje dolaze na tisuće izbjeglica, pa im se jedan dan iz Njemačke šalje poruka da su dobrodošli i da se otvaraju granice, a drugi dan ta zemlja privremeno izlazi iz Schengena i uspostavlja ponovno kontrole

nad granicama, dižu se zidovi i bodljikave žice? Oni svi žele malo dostojanstva tijekom puta, tako su mi rekli, kako bi stigli do svog odredišta na nekakav ljudski način.

Ja razumijem europske zemlje. S jedne strane to je masa ljudi, s drugačijim navikama, drugačijim običajima. Mnogi od njih će se teško adaptirati kada stignu tamo. Neki samo emigriraju a nikad se ne integriraju u društvo. Ima nekih koji neće ili se ne mogu uklopiti. I tu dođe do sukoba između zemalja i njihovih interesa i to se odrazi na račun ovih jadnih izbjeglica. Treba neći rješenje. Po mom mišljenju, svijet je stvorio ovaj problem, nisu oni sami. Europljani su isto umiješani u to, kao i Amerikanci. Smiješno mi je da Amerikanci kažu kako će uzeti oko 70 i nešto tisuća u toliko veliku zemlju. Mađarska predstavlja ulazna vrata u Europu, neću ulaziti u to imaju li pravo ili nemaju (zaustavljati ljude, op.a.), možda se i vrši pritisak na njih. Znam da su Mađari dobri i da hoće i počeli su ih primati. Ali po mom mišljenju imaju pristisak od drugih europskih zemalja stopirati to. Svakako ovo nije dobro. Mogu pohvaliti ovdje (Srbiju, op.a.), mogu pohvaliti Hrvatsku kako su primili izbjeglice. Kod nas se kaže - pruži noge koliko ti je dugačak jorgan. Toličke su njihove mogućnosti i ovdje i u Hrvatskoj koja je mlada zemlja i koja tek sad počinje. I Srbija nije bogata zemlja kao recimo Švedska, i oni su se pružili koliko su mogli. Ali nemaju mogućnosti za toliki broj. Ovdje je rekordno bilo dnevno 7000 ljudi, pa to treba i nahraniti i smjestiti.

HR: Nisu sve Sirijci i ne bježe svi od rata.

Ne, ne, nisu. Nisu čak ni većina. Sad ima i Iračana, Kurda, Afganistanaca, Pakistanaca, ljudi iz Bangladeša. Nisu svi izbjeglice i ne bježe svi s ratnih žarišta. E, sad to treba sortirati. Nažalost, mnogi bace dokumentaciju kako se ne bi saznalo što su i odakle su. Ali to se može saznati odakle su, po jeziku.

HR: Mislite li, prateći i arapske vijesti, kako je moguć daleko veći priljev izbjeglica? Oni koji su interno raseljeni i oni koji su u okolinim zemljama, spremaju li se i oni u Europu?

Nadam se da neće. Ja bih volio da ne bude. Kako to da ne bude? To znači da prestane rat. Mislim da oni koji su se smjestili blizu Sirije i koji su našli neko mirno mjesto neće ići dalje. Oni samo bježe od tog rata i vratili bi se u svoju zemlju, imanje, kuću. Ne izlaze svi samo radi boljeg materijalnog života, nego izlaze zato što je takva situacija momentalna.

HR: Kako gledate na radikalizaciju u Siriji, na aktivnosti ISIS-a (Islamic State of Iraq and Siria - Islamska država Iraka i Sirije, odnosno ISIL, Islamska država Iraka i Levanta)? Kada ste odlazili tamo, jeste li mogli naslutiti da postoji radikalizam među ljudima? Mi ovdje dobivamo najgore vijesti, što ne znači da je to većina ili jedino što postoji.

Kad sam bio u Siriji nisam apsolutno imao uvid u to i niti je to bilo na vidiku. Je li ovaj kršćanin, onaj šiit, ovaj sunit, onaj Alawi... Iskreno, nisam znao da postoje pravoslavci i katolici, suniti i šiiti. Svi su živjeli u harmoniji. Meni je ovo katastrofa, kao grom iz vedra neba. Ne kažem kako je sve kao med i mlijeko. Kao i svugdje ima korupcije, ima kriminala, ali to je bila najmirnija zemlja na Bliskom istoku. Sirija je lijepa zemlja u kojoj čovjek može doista uživati. I ovo što se dogodilo i mene je iznenadilo. Nisu to bile ćelije koje su spavale, nije. To se dokazuje time da ima puno došljaka. Nisu svi Sirijci (koji su u ISIS-u, op.a.), ima ih naravno, ali nisu svi Sirijci. Ima ih iz više zemalja. Nema ni jedna vjera koja dozvoljava da se ovakve stvari događaju. Prema tome, ovo nije vjerski, ne možemo to tako tumačiti. Ovo nije muslimanski, apsolutno nije. Islam je daleko od ovoga što se radi.

HR: Spomenuli ste kako je ljudima nekad teško integrirati se, usvojiti nove običaje i prihvatiti novu kulturu. Kada ste došli '70. godine, što vam je bilo najteže?

Ne znam, meni nije bilo teško niti mi je sad teško. Ne osjećam da sam ovdje stranac. Iskreno kažem, u Srbiji i u bivšoj Jugoslaviji osjećao sam se potpuno ravnopravno. U ulici gdje živim i u Subotici osjećam se kao građanin. Nisam osjećao nikakve teškoće kad sam došao niti ih sad osjećam. Meni je drago da sam tu i drago mi je da sam došao kao student a ne kao izbjeglica. Razumijem druge, možda je teško podnijeti to. Kod mene nije bio takav slučaj i ja sam se adaptirao. I mene su prihvatili jako lijepo. Osnovao sam obitelj, osnovao obiteljski posao. Imam moje obveze, koje redovito obavljam. Obveze koje država ima prema meni isto se korektno obavljaju i nemam nikakve primjedbe.

HR: Hoćete li se dalje angažirati, pružati pomoć?

Uvijek smo spremni, da. Kao što smo izašli u susret našima, kada su u Srbiji bile poplave. Napunimo moj auto i auto mog sina (liječkovima i dr. op.a.) i nosimo tamo gdje je pomoć potrebna. Spreman sam pomoći na bilo koji način.

HR: Jesu li vas prijatelji iz Sirije molili za pomoć u dolasku u Europu? Možete li im pomoći?

Samo legalno, drugačije ne. Pokušao sam da se legalno dobiju vize, ali su odbijene i onda sam se ispričao da ne mogu pomoći. Drugačije ne mogu.

HR: Kako zamišljate vaš povratak u Siriju?

Nadam se i volio bih, ali sigurno neće biti uskoro. To je baš žalosno što neće biti uskoro. Nadam se da će biti jednog dana. Mora biti. Ratom ništa nije završeno. Bilo koji rat završen je na stolu. I ovo mora završiti na stolu.

IZBJEGLIČKA KRIZA

Tko zadnji, njemu izbjeglice

Tekst i foto: Tatjana Ljubić

Bila je srijeda, 17. rujna, a granični prijelaz na Horgošu uskoro je postao nalik ratnoj zoni, kada je mađarska policija suzavcem, pendrecima i vodenim topovima odgovorila na pokušaj grupe izbjeglica da probiju bodljikavu graničnu ogradu i čelična vrata. Tisuće ljudi, izbjeglice, postavilo je šatore na cesti i livadi pokraj ceste. Šetali su gore-dolje, nervozni, iznemogli, po vrućini nakon višednevnog boravka na ničijoj zemlji između Srbije i Mađarske. Iako je ovo već stara vijest, bio je to uvod u otvaranje novog puta za migraciju, onog preko Hrvatske.

HORGOS 1, HORGOS 2

Ipak, vratimo se još na Horgoš i prošli tjedan. Povlačeći za rukav, zaustavio nas je jedan

stariji Sirijac, **Osman Ajamia**. Na arapskom nam je objašnjavao da želi pričati, ali ne zna engleski, pa je prijatelja zamolio da prevodi. Iz ratom razorenog sirijskog grada Aleppo na put je krenuo sa sinom i kćerkom. Bavio se građevinom i imao je svoju firmu. »Sin je bio na prvoj godini medicine i učio je uz svijeće jer nije bilo

struje. Kćerka je počela studirati biologijski inženjering. Nismo turisti, imamo svoje živote ali rat nas je natjerao da krenemo na ovaj težak put. Izgubili smo kuću. Nemamo više ništa«, rekao je ovaj 60-godišnjak. »Europa nam daje nadu, a zbog Arapa se osjećamo bijedno. Vjerujemo u humanost Europe«, rekao je

Osman, uvjeren u istinitost riječi koje govori.

U šatoru na poljani između dva prijelaza, Horgoša 1 i Horgoša 2, o daljnjim koracima tog se dana dogovarala ekipa Iraca. **Ahmed** je završio fiziku, ali je radio kao webmaster za onlajn izdanje jednih iračkih novina. »Idem u Finsku, ona je nova za imigrante i mislim da je veća mogućnost da prime nas iz Iraka. Mislim da imam osnova za azil, pripadam jednoj religijskoj manjini koja u Iraku nije prihvaćena«, kaže Ahmed koji nas je tad pitao za šid i mogućnost prolaska kroz Hrvatsku. Brzinom munje, vijest o novoj putanji proširila se među ljudima, a svi su od nas očekivali nekakav odgovor. Nije im bilo jasno zašto je Mađarska zatvorila svoje granice. »Moja je teorija da Mađari žele više novca od Europske unije, pa zato na

Osman Ajamia sa sinom

»Dok se na djecu baca suzavac, dok se ljudima preko žice kao psima baca hrana, dok oružane snage obučene da ne suojećaju pendreče majke i djecu, Europa se pred našim očima rasipa u vilajete koji se panično samo o sebi brinu, igrajući se brutalnih muzičkih stolaca: tko zadnji zatvori granice, dobiva sve izbjeglice«, kaže Aleksandar Hemon, bosansko-hercegovački i međunarodno prevođeni pisac s prebivalištem u Chicagu za hrvatski *Jutarnji list*

ovaj način vrše pritisak«, pretpostavlja Ahmed. Malo dalje, za nama trči mladi momak: »Jeste li međunarodni medij? Jeste li?« uzvikuje. Nismo, kažem, mi smo lokalni. Bio je malo razočaran. »Želim da ova slika ode u svijet. Ovo mora vidjeti Europa. Ja sam premlad da umrem!«, kaže ovaj 18-godišnji Sirijac **Bilal Kouraish** koji putuje s rođacima i prijateljima, a svi su mlađi od njega. Pokušali smo mu objasniti što je Šengen kako bi probali razumijeti zašto Mađarska traži da se registriraju. Ne znaju, ne zna gotovo nitko. Samo žele doći do Njemačke i ne žele se drugdje registrirati.

GRANIČNI PRIJELAZ HORGOS 2 SAMO ZA IZBJEGLICE

Tjedan dana kasnije, ovog tjedna, komunalne službe iz Kanjiže raščišćavaju smeće ostalo na graničnom prijelazu Horgoš 2 na kojem, osim komunalaca, nema nikoga. **Ervin Palfi**, direktor *Komunalca*, javnog komunalnog poduzeća iz Kanjiže, kaže da svaki dan odnesu oko 15 kubika smeća. »Nadamo se da ćemo za dva tjedna uspjeti očistiti ovaj prijelaz. Pogledat ćemo da li je nešto u funkcionalnom stanju od šatora pa ćemo dati dalje. U Kanjiži postoji dobrovoljno vatrogasno društvo, ima dječji

kamp, njima ćemo to predati. Neke šatore imamo sklopljene, ali 80, 90 posto njih su nefunkcionalni. Nakon čišćenja, morat ćemo dezinficirati ovaj cijeli prostor«, kaže Palfi. Prošlog vikenda granični prijelazi Bački Vinogradi i Horgoš 1 otvoreni su za promet, a Horgoš 2, kako su ministri unutarnjih poslova Srbije i Mađarske rekli, ostat će zatvoren i koristit će se za registraciju izbjeglica. Međutim, u Horgošu nema nikoga, u Kanjiži u prihvatnom centru svega je desetak osoba koji vjerovatno čekaju neke članove obitelji ili prijatelje prije nastavka puta. Policijska patrola dežura kraj pruge u Horgošu gdje su

još prošlog tjedna autobusi iz Beograda dovozili i iskrcavali izbjeglice. Sada ni tu nema nikoga. »Pozvani smo na ispomoć, ali sve je mirno. Ne znam ni zašto smo tu«, kaže policajac koji je u Horgoš na tjedan dana stigao iz Pančeva.

DIPLOMATSKI RAT HRVATSKE I SRBIJE: »ŠARAJ MALO BRATE«

Prazan sjever Vojvodine znači da ovo za sada nije ruta za migracije. U Subotici, na prostoru stare ciglane boravi oko 300 izbjeglica, ali će svi putem Hrvatske. Do zaključenja ovog broja u Hrvatsku je ušlo gotovo 35.000

Pamflet sa linkovima imigracionih sajtova

Pronađen irački lični dokument

izbjeglica. Većina napušta državu preko Mađarske, samo manji dio preko Slovenije. I Hrvatska je zatvorila sve granične prijelaze sa Srbijom osim Bajakova, što je ipak nejasno zašto, jer sve izbjeglice svakako prelaze kroz njive, ilegalno. Zatvaranje granica i za teretni promet, odnosno za kamione s robom dodatno je rezultiralo tenzijom u hrvatsko-srpskim odnosima. »Srbiji mogu da poručim da malo snizi ton i, što bi se reklo: Šaraj malo, brate. Dakle, šalji malo u Mađarsku, Rumunjsku, Hrvatsku...«, poručio je **Zoran Milanović**, premijer Hrvatske svojem kolegi **Aleksandru Vučiću**, a srbijanski premijer je najavio: »Vlada Republike Srbije donijela je odluku da vodim razgovore s najvišim zvaničnicima Hrvatske da pokušamo postignuti dogovor. Vlada je spremila paket mjera koji bi Srbija, ukoliko ti razgovor ne uspiju, kao mjeru obrane sebe i svojih ekonomskih interesa poduzimala od 24. rujna od 00.00 sati. Imamo još nekih 30 sati da postignemo konačni dogovor, ja sam uvjeren da ćemo to moći napraviti«. Do zaključenja ovog broja otvoren je promet za kamione s kvarljivom robom, no svi ostali kamioni iz Srbije ne mogu ući u Hrvatsku.

EUROPA NESPREMNA DOČEKALA VAL IZBJEGLICA

Činjenica je da jedinstvenog stava Europske unije nema. U ljeto ove godine u Europu je došao najveći broj izbjeglica nakon Drugog svjetskog rata. Sirija je postala zemlja iz koje trenutno najveći broj izbjeglica bježi. UNHCR (Visoki komesarijat UN-a za izbjeglice) nije bio spreman na krizu ovih razmjera. Zbog toga su i mnogi izbjeglički kampovi prenapučeni i nedovoljno opskrbljeni hranom. Bez nade da će mir u njihovu zemlju ubrzo doći, mnogi Sirijci odlučili su tražiti azil u zemljama Europske unije. Prema Dublinskim sporazumu tražitelj azila mora ostati u prvoj

Komunalci sređuju Horgoš 2

zemlji EU u koju stigne, a to je stvorilo ogroman pritisak na zemlje koje se nalaze na granici. Grčka, usred ekonomske krize, nije mogla zbrinuti ovoliko ljudi koji se nalaze na otocima, inače turističkim odredištima.

Umjesto zajedničkog pristupa EU, zemlje su postale sve više podijeljene. Percepcija ljudi i država promijenila se slikom utopljenog dječaka na Bodrumskoj plaži, **Kurdija Aylana**. Njemačka je objavila da će, bez iznimke, primiti Sirijske izbjeglice, odnosno njih 800.000, više nego što je cijela EU primila tijekom 2014. godine. Ali samo par dana kasnije, Njemačka je privremeno istupila iz Šengena i ponovno uspostavila kontrole na svojim granicama. U cijeloj Europi sve više običnih građana preuzima akciju i velika potpora tražiteljima azila stigla je od aktivista i volontera,

ne od država. Postoje i strahovi euroljana, najglasnije artikulirani kroz mađarskog premijera **Viktora Orbana**: islam, veliki natalitet, kriminal i kolaps sustava socijalne zaštite. Ipak, procjene pokazuju da čak i ako Europa primi svih 4 milijuna izbjeglica i da su svi muslimani, postotak muslimana u EU narastao bi za samo jedan do dva posto.

BRUTALNA IGRA MUZIČKIH STOLICA

Ministri unutarnjih poslova Europske unije dogovorili su u utorak navečer plan za podjelu 120 tisuća izbjeglica u zemljama EU, unatoč snažnom protivljenju četiri istočne države, Češke, Mađarske, Slovačke i Rumunije. Također je najavljena mogućnost vraćanja onih izbjeglica koji ne dobiju azil u zemljama EU natrag

u Srbiju. Prema sporazumu o readmisiji koji je Srbija potpisala sa EU, Mađarska i sve zemlje Unije mogu sa svoje teritorije u Srbiju vraćati migrante koji ne dobiju azil u Evropskoj uniji, što je izazvalo burne reakcije srbijanskih zvaničnika. Komentar na ovu situaciju dobro je formulirao **Aleksandar Hemon**, bosansko-hercegovački i međunarodno prevođeni pisac s prebivalištem u Chicagu za hrvatski *Jutarnji list*: »Dok se na djecu baca suzavac, dok se ljudima preko žice kao psima baca hrana, dok oružane snage obučene da ne suosjećaju pendreče majke i djecu, Europa se pred našim očima rasipa u vilajete koji se panično samo o sebi brinu, igrajući se brutalnih muzičkih stolica: tko zadnji zatvori granice, dobiva sve izbjeglice.«

IZBJEGLICE U ŠIDU

Nazire li se rješenje?

Novonastala situacija na graničnom prijelazu Batrovci-Bajakovo bila je razlogom zasjedanja Vlade Srbije * Do sada je kroz Šid prošlo oko 30.000 izbjeglica kazao je predsjednik Općine Šid *
U utorak 22. rujna otvoren je novi punkt kod malograničnog prijelaza Berkasovo-Bapska odakle izbjeglice atarskim putovima ulaze na teritorij Republike Hrvatske, kroz Ilok do kampa Opatovac

Tijekom proteklog tjedna više tisuća migranata za manje od tri dana prešlo je u Republiku Hrvatsku. Sada je taj broj znatno veći i prema neslužbenim podacima u proteklih 15 dana kroz Šid je prošlo 26.000 osoba i oko 250 autobusa s izbjeglicama. U gotovo identičnom scenariju, organiziranim autobusnim prijevozom i taksi vozilima, pristizali su u Šid prema punktu koji se nalazi u blizini graničnog prijelaza Tovarnik. Iskrcavali su se vidno umorni, ali odlučni u namjeri da se što prije nađu u Hrvatskoj. Put su nastavljali dalje atarskim putovima prema granici, veliki broj muškaraca, žena i male djece koji uglavnom imaju isti cilj, da što prije dobiju azil u Europskoj uniji. Od 17. rujna od kada je Republika Hrvatska zatvorila sve granične prijelaze

ka Srbiji, izbjeglice su i dalje pristizale u Tovarnik, pokušavajući kroz kukuruzna polja pronaći alternativne nelegalne prolaze za ulazak na teritorij Hrvatske. Drama zbog izbjegličke krize nastavljena je od ponedjeljka 21. rujna, ali sada na graničnom prijelazu Batrovci-Bajakovo, kada je Republika Hrvatska zatvorila taj granični prijelaz za teretni promet, dok se ulaz teretnih vozila iz Hrvatske za Srbiju i dalje odvijao uz veće zastoje, sve do 22. rujna kada je prijelaz za teretni promet zatvoren u oba smjera.

»STRATEGIJU IMAMO«

Najveći broj izbjeglica bio je u četvrtak 17. rujna nakon zatvaranja graničnog prijelaza Horgoš. Izbjeglice su toga dana dolazili organizirano velikim brojem autobusa, taksi prijevozom, kre-

ćući se prema Tovarniku. Samo mali broj njih došao je u objekt Dječje bolnice *Principovac* u blizini graničnog prijelaza Sot, koji je odlukom Pokrajinske vlade dodijeljen Komesarijatu za izbjeglice za prihvrat izbjeglica. Iako je objekt bio potpuno spreman za prihvrat ljudi, ni oni koji su došli nisu se zadržavali dugo. Željeli su odmah krenuti dalje prema Hrvatskoj, a potom k zemljama Europske unije. Toga je dana objekt na *Principovcu* posjetio **Vladimir Cucić**, komesar za izbjeglice i migracije Republike Srbije, koji je tom prilikom izjavio kako su objekti potpuno spremni za prihvrat ljudi iz ratom ugroženih područja: »Objekt *Principovac* je potpuno prazan, ali je spreman za prihvrat izbjeglica. Volio bih da nijedan objekt u Srbiji ne bude pun, time će biti bolje i za Srbiju

i za te ljude koji prolaze na tom putu k boljem životu. Ne mislimo da će biti nekih gužvi i izvanrednih situacija. Ovo su očajnici koji traže bolji život i moramo shvatiti kako je njihov cilj stići do svojih odredišta u Europi i u skladu s tim se i ponašati«, rekao je Cucić. Problem izbjegličke krize bio je tema i skupštinskog zasjedanja lokalnog parlamenta Općine Šid održanog u petak 20. rujna. Za govornicu je toga dana izašao i tajnik Crvenog križa Šid **Ivica Jović**, upozoravajući vijećnike da skrate svoje diskusije jer gradu prijeti opasnost od eventualne izbjegličke krize. Kako je tom prilikom izjavila predsjednica Skupštine Općine Šid **Nataša Cvjetković**, strategija Općine postoji: »Strategiju imamo. Na graničnom punktu kod Tovarnika 24 sata dežuraju volonteri, djelatnici Crvenog

Kolona na graničnom prijelazu Batrovci – Bajakovo

2. rujna 2015.

križa koji svakodnevno pružaju tim ljudima pomoć. Trudit ćemo se u suradnji s Komesarijatom za izbjeglice dati sve od sebe da ti ljudi koji prelaze taj dug put budu sigurni ovdje i da mi ispunimo svoju obvezu s naše strane, kao i da naši građani ne osjete teret ove situacije», rekla je Nataša Cvjetković.

BEZ INCIDENATA

Dolazeći na punkt prema graničnom prijelazu Tovarnik, adekvatnu pomoć izbjeglicama su pružali aktivisti Crvenog križa. Osigurana je veća količina flaširane vode i paketi s hranom, kao i paketi za bebe. Na prijelazu su bili prisutni i predstavnici UNHCR-a, čije je prisustvo preventivnog karaktera s ciljem da se spriječi potencijalni humanitarni problem. Prema informacijama koje smo dobili, situacija na terenu je dobra, problema nema, tako da nije bilo razloga za intervencijom. Najgore je noću, posebice kada iz pristiglog autobusa izbjeglice sa svojom malom

djecom krenu ljetnim putom koji je u potpunom mraku. Prilikom obilaska graničnog punkta prema Tovarniku jedne večeri, razgovarali smo s **Mustafom** koji je sa svojom mnogobrojnom obitelji s čak sedmero djece krenuo iz Sirije, kako kaže, u bolji život: »Jako smo umorni, ali nema nam druge. Moramo krenuti dalje prema zemljama Europske unije. Najgore mi je za djecu, jer su svi mali, hladno im je, spava im se, ali moramo dalje«, rekao nam je Mustafa na lošem engleskom pokazujući djelatnicima Crvenog križa papir na kojem piše mjesto njegova odredišta.

BEZ PROLAZA U OBA SMJERA

Oko ponoći 21. rujna granični prijelaz Batrovci-Bajakovo, koji je bio jedini otvoreni granični prijelaz s Hrvatskom, zatvoren je za prijelaz teretnih vozila iz pravca Srbije, što je prouzrokovalo višekilometarsku kolonu vozila na auto-cesti Beograd-Zagreb. Vozači su bili na rubu strpljenja

zbog višesatnog čekanja i štete koju bi to čekanje moglo prouzročiti. Na pojedinim dijelovima kolona je suzbijena u dvije trake, a već sutradan, 22. rujna, prolaz za teretni promet je zatvoren u oba smjera. Nakon desetosatne stanke, granični prijelaz iz pravca Hrvatske za Srbiju za teretna vozila ponovno je otvoren. Prema podacima granične policije, razlozi zatvaranja granice nisu im bili poznati i kako su izjavili, kolege s Bajakova su jednostrano obustavili kontrolu teretnog prometa. S druge strane se opet moglo čuti, prema informacijama iz hrvatskih medija, a prema priopćenju MUP-a Hrvatske, da će odluka o obustavi prolaska teretnog prometa biti na snazi do stabilizacije stanja na graničnom prijelazu Bregana-Obrežje, između Hrvatske i Slovenije. Prema riječima ministra unutarnjih poslova Hrvatske **Ranka Ostojića**, Hrvatska će poduzeti sve mjere kako bi se migranti iz Srbije izravno preusmjeravali prema Mađarskoj, prema graničnim prijelazima Horgoš

1 i Horgoš 2 koji su u međuvremenu otvoreni. Novonastala situacija u šidskoj općini bila je razlogom i posjeta predstavnika mađarskog veleposlanstva. Tema radnog sastanka između

Najgore je noću

Djelatnici Crvenog križa

predsjednika Općine Šid **Nikole Vasića** i drugog tajnika veleposlanstva Mađarske **Gabora Galanta**, bili su migranti i migrantska kriza. Nakon radnog sastanka novinarima se obratio predsjednik Općine Šid Nikola Vasić: »Tema radnog sastanka bili su migranti i migrantska kriza. Prenijeli smo jedan drugome informacije o trenutačno aktualnim temama vezanim uz prelazak migranata iz Šida prema Republici Hrvatskoj, s obzirom da je do sada kroz Šid prošlo oko 30.000 migranata. Kako sam mogao čuti od drugog tajnika mađarskog veleposlanstva, Mađarska ima namjeru zatvoriti granicu između Hrvatske i Mađarske, a što će se dogoditi vidjet ćemo. Što se tiče naših aktivnosti u okviru našeg Savjeta za migracije i akcijskog plana za rješavanje pitanja migranata, u svakom smo momentu bili spremni za prihvat tih ljudi i pomoći im, što smo i činili i do sada«, rekao je Vasić. U utorak 22. rujna otvoren je novi punkt kod malograničnog prijelaza Berkasovo-Bapska odakle izbjeglice atarskim putovima ulaze na teritorij Republike Hrvatske, kroz Ilok do kampa Opatovac.

KONTRAMJERE

Novonastala situacija na graničnom prijelazu Batrovci-

Bajakovo bila je razlogom zasjedanja Vlade Srbije u utorak 22. rujna: »Ukoliko Europska unija do 14 sati ne odgovori na situaciju na granici Hrvatske i Srbije, Srbija će poduzeti kontramjere zbog jednostranog zatvaranja granice sa Srbijom za srpske kamione«, izjavio je premijer Srbije **Aleksandar Vučić**, dodajući kako je šteta pretrpljena zbog zatvaranja hrvatskih i mađarskih granica oko 20 milijuna eura. I u vrijeme dok je trajala sjednica Biroa za koordinaciju svih službi sigurnosti, u poslijepodnevnom satima Hrvatska je obustavila blokadu graničnog prijelaza Batrovci i teretna vozila su počela ulaziti iz Srbije. Kolona teretnih vozila duga oko 12 kilometara počela se smanjivati, a teretna vozila s kvarljivom robom počela su se kretati prema svojim odredištima.

Obraćajući se javnosti, premijer Vučić je izjavio kako je Vlada Srbije usvojila paket mjera koji će biti primijenjen ukoliko se s Hrvatskom ne uspije napraviti dogovor. U nadi da migrantska kriza neće narušiti odnose dviju susjednih država, čeka se konačan dogovor obiju strana, koji će biti presudan za daljnji razvoj i rješenje novonastale situacije.

Suzana Darabašić

VUČIĆ PISAO EUROPSKIM DUŽNOSNICIMA

Premijer Srbije **Aleksandar Vučić** uputio je pisma najvišim europskim dužnosnicima zbog aktualne situacije na granici Srbije i Hrvatske. Kako se navodi u priopćenju vladine Kancelarije za suradnju s medijima predsjednik Vlade Srbije uputio je pismo povodom jednostranog zatvaranja graničnih prijelaza od strane Republike Hrvatske.

Vučić je pismo poslao predsjedniku Europskog vijeća **Donaldu Tusku**, predsjedniku Europskog parlamenta **Martinu Schulzu**, predsjedniku Europske komisije **Jean-Claudu Junckeru**, potpredsjednici Europske komisije i visokoj predstavnici EU za vanjske poslove i sigurnosnu politiku **Federici Mogherini** i europskom komesaru za susjedsku politiku i pregovore o proširenju **Johannesu Hahnu**.

MIGRANTI I IZBJEGLICE I KOD SOMBORA

Oko tri tisuće migranata i izbjeglica u Hrvatsku je iz Srbije ušlo na graničnom prijelazu Bezdan-Batina. Oni su taj granični prijelaz prešli 17. srpnja, do zatvaranja granice sa Srbijom. Do granice su stigli u četrdesetak autobusa i više taksi vozila, a most na Dunavu koji razdvaja Srbiju i Hrvatsku prešli su pješice. Oko 300 migranata i izbjeglica nije uspjelo ući u Hrvatsku prije zatvaranja granice i oni su idućeg dana autobusima odvezeni u pravcu Šida. U Somboru je otvoren prihvatni centar, ali izuzev grupe od 59 migranata i izbjeglica koja je u tom centru boravila samo nekoliko sati, centar je za sada prazan.

Granični prijelazi s Hrvatskom kod Bezdana i Bogojeva su do zaključenja ovog teksta i dalje bili zatvoreni za svaku vrstu prometa. Zatvaranje prijelaza veliki je problem zbog zaustavljanja teretnog prometa na prijelazu Bogojevo, gdje je dnevno prelazilo i 250 kamiona.

Z.V.

OTVORENA KANCELARIJA ZA POMOĆ TRAŽITELJIMA AZILA

Inicijativa mladih za ljudska prava i Centar za zaštitu i pomoć tražiteljima azila otvorili su ovog tjedna kancelariju u Subotici, koja će pomagati izbjeglicama. Ukoliko Hrvatska zatvori granice na način kako je to uradila Mađarska, možemo da očekujemo duže zadržavanje ljudi u Srbiji i u tom slučaju će i Subotica biti pogođena, rekao je **Radoš Đurović**, direktor Centra za zaštitu i pomoć tražiteljima azila. Kancelarija će, osim direktne pomoći izbjeglicama, raditi i na poboljšanju međuetničkih odnosa, najavili su osnivači. S obzirom na to da je većinsko stanovništvo mađarsko i oni se takođe informiraju i putem mađarskih medija, treba voditi računa da ne dođe do eventualnih međuetničkih sukoba unutar zajednice, rekla je **Anita Mitić**, direktorica Inicijative mladih za ljudska prava.

T. Lj.

KADA SMJEŠTAJ U DOM ZA STARE VIŠE NIJE ŽELJA NEGO NEMINOVNOST

Sve veća potreba za institucionalnim smještajem

Zadovoljenje strogih standarda donosi kvalitetnu njegu i skrb

Starost i starenje kao fenomen proučava se već stoljećima, međutim ne postoji jedna potpuna i jedinstvena definicija starosti. Starenje zapravo počinje već od samog začeća i bespovratan je proces. Starenje karakteriziraju promjene na tjelesnom, psihičkom i socijalnom planu, što bi ukratko značilo da starenje donosi otežano funkcioniranje pojedinih sustava u organizmu, osoba se mijenja, postaje zaboravna, neraspoložena, čan-grizava. Kod starih ljudi često je prisutan strah, anksioznost i depresija. Ne treba zaboraviti da starost donosi promjenu socijalnih uloga. Ljudi odlaze u mirovinu, nerijetko gube autoritet, kontakti s prijateljima su rjeđi. Također, gube se bračni drugovi i dragi prijatelji.

SVE VIŠE STARIH LJUDI

Danas smo svjedoci rastućeg broja starijih osoba u svijetu, o čemu govore podaci UN iz 2012. godine, prema kojima je svaka deseta osoba u svijetu starija od 60 godina. No, kako će se stari ljudi nositi s fenomenom starosti ovisi i od njih samih, te percepcije vlastitog procesa starenja. Znanstvena istraživanja su dokazala da ljudi koji imaju pozitivniji stav prema vlastitom starenju dulje žive od onih s negativnim stavom. Danas se o starosti razmišlja kao o »trećem dobu« koje u sebi nosi dinamičnost i samostalnost kao obilježje ličnosti u doba starosti.

Starost je u prošlosti bila promatrana kao obiteljska stvar, a sada se ona razumije i prihvaća

Jadranka Vuković

kao društvena pojava velikih razmjera. Stari ljudi sve češće imaju potrebu za institucionalnim smještajem koji uključuje kako medicinsku skrb, tako i sadržajni društveni život i izlazak iz izolacije.

Međutim, često smještaj u domove za stare nije stvar osobnog izbora, nego neminovnost. U slučaju teških fizičkih ili psihičkih bolesti institucionalni smještaj starih osoba je jedini način na koji obitelj može skrbiti o starima. Posebno se to odnosi na one oboljele od Alchajmera i demencije, jer takve osobe zahtijevaju posebnu njegu i cjelodnevnu brigu. U Subotici pokraj Gerontološkog centra postoji više manjih privatnih domova, međutim, rijetko koji od njih prima oboljele od Alchajmera.

Jedan od rijetkih je Ustanova za smještaj i njegu starih lica **Betanija** u vlasništvu **Jadranke Vuković**.

BETANIJA

Kako je počela svoj poslovni angažman njege oko oboljelih od Alchajmera priča nam Jadranka, sjedeći u okruženju stanara doma **Betanija** u Subotici:

»Kada se otvarala prva kuća u Aleksandrovu 2010. godine došao je vlč. **Andrija Anišić** posvetiti objekt i tada smo razmišljali kako bi ga nazvali. Velečasni je predložio neka se zove **Betanija**. Riječ Betani na židovskom znači kuća za siromašne, a Betanija bi bilo mjesto na kojem se tražila i pružala pomoć. Mislim da ime doma najbolje oslikava ono čime

se mi ovdje bavimo. Već 2012. godine otvorena je druga kuća u Palmotićevoj, gdje sada razgovaramo, a 2014. godine otvorili smo dom u Novom Sadu, tako da smo tamo prvi licencirani dom. Uskoro će i ostali objekti dobiti licenciju, što znači da će biti zadovoljeni strogi standardi vezani za broj i stručnost osoblja, te veličinu i opremljenost prostora. Licenciranje je dobra stvar, jer će se time izdvojiti oni koji svoj posao rade po svim potrebnim standardima i pošteno. Za korisnike je činjenica da dom ima licenciju vrlo važna, jer time rodbina koja smješta staru osobu ima garanciju da će se o njoj adekvatno brinuti, da će imati liječničku kontrolu, pravilnu prehranu i brigu 24 sata. U naš dom dolaze njegovateljice na prak-

tičnu obuku nakon koje imaju pravo polagati ispite i dobiti certifikate potrebne za rad sa starim osobama. Moram naglasiti da je ovaj posao jako težak i da ga prije svega treba voljeti«, pojašnjava Jadranka Vuković i nastavlja:

»Mi smo se oprijedili za kategoriju korisnika kojih ima puno, ali ih ne primaju svi domovi. To su ljudi oboljeli od Alchajmerove bolesti ili demencije uopće. Trenutačno na smještaju imamo 22 osobe. Oboljeli od Alchajmera su ljudi kojima je potrebna posebna njega. U državnim domovima tu kategoriju ne primaju jer nemaju dovoljan broj radnika. Specijalizirani državni dom za oboljele od Alchajmera postoji u Futogu, ali prima svega 26 korisnika, što je jako mali broj. Kod nas dolaze i ostale kategorije korisnika, ali su pretežno to dementni. Demencija počinje nakon 46 godine neprimjetno. Najbližima je jako teško shvatiti da im je roditelj dementan. Misle da se šalio, da je zaboravio...«.

BRIGA O OBOLJELIMA OD ALCHAJMERA

»Osobe oboljele od Alchajmera treba na neki način stalno okupirati jer su neprestano u pokretu. Ne znaju gdje su, stalno su u putu, pakiraju se i idu kući, nemaju osjećaj stvarnosti, ali se odlično sjećaju vremena prije 20-30 godina. I često govore kako ih čekaju mama ili tata. Bolest se razvija u tri faze. Od

mirovina koju stara lica imaju potrebna obitelji. Ova bolest je jako traumatična za obitelj i djeluje na sve u okruženju oboljelog. Takva osoba se ne snalazi u prostoru, ona ne zna gdje je toalet, gdje joj je postelja. Njih neprestalno treba nadzirati, što uključuje sve članove obitelji, a

mogućnost obilježiti Dan borbe protiv Alchajmerove bolesti, koji se obilježava 21. rujna«, sa sjetom je konstatala Jadranka Vuković.

OSOBNJA ISKUSTVA

Ruža Mesaroš iznijela nam je osobna iskustva vezana uz

je bilo jako teško, nekada mi je bilo lakše, ali me Jadranka uvijek utješila da je to bolest. Moja majka je u domu provela dvije godine, od čega je ovu drugu bila ležeći bolesnik. Međutim, kad god sam došla tu je uvijek bilo sve čisto, kako krevetnina, tako i odjeća. Redovito su je kupali i

to je teško, i kada dovedu osobu u dom govore kako mjesecima nisu spavali. Nažalost, činjenica je da se svake 4 minute u svijetu registrira novi slučaj Alchajmera. Mi smo prošle godine osnovali *Društvo alchajmera* u Subotici

bolest majke i smještaj u dom u kojem je njena majka provela dvije godine.

»Moja mama je imala 82 godine kada smo je ovdje doveli. Ona je iz Ade i dobro je funkcionirala sama. Društvo su joj pravila tri psa, a jednu gospođu smo plaćali da joj pomogne i svakoga dana je obiđe. Dok je još bila zdrava molila me je da je nigdje ne vodim, jer je htjela umrijeti kod kuće. Stari ljudi imaju stav da je dom za stare 'uboški dom' i to kod njih stvara veliki otpor. Međutim, dogodilo se to da je psihički oboljela, pokušala je suicid i liječnik je savjetovao smještaj u dom. Kada smo je doveli u *Betaniju* ispočetka se bunila, međutim, ja sam bila mirna jer je imala liječničku njegu, dobijala je redovite obroke i o njoj se brinulo. Tu je imala i društvo. Redovito sam je posjećivala, nekada mi

pravili frizuru. U domu nikada nisam osjetila neugodan miris. Također, tu su za probleme moje majke imali strpljenja i nisu je nakljkavali lijekovima. Moje iskustvo je dobro i ja svakome preporučujem *Betaniju*«.

Poučena bogatim iskustvom u radu sa starim ljudima i njihovim obiteljima, Jadranka Vuković svima poručuje da poštuju svoje roditelje, majku i oca, jer zna da bi mnogi mnogo toga dali samo da ih mogu vratiti.

»Ljudi tek onda shvate šta su izgubili, kada ostanu sami. Kod Alchajmera se gubitak roditelja dogodi onda kada s njima više ne mogu komunicirati. Jedna od najtežih stvari s kojom se u domu susreću je tuga djece kada dođu u posjet roditeljima i kada im se obrate, a ovi ih ne prepoznaju. To su za obitelj jako teški trenuci«.

Aleksandra Prčić

ALCHAJMEROVA BOLEST

Svjetski dan borbe protiv Alchajmerove bolesti obilježava se 21. rujna. Procjenjuje se da danas u svijetu od Alchajmera boluje 40 milijuna ljudi, dok je prema neslužbenim podacima broj oboljelih u Srbiji oko 200 000. Iako se bolest javlja usporedo s procesom starenja, ona nije prirodna posljedica starenja.

pokretnih do ležećih bolesnika. U zadnje vrijeme obitelji daju svoje najbliže onda kada je bolest poodmakla, i kada je to jedina opcija. Jednostavno zato što je

i povezali se s istim udruženjem u Novom Sadu. Kratko smo radili, ali kako od općine nismo dobili nikakva sredstva, ove godine nažalost nismo u

Kako doživljavate migrante koji svakodnevno dolaze?

STJEPAN JAŠČUR,
umirovljenik iz Šida

Suosjećam s njima

Tužno je gledati sve ove ljude koji svakodnevno prolaze autobusima kroz naš grad. Žalosno je gledati taj veliki broj ljudi, pogotovo male djece koja u naručju svojih roditelja bježe od ratnih strahota. Mi ovdje suosjećamo s njima. Tko se sjeća ratnih devedesetih, a mi stariji s ovih prostora se dobro sjećamo tih teških dana, ne možemo ostati ravnodušni gledajući te napaćene ljude. Žalosno je to što ih tuku, bacaju dimne bombe i suzavce. Ti ljudi bježe od batina, od smrti, a oni ih tuku i to nije u redu. Treba im pružiti ruku prijateljstva. Nitko od njih ne želi ostati ni u Mađarskoj, ni u Srbiji, niti u Hrvatskoj. Oni samo žele ići dalje k boljem životu u zemlje Europske unije. Smatram da tim ljudima treba pomoći i ja sam prvi za to, a vjerujem da moje mišljenje dijele i svi ostali građani šidske općine. Ja se odmah sjetim ratnih devedesetih, kada su nesretni ljudi i s jedne i s druge strane odlazili iz svojih domova. Još uvijek su mi te slike u glavi, kada su se kolone izbjeglica kretale kroz Šid. Radio sam kao vozač i nikada neću zaboraviti kada sam stajao sa svojim vozilom i čekao da prođe pucnjava. Bilo je strašno. Mi smo oduvijek bili humani, upravo iz razloga što znamo što je rat i što znači kada morate napustiti svoja ognjišta, trebamo svi pomoći tim ljudima. Šidani su oduvijek prihvaćali izbeglice, a mislim da je tako i ovoga puta. Treba pomoći tom narodu koji traži spas i utočište i mislim da smo mi ovdje s ovih prostora uradili sve što smo trebali.

S. D.

ROZA RAIČ,
umirovljenica iz Sombora

Strah

Naravno da svakog potresu slike koje svakodnevno gledamo na televiziji i u novinama. Nikoga ne ostavljaju ravnodušnim, naročito slike djece. Nisu sigurno prešli na stotine kilometara bježeći od dobrog. Sada, je li to samo zbog rata ili ima i onih koji bježe i iz socijalnih razloga, ne znam. A onda su te slike došle i kod nas u Sombor. Nisam, kao ni većina Somboraca, imala osobno nikakav kontakt s njima, niti sam ih vidjela, ali sam čula kako ih je bilo u Bezdanu, a to je dvadesetak kilometara od Sombora. Nismo ih ni mogli vidjeti, jer u samom Somboru nisu ni bili, već su ih autobusi organizirano izravno vozili u blizinu granice s Hrvatskom. Pronijela se priča po gradu kako je prihvatni centar u Somboru pun izbjeglica, ali se ubrzo pokazalo da su to samo priče i da ih tamo nije niti bilo. Cijela ova situacija oko migranata, koja kako vidimo na televiziji traje mjesecima, ne ostavlja ni malo ugodan dojam. Ne znamo što se događa i kakva se velika politika tu vodi i možemo samo nagađati. Strah me je jer dolazi zima. Što će biti ukoliko migrante, kako se sada priča, vrata u Srbiju? Gdje će ih smjestiti? Između ostalog i u Somboru? Tko će to sve to plaćati?

Ne daj Bože nikome da mora ostaviti sve i bježati. Samo neka se svatko od nas stavi u tu poziciju. Ali opet s druge strane ne mogu se oteti dojmu nekog straha i tjeskobe. Suviše smo mi mali i van svake velike politike da bismo znali što se tu zapravo dešava i koliko će sve ovo potrajati i s kakvim posljedicama.

Z. V.

MILKA CAUŠEVIĆ,
umirovljenica iz Šida

Tu smo pomoći

Jako mi je žao tih ljudi, ne mogu opisati koliko. Ne treba ih nitko dirati niti tući. To je Božji grijeh pogotovo za onu malu djecu. Ne bježi taj narod zato što želi i zato što je to njihova volja, nego zbog velike muke što ih je zadesila. Tko će bježati iz svog doma zato što želi? Oni bježe zato što moraju i kako bi sačuvali živu glavu. Trebamo pomoći tim ljudima, pružiti im pomoć koliko možemo i omogućiti im da odu tamo gdje žele. Svaka čast našem gradu i ljudima što su im pomogli i što su im pružili svu potrebnu pomoć. Bilo bi lijepo kada bi svatko od nas, iako smo siromašan narod, pružio ponešto. Parče kruha, garderobe za tu dječicu, sredstva za higijenu, bilo što. Mnogi od nas ovdje u Šidu znaju kako je bilo ratnih devedesetih godina i upravo zato suosjećamo s tim ljudima, jer znamo što je rat i da ne donosi ništa dobro. Mi smo ovdje human narod i drago mi je što smo to drugima i pokazali. Ne treba koristiti njihovu muku i nesreću i zarađivati na njima. Treba im pomoći. Nije uopće važno tko je koje vjere i kojoj naciji pripada, svi smo ovdje zato da se svakom čovjeku pomogne u nevolji. Svakog dana sjedim ovdje u parku u središtu Šida i gledam sa svojim kolegicama pune autobuse tih nesretnih ljudi, a kada vidim tu djecu zaplakala bih koliko mi ih je žao. Velika je to muka, pogotovo tih žena koje su se sa svojom djecom uputile na tako dalek put. Nadam se da će pronaći mjesto za sretan život.

S. D.

RAZGOVOR POVODOM IZBORA U DSHV-U:

IVAN UŠUMOVIĆ, PREDSDJEDNIK
MO DSHV-A ALEKSANDROVO-VERUŠIĆ

Mladi su stup na koji se moramo oslanjati

Ivan Ušumović je izabran za predsjednika MO DSHV-a Aleksandrovo-Verušić na izbornoj skupštini koja je održana, 21. kolovoza. Ivan Ušumović obnaša funkcije šefa vijećničke grupe DSHV-a u gradskoj Skupštini i člana Izvršnog odbora HNV-a zaduženog za oblast informiranja. S njim smo razgovarali o ciljevima i planovima ove mjesne organizacije i o informiranju Hrvata u Srbiji.

Na izornoj skupštini izabrani ste na funkciju predsjednika MO DSHV-a Aleksandrovo-Verušić. Koji je program vašeg rada, što će biti ciljevi u daljnjem radu MO DSHV-a Aleksandrovo-Verušić?

Prije svega želim intenzivirati komunikaciju i suradnju sa članovima ovih mjesnih organiza-

cija, praviti što češća, kako formalna, tako i neformalna okupljanja da bi na pravi način artikulirali njihove potrebe prema višim instancijama i samim tim opravdali povjerenje koje nam pružaju glasujući za nas. Budući da i sam pripadam mladim generacijama u našoj stranci, prvi od mojih ciljeva će biti okupljanje mladeži koja je voljna raditi, doprinijeti svojim znanjem sveopćem boljitku i biti svjesna da se mora biti spreman na odricanja kako bi se postigli zacrtani ciljevi.

Također, želja mi je uključiti što više poljoprivrednika i omogućiti razne edukacije koje bi im mogle pomoći u radu. Želim raditi na jačanju Aleksandrova i Verušića time što ću biti otvoren za razgovore, te ako je ikako moguće pomoći u rješavanju nastalih problema.

Da li je mladež zastupljena u tijelima stranke? Da li je dovoljno zastupljena u hrvatskim institucijama?

Mladež je uvijek bila zastupljena u tijelima stranke i u hrvatskim institucijama, ali bi svakako bilo poželjno uključiti veći broj mladeži u sve pore naše zajednice. Na taj način se može stvoriti kohezija među generacijama i nadvladati generacijski jaz kako bi se dobila svježina, a i pogled na problematiku iz

više kutova. Naravno, prvo je mladež ta koja mora prevladati apolitičnost i pokazati interes za uključivanje, a čelnici će ih svakako rado primiti i porazgovarati s njima. Iskustvo mladih više nije bezazleno, budući da smo danas svi primorani raspolagati s mnogo većom količinom informacija kako bi bili dovoljno kompetentni odgovoriti na potrebe današnjeg užurbanog tempa života.

U srpnju ste boravili na jednomjesečnom stažu u Europskom parlamentu. Kakvi su vam dojmovi? Što se može prenijeti iz EU parlamenta na hrvatsku zajednicu u Srbiji?

Iskustvo stažiranja u Bruxellesu je jedinstveno, krajnje pozitivno i iznimno značajno. Uvid u funkcioniranje Europskog parlamenta i pratećih institucija, te znanja koja sam tom prilikom stekao pomoći će mi u radu na pretprijetnom poglavlju 23 koje je ključno za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji tijekom pristupnih pregovora s Europskom unijom. Mnogo toga se može prenijeti u vidu organizacije i iskustava na hrvatske institucije u Srbiji, ali cilj prema kojem trebamo ići je prenijeti naše probleme hrvatskim zastupnicima u Europskom parlamentu koji nam mogu biti samo od pomoći na našem europskom putu.

Koliko ste zadovoljni informiranjem Hrvata u Srbiji? Da li se doljno ulaže u informiranje?

Prije svega, želio bih reći kako sam zadovoljan poštovanjem i radom koji se ulaže

od strane osoba i institucija koje izvještavaju na našem jeziku, to nikako nije lak posao. Situacija u informiranju je daleko od blistave, pogotovo s nadolazećim problemima vezanim za privatizaciju lokalnih radio postaja u Srbiji, među kojima je i Radio Subotica. Taj segment informiranja na manjinskim jezicima je pred iznimno složenim izazovima. Što se tiče ulaganja u informiranje, očekujem u budućnosti više razumijevanja kako od Republike Srbije, tako i od Republike Hrvatske, koja bi trebala omogućiti jačanje upravo svih segmenata s kojima se bavi Hrvatsko nacionalno vijeće, a pogotovo informiranjem kojem sada prijeti kriza. Ostaje samo da združenim snagama idemo naprijed i nadamo se boljitku.

Izbori u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini su u tijeku. Što bi savjetovali novozabranom predsjedniku i dužnosnicima da im bude prioritet u radu stranke?

Prioriteti u radu stranke svakako moraju biti jača komunikacija s članstvom, kako bi se na što bolji način artikulirali interesi našeg puka. Mjesne organizacije moraju pojačati svoj aktivizam, te konstantno privlačiti novo članstvo koje svojim kvalitetama i podrškom može pomoći stranci, a i korpusu. Mladi su svakako stup na koji se moramo oslanjati, jer u njima leži naš kontinuitet na ovim prostorima. Siguran sam da će novi čelnici stranke na adekvatan način odgovoriti na izazove koji će stajati pred njima.

Zlatko Ifković

Na početku lijepe Aleje

Nesporno je Radijalac danas mnogo ljepše i urednije šetalište nego prije pola stoljeća, što je primjetno na fotografiji koja potječe iz tog doba. Ugodnosti početka duge Aleje pridonosi i urednost pročelja zgrade na uglu, gdje se nekada nalazila tiskara *Minerva*, a od 2008. godine je Gradski muzej. »Gradski muzej u Subotici smješten je u jednu od najljepših secesijskih zgrada. Građena je po planu braće **Vago**«, zapisano je na portalu ove institucije.

Zgradu na ovom placu podigao je dr. **Mikša Demeter** za najamni objekt i tiskaru. Ovdje mu je bila smještena i ordinacija. Dr. Mikša Demeter je 1914. godine dobio posao glavnog fizikusa u Kanjiži, te je napustio Suboticu i ovu kuću. U razdoblju između dvaju svjetskih ratova u ovoj je kući živio dr. **Ferenc Fenyves**, jedan od najznačajnijih subotičkih novinara tog razdoblja. Tada se u kući nalazila redakcija njegova lista *Bácsmegyei Napló* i tiskara *Minerva*... U ovoj kući bio je dom znamenite subotičke slikarice **Kláre Fenyves** r. Gereb (*Gradotvorci I*, autori **Gordana Prčić-Vujnović**, **Viktorija Aladžić** i **Mirko Grlica**).

Ako se vratimo još dalje u prošlost, do vremena koncem osamnaestog stoljeća, tu vidimo veliki plac čiji se kut nalazio uz sam tok Vrbovog potoka.

NEKAD
i
SAD

K. K.

25. rujna 2015.

IZLOŽBA GUSTAVU MATKOVIĆU U ČAST OTVORENA U SUBOTICI

Slikar kolorističkog senzibiliteta

»Ovo sjećanje na velikog umjetnika samo je mali korak da se Gustav Matković istrigne od zaborava, a njegov opus i dalje čeka svoga obrađivača«, kazao je predsjednik udruge CroArt Josip Horvat

Ove se godine navršilo 25 godina od smrti subotičkog slikara **Gustava Matkovića** (1922.-1990.). Tim je povodom Hrvatska likovna udruga *CroArt*, uz logističku

Valéria Ágoston Pribilla

NEIZBRISIV TRAG

O Gustavu Matkoviću govorio je predsjednik HLU *CroArt* **Josip Horvat** istaknuvši kako je iza ovog umjetnika ostao neizbrisiv trag u likovnom životu Subotice. »Ovo sjećanje na velikog umjetnika samo je mali korak da se Gustav Matković istrigne od zaborava, a njegov opus i dalje čeka svoga obrađivača«, kazao je Horvat.

Izložbu je otvorila savjetnica gradonačelnika Subotice za kulturu **Valéria Ágoston Pribilla** koja je navela kako su Matkovićeva djela, a posebice *Dvorište Hrvatskog narodnog kazališta* »vječita slika trajanja nečega čega više nema«, te da potiču na razmišljanje o prošlosti, ali i o sadašnjosti.

Na izložbi *Gustavu Matkoviću u čast* s po jednim radom predstavio se dvadeset i jedan član *CroArt*-a. U okviru otvorenja nastupio je *Duo ContraBayando* iz Subotice, kojega čine prof. **Miroslav Idiđ** (harmonika) i prof. **David Sič** (kontrabas). Izložba se može pogledati do 4. listopada.

D. B. P.

prije onaj zavičajni, gradske vedute te portret, a izrađuje i šest mozaika za zgradu subotičke tiskare *Panonija* (1957.-1958.), nakon čega se povlači s likovne scene, te slika u osami.

Samostalno je izlagao dva puta – 1955. i 1971. Jedan je od prvih članova likovne sekcije osnovane pri HKUD *Bunjevačko kolo* (1970.), te izlaže na njenim izložbama. Na izložbi subotičkih stvaralaca za razdoblje 1944.-1984. godine, njegova djela nisu izložena zbog optužbe da je kao aktivist sudjelovao u Hrvatskom proljeću. Posthumnu izložbu imao je 1995. u Vestibulu Gradske kuće u Subotici.

BIJELIĆ, SCENOGRAFIJE I MOZAICI

Matković se slikarstvom počeo baviti od rane mladosti, krajem 40-ih godina prošloga stoljeća sudjelovanjem na spomenutom Tečaju figuralnog crtanja kojega je vodio **András Hangya**. Iako 1952. godine upisuje Akademiju likovne umjetnosti u Beogradu, nakon godinu dana je napušta i prelazi učiti u atelje **Jovana Bijelića**, čiji će slikarski postavi obilježiti Matkovićovo cjelokupno slikarsko stvaralaštvo, s izraženim kolorističkim senzibilitetom.

Za subotičko Narodno kazalište izrađuje scenografije, među ostalim za *Vašange* (1952.), *Ča Boninu razgalu* (1961.), *Jednu curu, sto nevolja* (1969.). U njegovu slikarskom opusu dominantnu temu čini pejzaž, ponaj-

potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, organizirala hommage program ovom umjetniku, kao i retrospektivnu izložbu članova udruge koja ove godine obilježava pet godina rada.

Na izložbi, koja je otvorena u utorak u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici, prikazan je mali dio radova iz Matkovićeva bogatog opusa, nastalih u različitim vremenskim razdobljima. U pitanju su djela iz fundusa subotičke Gradske knjižnice, kao i djela koja se nalaze u privatnom vlasništvu. Među ostalim, izložena je i njegova slika *Dvorište Hrvatskog narodnog kazališta*, koja je dobila prvu nagradu u kategoriji slikarstva na izložbi polaznika Tečaja figuralnog crtanja, daleke 1949. godine.

CENTRALNA PROSLAVA GODINE BOGU POSVEĆENOG ŽIVOTA ODRŽANA U SOMBORU

Redovnici znak božje volje na ovom svijetu

Ništa ne vrijedi živiti, ako čovjek ne teži ka svetosti života, riječi su sluge Božjeg oca Gerarda Tome Stantića, karmelićanina

Papa Franja proglasio je ovu godinu Godinom Bogu posvećenog života, koja se obilježava od 21. studenoga 2014. godine do 2. veljače 2016. godine. Centralna proslava za redovnike i redovnice, Bogu posvećene laike i laike povezane s redovničkim zajednicama preko svjetovnih redova i bratstava u Srbiji održana je u srijedu, 16. rujna, u Somboru, u karmelićanskom samostanu. Organizator susreta bio je mons. **Stanislav Hočevan**, beogradski nadbiskup i metropolit, u zajedništvu s ostalim biskupima iz Srbije. Proslavi je nazočio i apostolski nuncij u Beogradu nadbiskup **Orlando Antonini**.

SLIJEDIMO GOSPODINA PREMA OBEĆANOJ ZEMLJI

Sombor i karmelski samostan nisu slučajno odabrani za mjesto održavanje ove proslave. Dva su razloga za to, a oba se odnose na karmelićanina oca **Gerarda Tomu Stantića**. »Prvi razlog je što je ovdje sahranjen Božji sluga otac Gerard, a drugi razlog je da bi bolje upoznali njega, da bismo vidjeli kako je moguće svagdje živjeti taj Bogu posvećeni život. Došli smo ovdje da bi naši redovnici i redovnice širili poznavanje oca Gerarda, ali isto tako da bi u ljudima pobudili povjerenje u njegov zagovor. Želimo da ljudi koji su u teškoćama pronađu u njemu svog zaštitnika, njemu se utjecali i tako na djelu vidjeli kakva je Božja snaga

i po njegovom zagovoru, među nama jaka i poznata«, kazao je beogradski nadbiskup. On podsjeća da su redovnice i redovnici sve Bogu posvećene osobe. »To kažemo, jer postoje vrlo različite forme tog Bogu posvećenog života. Neki ne nose vanjske uniforme, nije niti nužno da žive u zajednici i zato upotrebljavamo taj izraz. Ali oni su u srcu Crkve, jer na poseban način žive dubinu evanđelja. Crkva se ne može ukorijentiti u sve dubine nekoga naroda, društva, zajednice, zato Crkva bez njih ne može disati punim plućima. Oni evanđelje uzimaju na poseban, dubok, sveobuhvatan način, tako da svjedoče snagu evanđelja. To je ono što sama Crkva jest – zajednica, zajedništvo. Zato redovničke zajednice bez propovijedanja najbolje propovijedaju«, kazao je

nadbiskup Hočevan. Redovnica i redovnika danas Katolička crkva u svijetu ima nekoliko stotina tisuća i oni su pravi misionari koji odlaze u one krajeve gdje Crkva još nije ukorijenjena, tamo gdje su problemi.

Svečanu svetu misu za nova redovnička zvanja u crkvi svetog Stjepana kralja u Somboru predvodio je apostolski nuncij, nadbiskup mons. Orlando Antonini, a koncelebrirali su nadbiskup Hočevan, potpredsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, zatim zrenjaninski biskup **Laslo Nemet**, subotički biskup **Ivan Penzeš**, srijemski biskup **Đuro Gašparović**, vladika **Đuro Džudžar**, tajnik apostolske nuncijature u Beogradu mons. **Janoš Blachowiak**, provincijal HKP-a sv. o. Josipa **Srećko Rimac**,

OCD i tridesetak svećenika. »Abrahamov poziv, o kojem smo slušali u prvom čitanju, upućen je svim vjernicima, a svoje potpuno ispunjenje nalazi u životu redovnika i redovnica, posvećenom životu koji postaje znakom i metodom kako se ovaj poziv prihvaća i živi na duboki i cjeloviti način. Zato uvijek moramo imati na umu dvije dimenzije poziva na posvećeni život: osobno ostvarenje poziva i obvezu svjedočiti ga drugima«, kazao je u homiliji nadbiskup Antonini i još dodao. »Kao narod vjere koji je izišao iz krila Abrahamova, kao nasljednici Abrahamove vjere i obećanja koja je on primio od Gospodina, također i mi kršćani, a ponajviše redovnici i redovnice, imamo zadaću prihvatiti Gospodinov poziv i napustiti sebe same i naše zemaljske

stvari, i na savršen način započeti slijediti Gospodina prema obećanoj novoj zemlji, misleći više na druge nego na same sebe, znajući da svaki Božji dar postaje učinkovit samo ako se podijeli s drugima. Zato redovnici i redovnice imaju veliku čast i zadaću: živjeti i biti za druge vidljivim znakom Božje volje u ovome svijetu. Predragi, ovo je želja koju vam za samu vašu radost ostavljam na kraju svoje misije u Srbiji kao Papin predstavnik, moleći, upravo kako to čini papa Franjo, da molite za mene», zaključio je nadbiskup Antonini.

ISTINSKA SVETOST JE RADOST

Na proslavi Godine Bogu posvećenog života u Somboru predavanje

Scenski prikaz života oca Gerarda

Sv. Terezija i mi danas održao je mgs. o. Srećko Rimac. On je podsjetio da je sv. Terezija naučiteljica molitve. Za sv. Tereziju istinska svetost je radost, ona unutarnja skromna radost, radost što se može služiti drugima ljubavlju bez interesa. »Sveta Terezija i danas šalje nekoliko poruka redovništvu. Prva poruka bila bi – radosno i oduševljeno živite svoj poziv, težite svetosti, ne zadovoljavajte se osrednošću, jer Bog je nas slabe i nesavršene stvorio za to. Druga je važnost molitve, koja je osobito važna za redovnike i redovnice. Kada se zanemari molitva, onda se sve pomalo hladi. Molitva je važna za svakog svećenika, redovnika, redovnicu. Molitva su vrata koja vode u samu nutrinu, gdje je sami Bog. Treća poruka svete Terezije je važnost ljubavi prema Crkvi. Moramo otkriti veliko milosrđe Božje, shvatiti da smo i slabi

i nesavršeni vrijedni milosti Božje. To bi bila četvrta poruka redovnicima i redovnicama. I na koncu, peta poruka je poruka o važnosti kreposti i poniznosti. Poniznost i ljubav prema bližnjima ono je što i sam Isus naglašava«, kazao je provincijal otac Srećko Rimac.

Mag. o. **Mato Miloš**, OCD vice-postulator, govorio je o slugi Božjem ocu Gerardu Tomi Stantiću. »Još kao sjemeništarc u Kaloči otac Gerard zapisao je da želi biti svet. Vrlo rano on je shvatio važnost svete ispovijedi, važnost poniznog služenja onima koji su pali u grijehu. Ali ona će također reći da je za njega ispovijed tamna noć, izvjesna tjeskoba, da se na početku svoga djelovanja osjećao nesposobnim za sakrament svete ispovijedi. Ali ta je

tjeskoba polako nestajala. Tako je 1917. godine u ljetopisu karmelskog samostana u Somboru otac Gerard zapisao da su ispovjedaonice bile pune, od pet sati, pa do podneva i da se ispovijedalo na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku. Otac Gerard isticao se i ljubavlju prema bolesnicima, oni su za njega blago Crkve i treba ih hrabriti. Otac Gerard posebice je bio poznat po svom ekumenizmu i zahvaljujući njemu u Somboru je izgrađeno povjerenje između Katoličke i Pravoslavne crkve. U Somboru je na sprovodu oca Gerarda 1956. godine bilo i osam pravoslavnih svećenika«, kazao je otac Mato.

Susret u Somboru završen je scenskim prikazom života i rada sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, koji je priredila **Marija Šeremešić**.

Z. Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Kasa u minusu, burza u plusu

Dinamika punjenja gradske kase pokazala je da je u prvoj polovici ove godine plan ostvaren tek s 35 postotaka, što znači da će, ukoliko se taj trend nastavi, na koncu godine gradski proračun u Somboru biti kraći za 30 posto od sredstava planiranih kao prihod u ovoj godini. Na skupštinskom zasjedanju, na kome se, očekivano, usvajao prvi rebalans ovogodišnjeg proračuna, čulo se da su u prvih šest mjeseci prihodi od poreza na zarade manji za 139 milijuna dinara. Iznenađenje? Ne. Kako bi i moglo biti kada ove godine u Somboru samo knjižimo nove nezaposlene, koji sa svojih radnih mjesta u propalim tvornicama dopunjavaju ionako podugačak popis nezaposlenih. Prvi su na burzu stigli radnici, njih šestotinak, iz nekadašnje perjanice somborskog gospodarstva *Tvornice akumulatora Sombor*. Kao i ostale kule od karata **Miroslava Bogičevića** i ona je završila u stečaju. Moram priznati da je gradonačelnik Sombora **Saša Todorović** bio u pravu kada je na već spomenutom skupštinskom zasjedanju rekao da je u vrijeme neke druge vlasti *Tvornica akumulatora* bila nedodirljivi bastion. Sjećam se i ja posjeta visokih političkih zvaničnika koji su ovu tvornicu obilazili kao primjer dobre privatizacije i kao primjer dobrog poduzeća koje širi svoju proizvodnju i upošljava nove radnike. Sjećam se i nas novinara koji smo pisali afirmativne tekstove o novim investicijama, prošrenju proizvodnje, poslovnim uspjesima. Poslije njih su na red, točnije na burzu rada, stigli radnici *Tvornice obuće Boreli*, njih oko 400. I za to je gradonačelnik Todorović krivca našao u bivšoj vlasti. No, ja bih rekla da je tu problem mnogo složeniji, jer riječ je o poduzeću koje je nastalo nakon raspada nekadašnje države, izdvajanjem iz Kombinata *Borovo*. Da ne širim sada priču o sukcesiji, ono što je bitno je konačni epilog, a to je novih 400 nezaposlenih. Kako sada stvari stoje, u ništa boljoj poziciji nije ni 250 radnika Poljoprivrednog poduzeća *Graničar*. 'Čerupaju' ih povjerioci, kupaca za njih još nema, a nemaju niti neki 'miraz'. Ogromni dugovi i ni hektar zemlje. I kada smo već kod zemlje, da se vratim na minus u gradskom proračunu. Jedan od razloga tog minusa je i 50 milijuna dinara manji prihod od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta. Dakle, očekivalo se (i planiralo) mnogo više, a možda bi toga više i bilo da je grad održao licitaciju za izdavanje državnog poljoprivrednog zemljišta. A licitacije nije bilo, jer se čekao rasplet oko već spomenutog *Graničara* i Poljoprivrednog poduzeća *Aleksa Šantić*. I poslije svega, tu smo gdje smo.

Z. V.

FESTIVAL SVRATIŠTE U KAZALIŠTE U ŠIDU

Srce se piše velikim slovom

Do 19. listopada publika će moći vidjeti predstave kazališta iz Srbije, Hrvatske, Slovenije i Makedonije. Jedan od ciljeva manifestacije je pomoć socijalno ugroženoj djeci i djeci s invaliditetom

Već drugu godinu zaredom, Amatersko dramsko kazalište Branislav Nušić iz Šida organizira festival *Svratište u kazalište*, na kome ove godine nastupa 27 kazališta iz Srbije, Hrvatske, Slovenije i Makedonije. Ovogodišnje *Svratište u kazalište* počelo je 11. rujna i trajat će do 19. listopada. U tom periodu šidanima će se predstaviti kazališta iz Srijemske Mitrovice, Pačetina, Đurđevca, Belog Manastira, Mostara, Kruševca, Beočina, Retkovaca, Vinkovaca, Županje, Skoplja, Tuzle, Kaštela, Beograda i Mrkonjić Grada.

Moto ovogodišnjeg festivala glasi *Srce se piše velikim slo-*

vom. Njegov naglasak je, osim razmjene kazališnog iskustva i načina razmišljanja, pomoć socijalno ugroženoj djeci i djeci s invaliditetom. I kako navode organizatori, ove godine nastavlja s buđenjem svijesti kako se, iako je siromaštvo omča nad vratom svima, mora pružiti i mrva onima kojima ta mrva znači opstanak.

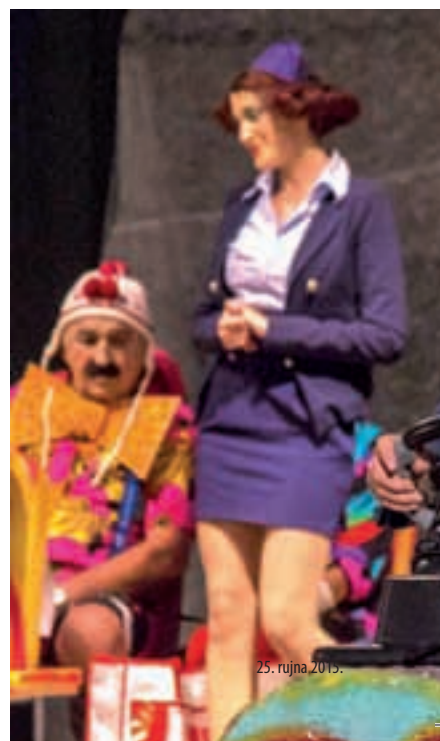
SURADNJA NA OBOSTRANU KORIST

Prošloga su se tjedna šidanima predstavili glumci Gradskog kazališta iz Đurđevca iz Republike Hrvatske sa svojom komedijom *Pidžama za šestoro*.

Kako kažu, po prvi put su u Šidu, mada suradnja s amaterskim kazalištem iz Šida i redateljem **Cvetinom Aničićem** traje već godinu dana, od kada su glumci iz Šida gostovali u Đurđevcu. »Drago nam je što smo došli u Šid predstaviti se svojom predstavom šidskoj publici. Šidani su nas lijepo ugostili i već imamo planove za neku buduću suradnju i vjerujem da će ići u dobrom smjeru. Naše je kazalište mlado. Postoji od 2009. godine i svake godine napravimo 1 – 2 predstave. Uglavnom su to komedije s kojima gostujemo po cijeloj Hrvatskoj. Bitno je da glumci surađuju, da razmjenjuju iskustva. Na takav način naučimo

dosta jedni od drugih. Druženje nam pruža mogućnost i promovirati naš grad, a tako i ostalima koji dođu kod nas da gostuju sa svojim predstavama«, kaže nam **Matija Bažulić**, predsjednik Gradskog kazališta iz Đurđevca.

Komedija *Pidžama za šestoro* prihvaćena je lijepo od gledateljstva te večeri. »S ovom smo predstavom prošli na županijskom amaterskom natjecanju i dobili fine kritike. Ipak, najveću nagradu smo dobili od publike. Drago nam je da je došlo do lijepe i korisne suradnje sa šidanima, jer kazalište iz Šida ima više iskustva u radu, a i vodi ga profesionalac od kojega imamo mnogo naučiti«, rekao

Cvetin Aničić sa glumcima iz Hrvatske

nam je **Karlo Kućanda**, redatelj predstave *Pidžama za šestero*.

FESTIVAL »POMIRENJA«

Amatersko kazalište *Branislav Nušić* Šid već godinama ima lijepe suradnje s kazalištima u regiji. Redatelj amaterskog kazališta iz Šida Cvetin Aničić režirao je predstavu *Dnevnik Ane Frank* za kazalište iz Belog Manastira, koja je nedavno na festivalu u tom gradu dobila nagradu za najbolju predstavu. »Između nas glumaca mora postojati suradnja. Umjetnost ruši sve granice, prepreke i blokade. Gledao sam da festival kazališta u Šidu bude festival pomirenja, pod navodnicima, jer mi umjetnici nismo nikada ni bili u nekom ratu.

Želja nam je probuditi svijest kod građana da je umjetnost bezgranična. Da umjetnost nema ni vjeru ni naciju, nego da ima samo jedan zadatak, a to je stvaralaštvo i istraživanje k nekom novom izričaju. Lijepo je što možemo napraviti i neku uzajamnu vezu koja nam uvijek pokazuje gdje se mi nalazimo u odnosu na druge«, rekao je Aničić dodajući kako će kazalište iz Šida i dalje nastaviti suradnju s kazalištima u Hrvatskoj, a trenutačno radi s kazalištem s Visa jednu, kako su rekli, vrlo zanimljivu monodramu.

Svakog vikenda sve do 19. listopada ljubitelji kazališne umjetnosti imaju prigodu u okviru festivala uživati u predstavama različitih žanrova.

S. Darabašić

23. rujna 2015.

TJEDAN U SRIJEMU

Nova koalicija

Pažnju javnosti proteklog tjedna u Srijemu svakako da su najviše zaokupila događanja vezana za dolazak velikog broja migranata koji su se svakodnevno kretali kroz Šid prema graničnom prijelazu Tovarnik u Republici Hrvatskoj. Migrantska kriza, kao i svakodnevni dolazak velikog broja ljudi s Bliskog istoka, bila je i jedna od tema zasjedanja lokalnog parlamenta Općine Šid, održanog u petak, 18. rujna. Kako se tog dana moglo čuti od čelnika Općine Šid, strategija postoji. Ljudi iz humanitarnih organizacija su bili na terenu 24 sata i Općina Šid je u suradnji s Komesarijatom za izbjeglice pružila unesrećenim ljudima svu neophodnu pomoć. Također je naglašeno da će Općina Šid poduzeti sve kako bi ispunila svoju obvezu prema građanima šidske općine kako se u samom gradu ne bi osjetio strah i panika zbog dolaska velikog broja izbjeglica. Međutim, nije samo dolazak migranata i izbjeglica jedina vijest iz ove općine u Srijemu. Na spomenutom zasjedanju lokalnog parlamenta Općine Šid istoga dana smijenjen je dosadašnji predsjednik Skupštine općine Šid dr. **Branislav Mauković** iz redova Socijalističke partije Srbije, a na njegovo mjesto vijećnici su izabrali **Natašu Cvjetković**, vijećnicu Socijaldemokratske stranke, inače bivšu predsjednicu Općine Šid. Također, na mjesto dosadašnjeg zamjenika predsjednika **Srdana Maleševića**, člana i predsjednika Općinskog odbora Demokratske stranke Srbije, a od nedavno člana Srpske napredne stranke, izabran je **Željko Brestovački**, predsjednik odborničke grupe SDS-a. Koalijska većina tako je u općinskom parlamentu potpuno izmijenjena i umjesto dosadašnje koalicije koju su činili: SNS, DSS, Zelena ekološka partija - Zeleni, SPS (PUPS i Jedinствена Srbija), nju sada čine: SNS, Zelena ekološka partija, SDS, a podršku novoj koaliciji dala je i Liga socijaldemokrata Vojvodine. Dojučerašnja žustra oporba postala je dio vlasti u lokalnom parlamentu, a jedinu oporbu sada čine vijećnici Srpske radikalne stranke. Na pitanje novinara novoizabranoj predsjednici Skupštine općine Šid Nataši Cvjetković, zašto je samo nekoliko mjeseci do održavanja izbora izabrana nova koalicija u Šidu, dobili smo odgovor: »Poslije tri godine oporbenog djelovanja, Socijaldemokratska stranka je odlučila napraviti novi dogovor s dosadašnjim našim političkim protivnicima Srpskom naprednom strankom, jer je evidentno da nakon tri godine koalicija koja je do sada bila na vlasti nije napravila nijedan pomak. Radi toga i radi interesa građana šidske općine i nekog budućeg napretka, odlučili smo zakopati ratne sjekire i prestati prepucavati se na političkom planu i početi misliti u interesu svih građana Općine Šid«, rekla je Nataša Cvjetković. Obećanja su dana, a da li će se nešto promijeniti u pozitivnom smislu, ostaje da se vidi.

Suzana Darabašić

JUBILEJ JESENI U VINKOVcima

Sve bogatije i raskošnije

»Jeseni su, mило janje moje, barem da su u godini dvoje«, orilo se iz više od četiri tisuće grla sudionika jubilarnih 50. vinkovačkih jeseni, članova i članica 86 udruga i društava iz čitave Hrvatske i okolice, koji su gradu na Bosutu darovali mnoštvo lijepih pjesama, zvuke tamburice i raskošno ruho svojega kraja.

»Jest, jubilarne su to Vinkovačke jeseni, ljepše i bogatije no ikoje do sada i neizmerno sam zahvalan utemeljiteljima što su ih odmah nazvali *jesenima*. Ne jedne, već svake, a odrastajući s *jesenima* svi možemo svjedočiti kako su sve bolje, sve bogatije i raskošnije, a naše, no nikada se nismo zatvarali samo u naše okvire već smo ključeve grada obilato nudili svima kojima je stalo do tradicije i baštine, pa smo i Europu obogatili kulturnim prilogom, tu zajednicu čiji smo punopravni članovi, a znamo da su Vinkovci najstariji grad u Europi«, rekao je dr. med. **Mladen Karlič**, gradonačelnik Vinkovaca i predsjednik organizacijskog odbora Jeseni.

DEVET TISUĆA SUDIONIKA...

Karlič je o *Jesenima* govorio i na otvorenju i svih ovih dana od 11. do 20. rujna, a na kraju je zahvalio svim sudionicima i posjetiteljima, pozivajući ih i ubuduće na Jeseni i u grad koji će uvijek opetovano dočekivati svojom ljepotom i gostoljubivošću, želeći tako ući u njihova srca i kroz *Jeseni* stati u trajnom sjećanju. »I ove godine vas je došlo više od 4 tisuće i prije tjedan dana još 3 i pol tisuće djece, koju vi učite kako se voli i čuva baština, pa je bilo 25 svatovskih zaprega i 50 konjanika na lipicancima, povijesne udruge i mažoretkinje, sve u svemu više od 9 tisuća sudionika.«

I rijeka sudionika je krenula ka odredištu, stadionu HNK

Cibalia. Najprije mažoretkinje, pa povijesne udruge, pa Vinkovački šokački rodovi, etno frizure i etno kreacije, a znak s logom Vinkovačkih jeseni, 50. jubilarnih, nose djevojka i mladić iz Brnaza. Jedna za drugom idu društva i udruge i tako 85 puta, pa onda 25 urešenih svatovskih zaprega i iza njih 50 jahača na lipicancima. Veličanstvena slika odaslana svijetu putem TV-prijenosa.

I onda, šlag na kraju, najveće šokačko kolo na stadionu HNK *Cibalie* s više od 4 tisuće sudionika u živopisnom ruhu ispod golemog srijemskog neba. Veličajno! A zašto spominjem ispod golemog neba, jer tako je priredbu na otvorenju u petak 18. rujna naslovila prof. **Ana Cvenić**, s nekoliko stotina sudionika i na

desetke tisuća posjetitelja, kojoj je nazočila i pokroviteljica ovogodišnjih jubilarnih Jeseni, predsjednica Republike Hrvatske mr. sc. **Kolinda Grabar-Kitarović**. No i to ste mogli pratiti u izravnom prijenosu.

...MEĐU NJIMA I GAJDAŠI

E, vratimo se mimohodu u nedjelju 20. rujna. Nebo se nekako smrknilo, no Bogu hvala izdržalo je i sve je prošlo u najboljem redu. Nakon već pobrojanih mažoretkinja i povijesnih udruga nailazi povećana skupina svirača na tradicijskim glazbalima, koju predvodi udruga *Zagrebački gajdaši* pod vodstvom **Stjepana Večkovića** i tu zamijetimo dvojicu gajdaša iz Vojvodine, točnije rečeno iz HKPD

Matija Gubec iz Tavankuta – **Augustina Žigmanova** i **Zdenka Ivankovića**. U povorci je bilo još dvoje gajdaša iz Vojvodine – **Edi Tajm** iz Srijemske Mitrovice i **Kristina Perić** iz Sombora. Augustin kaže kako svira već drugu godinu i drago mu je da ovdje može predstavljati društvo, dok Zdenko priznaje da je gajde savladao tek ovog ljeta, ali ide, bit će još nastupa. Zadovoljni su ozračjem u Vinkovcima, velika je to i mnogoljudna manifestacija i bit će im drago ako ih ponovno pozovu. Pitam ih za HKUD *Bunjevačko kolo* iz Subotice, kažu kako znaju da trebaju i oni nastupiti, ali nisu ih vidjeli. Pitam organizatore, kažu kako su im se jučer kasno ispričali, ali ne mogu zbog zatvorenih graničnih prijelaza uzrokovanih migrantskom krizom. Šteta, jer u posljednjih 10 – 12 godina u Vinkovcima sam često susretao članove i članice *Kola*, uvijek su oduševili posjetitelje i svojim ruhom i svojim nastupom i zasluženom pobrali pljesak. Ali, bit će još Jeseni.

JESENI SU NEZABORAVNE

Poslije njih nailazi HKUD *Matija Gubec* iz Ilače, a **Tomislav Petričević**, član i svojevremeno predsjednik udruge, kaže kako su Ilačani sudionici svih dosadašnjih *Jeseni*, osim ratne 1991. godine, ali tada nisu ni održane. Uvijek su tu s pjesmom, igrom i tamburicom i prelijepim šokačkim ruhom, kakvo se nosi u 8 sela Vukovarsko-srijemske županije, a bogami i sa svatovskim zapregama i jahačima. Koristi prigodu pozvati sve Srijemce i sve Šokce i sve ljude dobre volje, da polovicom rujna svaka-ko odjenu svoje narodno ruho i dođu u Vinkovce, jer *Jeseni* su nezaboravne.

U okviru *Vinkovačkih jeseni* održava se i Državna smotra izvornog hrvatskog folklor, a ove je godine najboljom proglašena skupina KUD-a *Grančica* iz Đeletovaca. Njihova voditeljica **Jelica Markovinović-Piperković** hvali se kako su i oni veterani *Jeseni* i sudionici su svih dosadaš-

njih. Istina, ona nije, ali prije nje je dolazila mama, a i ona je uključila svoju djecu. Prenose šokačku baštinu s koljena na koljeno i eto, malo selo, a najbolji su.

Red je da predstavim i posjetitelje manifestacije, a do mene je jedna mlada obitelj. Iz Osijeka su, ali baš i ne, kaže **Katarina**, jer je rođena u Vinkovcima i na *jesenima* je od malih nogu. Sada ima 30 godina a bila je 29 puta. Zato su povel i svoju djecu, **Filipa** (7), **Petra** (5) i **Klaru** (2) godine. A sve je počelo na kirbaju u Koritni, kaže suprug **Mirko** iz Širokog

Polja. Sreli su se i zaljubili, uzeli se i izrodili djecu, on je dobio posao u Osijeku pa posljednjih godina žive tamo, ali u Vinkovcima su obvezno za *Jeseni*.

U Vinkovcima je i sajam tradicijskih obrta i rukotvorstva, a **Kata Nikolić** iz Gradišta se bavi šaranjem tikvica. Sada su joj 62, a to radi od kad se udala prije 40 godina. I isto toliko puta je na *Vinkovačkim jesenima*. Puno je svijeta pa se nešto i proda, ali prije je to bilo puno bolje.

I Hrvati iz Mađarske su se predstavili u Vinkovcima.

Brigita Štivi-Šandor, predsjednica je KUD-a *Marica* iz Salante i prvi puta su na *Vinkovačkim jesenima*, ali očarani su. Inače svako malo su diljem Hrvatske, a ove su godine bili tri, četiri puta, u Zaprešiću u Golaj i u Donjem Miholjcu, ali i njihove udruge dolaze k njima u Mađarsku. Smješteni su u Vukovaru, kod članova KUD *Dunav*, pa je i to početak jednog novog poznanstva. Eh, dalo bi se još pričati, jer jubilarne su to, 50. po redu *Vinkovačke jeseni*!

Slavko Žebić

Nagrađena fotografija Svi u jednom čamcu

BAČ – Fotografija projekta *Ruke prijateljstva* proglašena je najboljom na Henkel MIT foto natječaju. Fotografija pod nazivom *Svi u jednom čamcu* snimljena je prigodom prošlogodišnjeg susreta sudionika projekta *Ruke prijateljstva* u Bođanima na rječici Beravi. Henkel svake godine organizira natječaj za izbor najbolje MIT fotografije na koji volonteri Henkela iz cijelog svijeta šalju svoje fotografije. U konkurenciji više od 100 fotografija, pobijedila je fotografija *Svi u jednom čamcu* i osvojila je nagradu u iznosu od 500 eura. Početkom rujna inicijator projekta **Pavle Mrgan** predao je predsjedniku općine Bač **Draganu Staševiću** novčanu nagradu Fritz Henkel fondacije za obnovu OŠ **Aleksa Šantić** u Vajskoj.

Regionalni projekt *Ruke prijateljstva* okuplja učenike i učitelje triju osnovnih škola: **Aleksa Šantić** iz Vajske u Srbiji, **Dragutin Tadijanović** iz Vukovara u Hrvatskoj i **Orašje** iz Orašja u BiH s ciljem jačanja suradnje i prijateljskih odnosa između škola u pograničnim područjima te širenje poruka mira i međusobnog poštovanja.

Most na kraju svijeta nagrađen u Rusiji

ZAGREB – Dugometražni igrani film *Most na kraju svijeta* redatelja **Branka Ištvančića** dobio je Posebnu nagradu žirija 8. međunarodnog filmskog festivala *East & West* u Orenburgu, u Rusiji. Nagradu je preuzela **Sandra Tvrtković** kao predstavnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Moskvi na dodjeli nagrada 18. rujna, prenoseći pozdrave redatelja filma.

U međunarodnom natjecateljskom programu sudjelovali su filmovi iz Njemačke, Rusije, SAD-a, Češke, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovačke, Srbije, Francuske, Norveške, Irske, Švedske, Kenije, Vijetnama, Iraka, Kirgistan, Turske, Kanade i Kine.

Grožđebal u Sonti

SONTA – U danima proteklog vikenda, u slavu grožđa, novog vina i dolaska jeseni u Sonti je održana tradicionalna folklorno-turistička manifestacija *Grožđebal*, s 84 godine kontinuiteta, jedna od najstarijih u Srbiji. Organizatori, članovi OKUD-a **Ivo Lola Ribar**, potrudili su se da tijekom trodnevne manifestacije svi, od najmlađih do najstarijih mještana i posjetitelja, nađu sadržinu koja bi ih zanimala. Po programu, u petak je održana večer dječjeg folklora, a u subotu, uz natjecanje pjevača amatera organizirana je i izložba narodnih nošnji i rukotvorina. Za prvi glas *Grožđebala* ove godine je izabrana Prigrevčanka **Andela Graovac**. Najsvečanije je bilo u nedjelju. Uz igru, pjesmu, topot konja i tutanj kotača fijakera, u veličanstvenom mimohodu okićenih zaprega ulicama sela, slavilo se u čast grožđa, vina i dolaska jeseni, uz simbolično vjenčanje ovogodišnjih kneza i kneginje. Kneginja *Grožđebala* bila je **Sanja Bošnjak**, neuposlena

kemijska tehničarka, a knez **Nemanja Đaković**, učenik drugog razreda Srednje građevinske i drvoprerađivačke strukovne škole u Apatinu. Nakon simboličkog vjenčanja kneza i kneginje sudionici manifestacije su na misi zahvalili Bogu na bogatim plodovima jeseni. Manifestacija je završena večernjim programom u kojem su, pokraj domaćina, sudjelovali KPZH *Šokadija*, TO *Sončanski biseri*, te gosti, *Durđevak* iz Kljajićeve i KUD *Brankovo kolo* iz Srijemskih Karlovaca.

I. A.

Srijem Film Fest

SRIJEMSKA MITROVICA – U periodu od 23. do 26. rujna, u više gradova srpskog i hrvatskog dijela Srijema – Srijemskoj Mitrovici, Nijemcima, Indiji, Srijemskim Karlovcima, Staroj Pazovi, Iloku i Vukovaru održava se treći po redu Međunarodni festival dokumentarnog filma *Srijem Film Fest*. Festival je natjecateljskog karaktera u dvije kategorije: turizam i ekologija. Bit će ukupno prikazano 60 filmova, 58 u konkurenciji iz 35 zemalja s pet kontinenata. Svečano otvaranje festivala održano je u hotelu *Termal* u Vrdniku, kada je otvorena izložba fotografija NP Fruška gora *Sve dobre stvari su divlje i slobodne*.

Zatvaranje festivala predviđeno je za subotu, 26. rujna, također u hotelu *Termal* u Vrdniku, kada će biti i dodjela nagrada.

S. D.

Dani europske baštine u Baču

BAČ – Dani europske baštine u općini Bač bit će održani za vikend – 26. i 27. srpnja. Ovogodišnja tema je *Stari i tradicionalni zanati – očuvanje i održanje*. U ovu manifestaciju uključena je i etno kuća *Didina kuća*, gdje će biti održana radionica starih zanata.

Z. V.

Miholjdanski susreti u Beregu

BEREG – Udruga žena *Brežanke* organizira u nedjelju, 27. srpnja, Miholjdanske susrete, sedme po redu. Na ovoj međunarodnoj izložbi narodnog stvaralaštva predstaviti će se udruge žena iz Sombora i okolice, Hrvatske i Mađarske. Birat će se najljepši štand, a bit će organizirano i natjecanje u igrama spretnosti – vezu i ručnom mučenju belanaca. U programu će sudjelovati i dječja folklorna skupina HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega, a žene iz sela pripremat će kolače, koji će narednog dana biti donirani Gerontološkom centru u Somboru. Početak je u 15 sati.

Z.V.

Gajde – glazbeni instrument naroda Panonije

TAVANKUT – XLI. znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata na temu *Gajde – glazbeni instrument naroda Panonije* bit će održan u četvrtak, 1. listopada, u Tavankutu na Etno salašu Balažević. Uvodničar će biti dr. sc. **Andor Vég** iz Pečuha, a osim njega sudjelovat će i **Silvestar Balić** (kontra, pjevanje) te **Richard Patkos** (gajde, dude, irske gajde).

Kolokvij se organizira u suradnji sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj te uz logističku potporu HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta. Početak je u 18 sati.

LIKOVNA KOLONIJA U ŽUPI PRESVETOG TROJSTVA U SOMBORU

Ugodni ambijent privlači slikare

Župnik crkve Presvetog trojstva u Somboru vlč. **Josip Pekanović** bio je u prošlu subotu domaćinom umjetnicima koji su se okupili na likovnoj koloniji, koja ove godine obilježava desetu obljetnicu. Prije deset godina kolonija je osmišljena kako bi se umjetničkim djelima ukrasio prostor župske kuće, a za ovo desetljeće postala je kolonija kojoj se rado odazivaju svi koji su barem jednom bili njeni sudionici.

»Počeli smo vođeni željom da uljepšamo ovaj prostor, koji je i sam po sebi lijep,

jedina kolonija na kojoj redovito sudjelujem«, kaže Josipa.

Marija Rafai Kemer iz Sombora obično slika u samoj crkvi, a ove se godine opredijelila za motiv župske kuće viđen iz dvorišta. »U crkvi ima mnogo motiva koje bih željela naslikati. To je jedan posve drugačiji ambijent, veličanstven i predivno je raditi u crkvi«, kaže Marija.

A cijele ove priče ne bi bilo da nije bilo župnikove zamisli da uredi i oživi župsku kuću. »Odaziv je svake godine lijep. Krenuli smo od somborskih umjetnika,

ali nam je želja bila oplemeniti ga umjetničkim radovima«, kaže **Cecilija Miler**, sudionica u organizaciji kolonije i slikarica. »Nije bilo teško okupiti slikare i evo trajemo deset godina. U tih deset godina imamo i naše stalne sudionike kolonije kao što je bio **Sava Stojkov**. Tu su i **Jene Višinka**, **Josipa Križanović** iz Subotice, **Franja Takač Somborac**, koji živi kod Pečuha, slikari iz Subotice, Zrenjanina, Hrvatske... Družimo se, razmjenjujemo iskustva. Ova je župa meni druga kuća i drago mi je da ove naše kolonije tako lijepo protječu i zahvalni smo svima koji se odazovu.«

U hodniku, u radu, zatekli smo i Josipu Križanović. »Rado se odazivam svakom pozivu organizatora ove kolonije i to je

a onda su se polako uključivali slikari iz Subotice, Zrenjanina, Osijeka... Meni je uvijek bilo stalo da se okupe Somborci, ali da damo postora i drugima koji imaju želju da njihove slike krase ove naše prostorije. Svake godine imamo i novih lica, što me dodatno raduje i što je vjerojatno dodatni motiv da ne posustanemo«, kaže vlč. Pekanović.

Na likovnoj koloniji svake godine sudjeluje 15 do 20 slikara. Potporu koloniji daje Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice. Prigodom obilježavanja važnih datuma za župu radovi nastali na koloniji prikazuju se na prigodnim izložbama.

Z. V.

KULTURAMA

Istra

»Terra magica« iliti »Magična zemlja«. Još su je Rimljani tako nazvali. I zbilja je takva. Istra.

O ljepotama ovog jadranskog poluotoka vjerujem da dosta znate. Ali ono što dodatno fascinira je njezina kulturno-turistička ponuda, koja vam, također vjerujem, nije nepoznanica. Ta je ponuda svakako posljedica tamošnjih javnih proračuna, imajući u vidu količinu novca koja se u »sezoni« privredi, te kao takva ne predstavlja neki ekskluzivitet, no ipak, riječ je o priči vrijednoj spomena.

I povijest je tu dala svoj doprinos. Poznato je kako Istru popularno nazivaju »muzejom na otvorenom« zbog mnogobrojnih prapovijesnih slojeva te obilja antičkih i srednjovjekovnih spomenika. Ako vas ovaj dio priče zanima, u bilo kom smjeru da krenete – od Učke do Savudrije ili od Pule do Buzeta – čeka vas neka »ljepota«.

No, to je samo jedan segment. Magičnoj kulturno-turističkoj ponudi Istre pridonosi i veliki broj festivala i manifestacija. Filmski festival u Puli je jedan od najstarijih i dakako najpoznatijih među njima. A ima ih još pregršt. Od također filmskog festivala u Motovunu, sajma knjiga u Puli – »Sa(n)jam knjige u Istri«, Festivala plesa i neverbalnog kazališta u Savinčentu, Mediteranskog kiparskog simpozija u Labinu, Annalea u Poreču, Grisie i Mundial fotofestivala u Rovinju te Ex-tempore-a u Grožnjanu, kazališnih festivala PUF i MKMF u Puli i Zlatnog lava u Umagu, festivala Istraetnojazz te Last Minute Open Jazz festivala u Balama, Festivala rane glazbe u Dvigradu, orguljaškog festivala Organum histriae, Susreta harmonikaša u Puli... Redovito se održavaju i samostalne manifestacije, poput koncerata, izložaba, književnih večeri u velikom broju istarskih mjesta.

Ne smijemo ne spomenuti i njihove ustanove kulture poput muzeja, galerija, knjižnica, kazališta, kina... U jednoj od njih, Povijesnom i pomorskom muzeju Istre, do 15. siječnja 2016. može se pogledati gostujuća izložba *Ala smo se naodmarali...* Muzeja Vojvodine iz Novog Sada, koja prikazuje omiljena mjesta Vojvođana na kojima su se odmarali s posebnim naglaskom na kupališni, toplički i zimski turizam.

Kulturna suradnja na relaciji – Istarska županija i AP Vojvodina – nije također ekskluzivitet. Još od 2001. održavaju se *Dani Vojvodine u Istri*, odnosno *Dani Istre u Vojvodini*. A ova nam druga manifestacija, izravno ili posredno, svake godine donosi parče istarske kulture. Dovoljno da nas drži u neizvjesnosti do nekog novog susreta s »Terrom magicom«.

D. B. P.

GALA KONCERT SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

Piše: Dražen Prčić

Tamburaška glazbena čarolija

Ovacije zadovoljne publike nagradile su veliku umješnost i višemjesečni trud

Kako je u najavi ovoga koncerta rekao doajen subotičke tamburaške glazbe i umjetnički voditelj *Subotičkog tamburaškog orkestra* **Stipan Jaramazović**, ovakvu vrstu glazbe (klasičnu) jako je teško aranžirati za instrument

kakav je tamburica i potrebno je jako dobro poznavati tamburaški orkestar, te znati što se može i na koji način interpretirati. Ali, nakon njihovog koncerta u ponedjeljak, 21. rujna, u kazališnoj dvorani *Jadran*, upriličenog skupa sa zborom *Pro musica* i

opernom solisticom **Isabellom Guzsvany**, čini se kako zlatne ruke glazbenika STO –a mogu na svojim tamburicama odsvirati i najzahtjevniju melodiju ili temu u svom tamburaškom aranžmanu.

VEČER KLASIČNIH EVERGREENA

Voditeljica koncertne konferanse **Nevena Mlinko** upoznala je prepuni auditorij, do posljednjeg mjesta ispunjenog nekadašnjeg subotičkog kina *Jadran*, s detaljima gala koncerta koji je *Subotički tamburaški orkestar* pripremio za ovu jedinstvenu umjetničku prigodu i s prvim notama Uvertire za operu *Carmen* **Georga Biseta** započela je nesvakidašnja tamburaška glazbena čarolija. Na sceni, koja je u pojedinim numerama i njihovom glazbenom zahtijevnošću brojila više od 70 glazbenika i pjevača, potom su se smjenjivale izvedbe **Sviridonova** (*Srježna oluja*), **Heindla** (*Aleluja* iz oratorija *Mesija*), **Gotovca** (završno kolo

DIRIGENTICE

Marijana Marki i **Kristina Čikoš** dirigirale su *Subotičkim tamburaškim orkestrom* i zborom *Pro musica*.

Izabella Guzsvany, operna pjevačica

Uskočila sam kao alternacija prije samo dva dana, iako sam i sama u poodmaklom stadiju trudnoće i nije mi baš jednostavno izvoditi zahtjevne operne role, ali mi je vrlo drago što sam sudjelovala u ovom lijepom koncertu. Nastup sa *Subotičkim tamburaškim*

orkestrom je bio jedno novo iskustvo za mene, i vjerujem kako ćemo i u budućnosti još koji puta zajedno nastupati.

Martina Vujković Lamić, prim tamburica

Bilo je malo treme, ali to je ipak normalno za jedan ovakav gala koncert. Dugo smo se pripremali i marljivo vježbali, a aplauzi publike dokazuju kako smo uspjeli svladati i najteže izvedbe. Osobito »šišmiša« koji ima mnogo teških dionica, ali smo i ovo djelo uspješno odsvirali u aranžmanu za tamburašku glazbu.

opere *Ero s onoga svijeta*), **Verdija** (*Zbor Židova* iz opere *Nabucco* i *Zbor Cigana* iz opere *Trubadur*), ponovno Biseta čiju je ariju *Habanera* iz opere *Carmen* maestro izvela Izabella Guzsvany, kao alternacija najavljenoj, ali zbog bolesti spriječenoj **Alenki Ponjavić Vojnić**, te **Jochana Straussa** mlađeg (opereta *Šišmiš*).

Kao posebnost ovoga koncerta uslijedilo je tamburaško izvođenje glasovite **Vangelisove** kompozicije *Osvajanje raja*, koja je prvi put doživjela svoj tamburaški aranžman, uz glasovnu pozadinu zbora *Pro musica*. U nastavku programa uslijedila je pjesma *O fortuna* iz glasovite scenske kantate **Carla Orfa** *Carmina burana* i još jedna pjevačka bravura gostujuće operne dive, koja je unatoč poodmakloj trudnoći vjerno dočarala ariju *Silvije* iz **Kalmanove** *Knežinje čardaša*, što je publika osjetila i velikim pljeskom sudjelovala u završnoj izvedbi. Konac ove lijepe, tamburaški čarobne subotičke večeri uslijedio je izvođenjem **Verdijevog** *Trijumfalnog marša* iz opere *Aida*, djela čijem su se

potpunijem glazbenom doživljaju pobrinuli i gostujući trubači **Lenard Guzsvany** i **Mate Colić**.

Na bis, na zahtjev oduševljene publike, uslijedilo je zajedničko izvođenje jednog klasičnog bačkog tamburaškog evergreena, besmrtna pjesme *Hej salaši* **Zvonka Bogdana**.

Stipan Jaramazović, umjetnički voditelj STO-a

Jako sam zadovoljan, jer mislim kako su sve izvedbe bile dobre. Nakon godinu dana vrijednog i marljivog rada veliki kamen mi je pao sa srca, jer u pitanju je jedan iznimno zahtjevan program. I u tehničkom i u intelektualnom smislu, jer mnogi članovi našeg orkestra su još uvijek vrlo mladi i trebali su biti mentalno na visokoj razini jedne teške glazbene zadaće. S druge strane, sama organizacija koncerta je bila vrlo tehnički zahtjevana jer je trebalo uskladiti sve njegove činitelje, a reakcija publike je pokazala kako smo ipak uspjeli sve uraditi na visokoj razini.

Marijana Marki, dirigentica

Sve je bilo kako smo uvježbavali, a povrh svega orkestar nikada nije u ovom sastavu nastupio u ovoj dvorani i sve je to bilo jedno novo iskustvo za sve nas. U početku je bilo malo teško koordinirati sve aktere koncerta, kako svirače tako i pjevače zbora *Pro musica*, no s vremenom smo sve uštimali i postigli željenu kvalitetu. Istaknula bih *Trijumfalni marš*, jer to još nitko nije izvodio, a dodatno smo uključili i trube pa je njihovu snagu je trebalo izbalansirati u zvuk našeg orkestra.

SALAŠI III.

Čika Savina čarda

Pri samom kraju uske, davno asfaltirane ceste koja vodi od Sonte prema Dunavu i na sredokračići neosjetno prerasta u zemljani put, s lijeve strane, poput ocvalog mondena, smješten je jedan neobičan salaš. Neobičan po svojem izgledu, neobičan po tome što je najčešće zaključan, ali izgledom svjedoči da je tu itekako prisutna ljudska ruka.

ČARDA IZ ZLATNIH VREMENA

Od ceste se odmah iza salaša odvaja zemljani put, koji vodi na seosko kupalište, davnih godina nazvano Bara. Ukoliko cestom produljite za samo stotinjak metara, nailazite na skupinu kuća koje bi se uvjetno mogli nazvati salašima, a nekada su ih Sončani zvali crveni stanovi. Naziv su dobili po krovovima pokrivenim starim kikiradskim crvenim crijepom, a stanari su im bili nekadašnji radnici danas ocvale i propale Kudjeljare. Naspram ovih salaša je i krstopučje iz kojega se odvajaju zemljani putovi za, čovjek bi na prvi pogled pomislio, nedodiju, a ustvari ti putovi vode u bajkovitu zemlju salaša. Salaš s početka ove priče danonoćno bdi nad cestom, nadajući se gostima kao u stara dobra vremena. Ovo zdanje nikada nije bilo običan salaš. Ne samo Sončanima, bilo

je oduvijek poznato kao Savina čarda. Istina, više se tu pilo nego jelo, nije se dugo zadržavalo, osim gostiju koji su dolazili na kartanje. Poznato je kako je kartama bio sklon i gazda, među Sončanima znan kao **Sava Ugricin**. U ovoj čardi nikada nije bilo propisanoga radnoga vremena, svjetlo se gasilo kad bi to namjerio gazda. Često bi se u kartanju, a rjeđe u piću, spajali dan i noć. Gazda nije bio veliki srebroljubac. Često bi, ukoliko nikoga od gostiju ne bi bilo u čardi, znao zaustaviti umornog paora koji se vraća s njive, pa ga počastiti kriglom hladne pive, ili rakijicom prije večere. Jednostavno bio je sam, a uvijek željan razgovora. Njegove vjerne mušterije bili su i sončanski lovci i njihovi gosti. Vraćali bi se iz lova umorni, pa bi se najljepše odmorili u čardi, uz hladnu pivu. Poslije nekoliko krigli osjetili bi i glad, pa bi njihova lovina često završila u kotliću. Za kruh nikada nije bilo problema, ukoliko ga ne bi bilo, a u blizini nije bilo nikoga od ženskog svijeta da umijesi rezance, Sava bi osobno zamutio i zakuhao žličnjake, koji su mnogima bili draži od kruha. Salate je bilo od proljeća do kasne jeseni u vrtu iza čarde, a ruku na srce, mnogima se pored Savinih specijaliteta nije ni jela. Sava je volio dobro začiniti svoje specijalitete, jer bi tako gosti za vrijeme i poslije jela bili baš žedni. Kako su lovci u većini

slučajeva bili veliki veseljaci, pala bi i pjesma. Sava bi neprimjetno poslao nekog od mlađih na Medan da pozove cigansku tamburašku bandu. Lovci bi se do kraja raspištoljili tek po dolasku tamburaša. Nije bilo problema ni ukoliko bi netko bio bez novca, a htio čuti svoju pjesmu. Cigani nisu bili gramzivi, računali su da će platiti drugi put. Kako Sava nikada nije bio na kraj srca, na fajrunt bi zaboravio, pa bi se pilo i pjevalo do bjelila narednog dana. Dobro njemu, a lijepo gostima. Polovicom osamdesetih Savino zdravlje je otkazalo, a to je bio i kraj rada ove neobične čarde. Početkom devedesetih naselili su je ljudi s puškama i ponekom bradom i kokardom, a pri odlasku očerupali su sve što se moglo i nije moglo. Savini baštinici su je prodali.

NOVI GAZDE

Ruiniranu čardu kupio je **Stipan Đanić**, još uvijek na radu u Njemačkoj. Mnogi, ali ne i Stipan, mislili su kako će tu i dalje biti ugostiteljski objekt. Stipan je samo želio nakon odlaska u mirovinu sebi priuštiti običan salašarski život. Još uvijek čeka potrebne godine kako bi se uselio u svoj raj na zemlji. U njegovu odsustvu o salašu skrbe brat **Vinko** i njegova supruga **Agica**. Pedantan kakav je, Vinko

je uz puno rada salaš dotjerao kao staru frajlu. »Nije mi bilo teško raditi na poslovima oko revitalizacije bratovljeva salaša. I supruga Agica i ja smo ljubitelji salašarskog načina života, a kako smo oboje zbog stečaja *Mladog borca* na korak do mirovine ostali bez posla, puno vremena provodimo ovdje. I ne samo mi. Imamo dvojicu unuka, obojica uživaju doći s nama na salaš, jer tu imaju punu slobodu. Njihov užitek u ovom načinu života plaća mi je za sve sate provedene u radu na uređenju salaša. Često su tu i naši obiteljski prijatelji, koji su nam bili pri ruci kad smo radili na uređenju salaša. I oni su skupa s nama proveli puno sati na svim mogućim radovima, a dali su nam i dosta ideja o uređenjima pojedinih segmenata. Sada rado dolaze, često se družimo. Ovako u prirodi potpalimo pod kotlić ili raspalimo roštilj. Skoro svi imaju i unučad, dovedu i njih, pa je dječja graja na salašu najljepša glazba«, priča Vinko. Tako nekadašnja Savina čarda opet živi svoj puni život. Vinko je ovdje nekoliko puta ugostio i nogometaše sončanskog Dinama čiji je trener, dakako, dopalo im se. Dopalo se i njemu i supruzi Agici, a zasigurno bi se dopalo i bratu Stipanu, jer i salaš ima budućnost ukoliko se okiti pjesmom mladosti.

Ivan Andrašić

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Koncepcija prostornog razvoja države

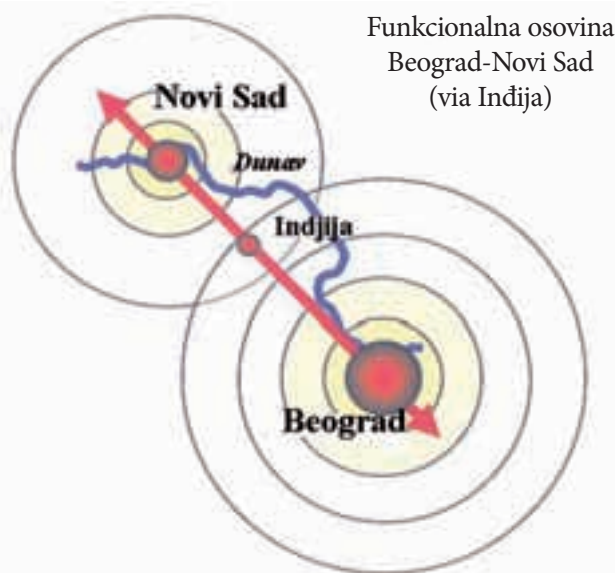
Rezultate popisa stanovništva ni planeri nisu mogli mimoći prilikom promišljanja nove koncepcije razvoja Republike Srbije, jer su i oni uočili koncentraciju ljudi u pojedinim urbanim središtima. Identificirali su tri veće koncentracije i odredili su: »Za uravnoteženiji prostorni razvoj Republike Srbije ključnu ulogu imat će privlačni, konkurentni i inovativni urbani centri u funkcionalnoj konstelaciji s ruralnim okruženjem«. Drugim riječima, ovi bi centri i njihova poljoprivredna okolica trebali biti nositelji razvoja cijele Republike. Kao najdinamičniji i najsnažniji centri identificirani su Beograd, Novi Sad, Kragujevac i Niš, praktički najveći gradovi u Srbiji, koji se nalaze na tzv. osovini sjever-jug, ili kako u medijima popularno kažu »koridor 10«, ili autocesta kroz Srbiju prema Grčkoj. Ovi će gradovi biti »nositelji prostornog, odnosno integriranog i održivog razvoja kako svojih metropolitanskih područja, tako i Republike u cjelini, uz neophodnu podršku većih regionalnih centara, prije svega Užica u zapadnom i Zaječara i istočnom dijelu Srbije, kao i gradovi u šumadijskoj i pomoravskoj oblasti koji će dobiti i podršku za ubrzani razvoj kao fokusne točke regije kojoj pripadaju«. Ni jedna riječ o starim centrima Vojvodine poput Subotice, Sombora i Zrenjanina, znači oni neće dobiti nikakvu »podršku«, ili neka se snalaze sami?!

KOJI ĆE GRADOVI BITI »GENERATORI RAZVOJA«?

»Ključni generator razvoja je Grad Beograd sa svojim kapacitetima i potencijalima, koji će ostati fokusna točka ekonomskog

i socijalnog razvoja Republike Srbije uz nužnu pretpostavku funkcionalnog povezivanja s metropolitenom Novog Sada i općina u okruženju koje su s njima u intenzivnoj funkcionalnoj svezi. Povezivanje metropolitanskog područja Novog Sada i Beograda značajno je prije svega sa stajališta njihovog položaja na raskrižju europskih koridora VII i X, i boljeg pozicioniranja među europskim metropolitanskim područjima«. Kao drugi grad oko kojeg može nastati koncentracija gradova identificiran je Kragujevac koji se povezuje s Jagodinom, Čuprijom i Paraćinom, to je zapravo dolina Morave i isto koridora X. Treći potencijalni veliki metropolitanski centar je Niš, na koji se nadovezuju Prokuplje, Pirot i Leskovac. Ovo je i do sada bilo jasno, da ne nabrajam prednosti za gradove koji imaju stratešku lokaciju, npr. leže pored velikih rijeka ili drevnih suhozemnih komunikacija, što važi za do sada spominjane gradove. Logika kapitala je takva

da se koncentrira tamo gdje ima boljih uvjeta za njegovu što bržu »oplođnju«, tj. za veći profit. Ovo je već izvjesni gospodin Marx uočio i opisao. I sada stižemo do »kvake 22«, ako su deklarirani ciljevi npr. »regionalizacija« kao što u Prostornom planu piše: »Iskustva europskih zemalja pokazuju da regionalizacija predstavlja efikasan instrument upravljanja državom, metodom bržeg razvoja regije i jak kontrolni instrument uspostavljanja ravnoteže regionalnih razvojnih dispariteta. Regionalizacija je postala osnovna metoda EU za jačanje integracijskih procesa i za realizaciju zajedničkih velikih projekata.« Ovu rečenicu tumačim tako da je regionalizacija u suštini decentralizacija u cilju otklanjanja razvojnih dispariteta i time u stvari jača unutarnju koheziju neke države. (Neki pak smatraju kako to u stvari razbija državu, pa su zato protiv decentralizacije i regionalizacije). Republika Srbija ima model asimetrične teritorijalne organizacije, na samo dvije

razine uprave (centralnu i lokalnu), s ovim koegzistira, ali u specifičnom prostoru i »mezouprava« (autonomna pokrajina) koja uživa poseban status. Znači cilj plana je (naglašeni dio u osnovnom tekstu) »uspostavljanje efikasne regionalne organizacije i koordinirane regionalne politike (koja odgovara preporukama EU), čime će se omogućiti ravnomjerniji regionalni razvoj i veći stupanj teritorijalne kohezije«.

GDJE JE U PLANU VOJVODINA?

Planeri, koji tako lijepo definiraju regionalizam Europe, kao da ne prepoznaju da zemlja već ima jednu regiju po svim kriterijima EU, koja je, ispada, samo jedna »međuuprava« i ništa drugo?! Vojvodina je i članica asocijacije regija Europe, ali sjetite se kakvu je »političku histeriju« izazvao plan Pokrajinske vlade da otvori svoj ured u Bruxellesu. Umjesto da planeri kažu: evo, imamo jednu »dosta dobro« funkcionirajuću regiju, pa hajmo taj model usavršiti i primijeniti na princip regionalizacije cijele države, umjesto toga ovaj plan je predviđao »statističke regije« o čijim razvojem trebaju skrbiti (budući) regionalni centri (bez novca i ingerencije), koji će biti nositelji regionalnog razvoja određene regije. Naravno, ovaj plan nije ostvaren, regionalni centri koji su bili organizirani, eventualno tavora ako uspiju »izmoliti« neka sredstva iz EU (po mom znanju nisu izradili nijedan regionalni plan). No, istine radi sljedeće, 2011. godine izrađen je (zasad jedini) Regionalni prostorni plan Autonomne Pokrajine Vojvodine. O tome u sljedećem broju.

ŽUPA SV. JAKOVA U PLAVNI U znaku mladih

U crkvi sv. Jakova u Plavni, na svetoj misi 13. rujna, vlč. **Josip Štefković** je blagoslovio učenike i njihove torbe u povodu početka nove školske godine. Misi je nazočilo 30-ero učenika, od kojih većina idu redovito u crkvu, pohađa sate vjeronauka i izučava u školi Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Vlč. Štefković održao je propovijed u kojoj je naglasio važnost učenja i ispunjavanja školskih obveza. Pri tome je istaknuo da djeca, kao i svi župljani, trebaju njegovati kršćanske kreposti: vjeru, ljubav i nadu, ali prije svega trebaju postati dobri ljudi koji će biti okrenuti Bogu i svojim bližnjima.

Ove se godine u plavanjskoj župi sve na neki način odvijalo u znaku djece. Počelo je s podjelom Prve svete pričesti 7. lipnja, koju su primili **Dora Sabo, Slavica Vadina, Ema Smolenski i Andreja Andrić**. Potom je uslijedilo krizmanje, 21. lipnja, kada je Plavnu posjetio subotički biskup mons. **Ivan Penzeš**, a krizmani su: **Luka Šimić, Mateo Andrić, Ksenija Križan, Valentino Pete i Antonio Danilovac**.

U znaku djece bilo je i proštenje sv. Jakova, ili, kako to ovdje nazivaju kirbaj u subotu, 25. srpnja kada su se na svetoj misi pojavili brojni ministranti i veliki broj vjernika i kada su imali prigodu bolje upoznati vlč. **Vinka Cvijina**, novog župnika u Vajskoj, koji je predvodio misno slavlje.

Ovogodišnji program tradicionalnog koncerta *Pod zaštitu Tvoju*, koji je upriličen 14. kolovoza u sklopu blagdana Velike Gospe, pripremila su isključivo djeca pod vodstvom **Kate Pelajić**, predsjednice HKUPD-a **Matoš** i **Marice Andrić**, tajnice ove udruge. Djevojčice su se za ovu prigodu, na sam blagdan, 15. kolovoza, na svetu misu obukle u ruho Gosponoša.

Z. P.

PROŠTENJE U RIĐICI Vjernici brinu o kapeli

Proštenje u kapeli Žalosne gospe na groblju u Riđici vjernici riđičke rimokatoličke zajednice proslavili su u nedjelju, 20. rujna. Svetu misu predslavio je srebrnomisnik vlč. **Tíbor Szűcs** iz Đuriča

(Bácsszentgyörgy, R. Mađarska) koji je korijenima vezan za Riđicu. Razmišljajući o žalosnoj Gospi u propovijedi dotakao se nijeme patnje i stradanja Marijinog koje je pretrpjela prateći Sina tijekom života, putem muka i žrtve. Uz predslavitelja Euharistiju su suslavili vlč. **Károly Szungyi**, iz Subotice, propovjednik na hrvatskom jeziku, vlč. **Árpád Pásztor** iz Telečke i vlč. **Antal Egedi**, duhovni pastir riđičkih vjernika a lemeški župnik.

Za orguljama bio je vlč. **Gábor Drošina**, somborski kapelan koji je na koncu mise pozdravio sve prisutne vjernike i zahvalio svima

koji brinu o kapeli. Naime, nedavno su zamijenjene dotrajale pločice na terasi ispred kapele zauzimanjem lokalne samouprave koja je dala sredstva za taj projekt i samih vjernika predvođenih **Tíborom Rabatom**, starateljem nad objektom.

Ž. Z.

NAKLADNIČKA KUĆA VERBUM *Molitvenik pape Franje*

Molitvenik pape Franje koji sadržava sve bitne molitve i vjerske mistine objavila je nakladnička kuća Verbum s posebnim dopuštenjem službene vatikanske kuće Libreria Editrice Vaticana, a sada se zahvaljujući suradnji s Večernjim listom može naći i u Hrvatskoj, na svim kioscima Tiska te u Tisak-medija centrima.

Molitvenik je plod Papine osobne želje da iznova zaživi tradicija molitve i poznavanja temeljnih vjerskih istina. »Molitva je disanje duše: važno je pronaći trenutke u danu u kojima ćemo otvoriti srce Bogu, također s jednostavnim i kratkim molitvama kršćanskog puka«, istaknuo je papa Franjo.

VIJESTI

Događanja na Marijanskom svetištu – Bunarić

7. listopada - BDM od krunice, sveta misa u 16 sati
Zlatna obljetnica redovničkih zavjeta

U župi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni, u nedjelju 27. rujna bit će proslavljeno 50 godina redovničkih zavjeta s. **Eleonore Merković**. Sveta misa počinje u 9 sati.

U susret blagdanima

29. rujna – arkandeli Sv. Mihael, Gabriel i Rafael

30. rujna – Sv. Jeronim

1. listopada – Sveta Terezija od Djeteta Isusa

2. listopada – Anđeli čuvari

4. listopada – Sveti Franjo Asiški

7. listopada – Blažena Djevica Marija od krunice

8. listopada – Šimun

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRDNİK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

U evanđeljima se često spominje kako su se farizeji sukobljavali s Isusom jer su oni bili protiv nekih ljudi i njihovih postupaka, a Isus ih je branio i davao im novu priliku. To nama danas nije iznenađujuće jer znamo koliko je Isus drugačiji od farizeja, te kako ono što nas on poučava mnogo odstupa od farizejskog načina razmišljanja. Međutim, dvadeset i šesta nedjelja kroz godinu donosi odlomak iz evanđelja u kojem se stav Isusovih učenika ne slaže s njegovim.

ISUSOVA OPOMENA

Isus je sebi odabrao učenike s kojima je provodio mnogo vremena, poučavao ih i osposobljavao za navještanje Radosne vijesti. No, učenici susreću čovjeka koji je navještao i izgonio zle duhove, a nije bio jedan od njih. Oni u tome vide problem, čak i interveniraju, tj. brane mu da to čini. Nije im jasno kako je to uopće i moguće da netko čini djela za koja Isus šalje njih, a nije od Isusa ni poučen ni poslan. Ali, Krist ih iznenađuje svojom reakcijom. Umjesto da izrazi negodovanje zbog postupanja tog nepoznatog čovjeka, nema ništa protiv toga: »Ne branite mu!... Tko nije protiv nas, za nas je« (Mk 9,39-40). Ova Isusova širina prihvaćanja i neosudživanja bila je često u Crkvi teško prihvatljiva. Crkva nije nikakva zatvorena zajednica kojoj samo odabrani imaju pristup, niti je do kraja ostvareno Božje kraljevstvo,

Svjedočiti životom

već zajednica grješnika poslana svijetu u kojem ima i drugih ljudi koji čine dobro. Ona može znati tko joj pripada, ali ne može znati tko pripada Božjem kraljevstvu koje ima mnogo šire granice od Crkve. Crkva zna kako cijeli svijet pripada Bogu i da sve dobro u svijetu upravo od njega dolazi. Tako je nepoznati čovjek kojeg apostoli osuđuju činio dobro snagom Božje dobrote, a isto je i danas. Svako dobro koje netko čini dolazi od Boga i Božje je djelo, bez obzira gdje ga mi svrstavali.

No, Isusova lekcija učenicima tu ne završava, već im on skreće pozornost na mnogo značajniji problem. Ne treba se plašiti dobra koje dolazi iz redova nekih drugih koji ne pripadaju zajednici, već treba obratiti pozornost na vlastiti život. Nije dužnost Kristovih učenika samo navještati i činiti čudesa u njegovu ime, nego i svjedočiti vlastitim životom. Stoga na sebe treba obratiti pozornost, ukloniti iz svog života sve ono što čovjeka na vodi na grijeh, ono što može izazvati sablazan, jer je oduvijek najbolji navještaj bilo osobno svjedočanstvo. Zato Isus oštro kaže: »Ako te ruka sablažnjava, odsijeci je... I ako te noga sablažnjava, odsijeci je... I ako te oko sablažnjava, iskopaj ga« (Mk 9,43-47). Ove riječi Isus ne upućuje nekim drugim ljudima, nekima koji su od njega daleko, nego najprije uskom krugu svojih učenika, a kasnije i Crkvi. Ovako strogim riječima želi što bolje naglasiti važnost sklada riječi i života.

ISTA PORUKA I DANAŠNJOJ CRKVI

Isusove riječi jednom izrečene ostaju nam kao trajna pouka. Ono što je poučio svoje apostole,

danas isto poučava Crkvu. Ali, prihvaća li Crkva ono što je Isus učio? Prije svega treba znati da Crkva nije netko drugi, to nisu samo svećenici, redovnici i redovnice, biskupi i papa, to su svi kršteni. Svi kršteni poslani su od Isusa naviještati evanđelje i životom svjedočiti. No, stvarnost nam govori da se kršćani danas sve slabije obaziru na ovaj zadatak primljen od Isusa. U praksi se vidi, a rezultati mnogih istraživanja potvrđuju da današnji vjernici nasljeđuju Isusa površno, da od njegovog nauka izabiru samo ono što im nije teško sprovoditi u djelo. Više vjeruju riječima nego životnim stavom. Tako umjesto da mijenjaju svijet dopuštaju da svijet mijenja njih, prilagođavaju mu se, prihvaćaju njegove norme, a odbacuju Kristove. Zato imamo kršćane koji žive kršćanstvo iz običaja, koji, umjesto da eliminiraju ono što ih sputava u življenju Kristovog nauka, vrše njegovu selekciju kako bi ga prilagodili trendovima koje svijet nameće, osobito kada je u pitanju onaj moralni dio Kristove poruke.

Ali, ne trebamo i ne smijemo u svemu ovome tražiti neke druge kršćane, već same sebe. Svatko kod sebe može pronaći trenutke kada svojim životom nije svjedočio vjeru koju ispovijeda, svatko se nekad više prilagođavao svijetu nego Kristu, te nije eliminirao ono što ga priječi u svjedočenju vjere, nego je prestao svjedočiti. Naše poslanje nije tražiti one koji ne svjedoče i u njih upirati prstom, nego raditi na sebi i svjedočiti svojim životom, pa onda svojim svjedočanstvom utjecati na druge kako bi se i oni mijenjali.

MINI INTERVJU: RUŽICA KOZMA

Ljepota tehnike ukrašavanja

Tehnika dekupaža, ukrašavanja namještaja i dijelova pokućstva, ali i svih drugih dostupnih površina, ponovno je popularna i sve više se žena bavi ovom lijepom, estetskom zanimacijom. **Ružica Kozma** je jedna od njih, a svoje slobodno vrijeme voli trošiti skupa s prijateljicama dekupažistkinjama, kreirajući nove izgleda i forme.

Kada ste se počeli baviti dekupaž tehnikom?

Bilo je to prije tri godine, a tehnici dekupaža me je privukla mogućnost da nešto sama, svojim rukama uradim. Posjetila sam kreativnu radionicu *Creativa*, tamo je bila jedna kutija koju je trebalo ukasiti, zainteresirala sam se i počela redovito odlaziti, i učiti razne tehnike.

Kojim tehnikama se najčešće služite?

Radili smo dekupaž na drvetu, na staklu, keramici, tekstilu. Trenutačno najviše radim na starim, keramičkim saksijama, nije dekupaž, nego se radi ličenje i formiranje određenih stiliziranih neravnina za potrebe dobivanja rustičnog izgleda.

Koliko slobodnog vremena možete izdvojiti za ove lijepe aktivnosti?

Kad nešto voliš nekako se uvijek nađe vremena. Konkretno, skupa sa svojim prijateljicama s kojima radim dekupaž, imamo fiksni termin svakoga ponedjeljka od 18 – 20 sati, a ponekada se znamo naći i subotom pa to zna potrajati i do pola noći. Jer kad počnemo raditi nema stajanja.

Planirate li možda prikazati javnosti vaše dekupaž uradke?

Nismo još to nikada javno prikazali, jer sada sve radimo isključivo kao prigodne darove za određene svečane datume. No, planiramo za predstojeći Božićni vašar okupiti se i izložiti naše rukotvorine.

IGRA

ŠNAPS

Šnaps je kartaška igra koja se igra u dvoje, troje ili četvero. Karte za šnaps su as, desetka... Evo kako se igra šnaps i koja su pravila igre...

PRAVILA IGRE

Šnaps se igra s 20 karata. Igra se s asom, desetkom, kraljem, damom i dečkom u četiri boje. Nakon što je svakom igraču podijeljeno po pet karata, jedna karta iz talona se otkriva i ujedno predstavlja adut. Sve dok su karte u talonu ne mora se odgovarati na boju niti je obvezno uzimati štih, odnosno odgovarati jačom kartom. Adut koji je otkriven u talonu može se zamijeniti dečkom u adutu.

Na početku igre svi igrači imaju određeni broj bodova (uobičajeno je 7 ili 9). Cilj je spustiti se do 0. U svakom dijeljenju igrač ima priliku »ići za« neku vrijednost (od 1 do 3) ovisno o vrijednosti u kartama što imaju oba igrača.

Karte veće vrijednosti nose one manje vrijednosti ako su iste boje. Iznimka su aduti.

Igrač mora imati 66 (u kartama) da bi mogao reći dosta ili imam dosta.

1. Ako protivnik nema niti jedan štih (tj. vrijednost karata mu je 0) tad igrač ide za 3.

2. Ako protivnik ima u kartama vrijednost od 0 do 33 (ne uključujući 33) tad igrač ide za 2.

3. Ako protivnik ima mač (tj. vrijednost od 33) ili više igrač ide samo za 1.

ŠNAPS U TROJE

Svakom igraču se dijele po tri karte te se tad stavljaju dvije u talon (pokrivene). Onda igrač koji je s desne djelatlju (onaj koji je prvi dobio karte) mora zvati adut. Ako je igrač neodlučan, djelatelj mu može okrenuti sljedeću kartu koja bi svakako bila njegova. To uključuje rizik, no može pomoći. Ta karta je točno 12. po redu, tj. nijedna druga karta se ne okreće.

Nakon zvanja, onaj koji je zvao može izabrati jednu ili dvije karte te ih zamijeniti za neku u talonu (igrač ne smije vidjeti što se nalazi u talonu, npr. ako uzima jednu mora ju uzeti nasumično).

U šnapsu u troje, ona dvojica igrača koji nisu zvali igraju zajedno (tj. štihovi koje nose im se broje zajednički) protiv onoga koji je zvao.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 27. RUJNA, HRT 1 20,00

Zagreb Capuccino,
hrvatski film

Godina proizvodnje: 2014.

Drama. Zagreb Cappuccino priča je o dvjema najboljim prijateljicama, **Petri** i **Kristini**, djevojkama u ranim četrdesetima.

Petra se razvodi i **Kika** dolazi iz Kölna u Zagreb pružiti joj utjehu i potporu. Kika, kozmopolitska party djevojka, uči Petru kako nastaviti živjeti bez muža i obitelji. Uz nekoliko šalice kave i preko večernjeg izlaska upoznajemo njihove strahove, terete, njihovu samoću i nesigurnost.

Festivali i nagrade: 61. pulski filmski festival 2014. - Zlatna arena za glazbu i nagrada Breza za najboljeg debitanta.

Urednica ciklusa: **Maja Gregl**

Uloge: **Mila Elegović, Nela Kocsis, Igor Kovač, Robert Budak**

Scenarij: **Vanja Sviličić** i **Ognjen Sviličić**

Kostimografija: **Blanka Budak, Lidija Sertić**

Scenografija: **Ivana Škrabalo**

Montaža: **Vanja Sviličić**

Producent: **Damir Terešak**

Produkcija: Maxima Film u koprodukciji s Hrvatskom radiotelevizijom

Žanr: drama

Direktor fotografije: **Danko Vučinić**

Redateljica: **Vanja Sviličić**

25. rujna 2015.

VRIJEDI PROČITATI

MIRO GAVRAN

Klara

U romanu *Klara* Miro Gavran prati neobičnu sudbinu mlade žene od njezina ranog djetinjstva, pa sve do trideset četvrte godine života. Sve obiteljske i emotivne brodolome senzibilne junakinje autor oslikava s puno razumijevanja, na uvjerljiv način, stoga nije čudno da je ovaj roman osvojio čitatelje i kritičare i u nas i u inozemstvu, a autoru pribavio epitet književnika koji iznenađujuće dobro poznaje žensku psihologiju.

Miro Gavran suvremeni je hrvatski književnik. Djela su mu prevedena na trideset dva jezika. Za odrasle je, uz knjigu priča *Mali neobični ljudi*, napisao i romane: *Zaboravljeni sin*, *Kako smo lomili noge*, *Klara*, *Margita*, *Judita*, *Krstitelj* i *Poncije Pilat*. Njegove su knjige imale više od stotinu dvadeset izdanja u zemlji i inozemstvu, osvojivši brojne čitatelje.

PJESMA ZA DUŠU:

Tvoja košulja plava

Novi fosili

U najdaljem kutu moje sobe
uvijek me srce tiho zazebe
kada u moru čudnih stvari
nađem jedan dio tebe

U najdaljem kutu moje sobe
miješam san i miješam javu
čuvam jednu košulju tvoju
najdražu košulju plavu

Ref.

Tvoja košulja plava nek' me sjeti, nek'
miriše
košulja plava nek' umjesto tebe diše
sad kad te nema neka uz mene spava
jedino tvoje što imam najdraža košulja
plava

Ona čuva sne i riječi
ljeta, zimu, sva ona jutra

traje, traje u tom kutu
kao jučer, kao sutra

Ponekad dugo, dugo je ljubim
ponekad čvrsto, čvrsto je stisnem
umjesto tebe, umjesto tebe
ponekad samo, samo vrisnem
Ref.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGJA od 25. rujna do 1. listopada 2015.

25. RUJNA 1704.

Nakon neuspjela pokušaja osvajanja segedinske utvrde, koju su branili graničari Subotičkog vojnog šanca, ustanici **Ferencza Rákóczyja** bili su prinuđeni na povlačenje, te je 25. rujna sklopljeno primirje. Zahvaljujući tome veći dio izbjeglica mogao se vratiti na svoja ognjišta i posjede. Naši ljudi odmah su prionuli oranju i obradi zemlje, ponadavši se kako je s porazom tzv. kuruca, došao kraj patnjama. No, nije tako bilo...

25. RUJNA 1885.

Mjerodavno peštansko ministarstvo potvrdilo je pravila i program djelovanja Subotičkog općeg obrtničkog udruženja, za čijeg je predsjednika izabran dr. **Nikola Milašin**.

25. RUJNA 1925.

Na poticaj subotičke akademске omladine utemeljen je Hrvatski sokol, čiji je cilj bio prosvjetni i tjelesni odgoj muške i ženske mladeži. Prvi predsjednik bio je **Josip Vuković Đido**, a kasnije **Ivan Ivković Ivandekić**.

26. RUJNA 1779.

Iz Subotice je u Segedin svečano ispraćen kraljevski komesar **Andrija Vlašić**. Osim što je Svetu Mariju (Suboticu) proglasio slobodnim kraljevskim gradom – Maria Theresiopolisom – na sjednici Magistrata (Gradskog vijeća) proveo je izbor gradskih časnika i zaposlenika, te druge korisne poslove za grad i njegove žitelje.

26. RUJNA 1992.

U 60. godini preminuo je **Luka Lipošinović**, vrsni nogometaš, desno krilo zagrebačkog *Dinama* i austrijskog kluba *Laska* iz Linca. Za reprezentaciju države nastupio je 13 puta i bio sudionikom Olimpijskih igara 1956.

Rođen je u Subotici 12. rujna 1933.

27. RUJNA 1919.

U Subotici slijedom uputa Ministarstva unutarnjih djela otvoren je prijemni logor za sve južnoslavenske podanike koji su se vraćali iz Rusije i drugih zemalja. U njemu su repatrirci i povratnici saslušavani osobito glede njihova eventualnog sudjelovanja u postrojbama Crvene garde, Crvene armije i dr.

27. RUJNA 1991.

U Gradskom muzeju otvorena je izložba *Subotički vekovi*, posvećena 600-toj obljetnici prvog pisanog dokumenta u kojem se spominje naziv – Subotica.

28. RUJNA 1697.

Nakon trijumfalno okončane bitke kod Sente, austrijska vojska, pod zapovjedništvom generala **Eugena Savoykog**, utaborila se na istočnoj obali Paličkog jezera. Tom prigodom vojni inženjer **F. N. Spaar** izradio je kartu jezera i Subotice s utvrdom koja se nalazila na mjestu današnjeg kompleksa franjevačke crkve i samostana. Bio je to prvi vjerodostojan prikaz grada Subotice.

28. RUJNA 1773.

U Suboticu su pristigli izaslanici kaločkog kaptola, kanonici **Gabriel Glaser** i **Anton Gašljević**, a potom i budući svjetovni župnik dr. **Stipan Ranić**, s četvoricom kapelana. Cilj njihova posjeta bilo je preuzimanje katoličke župe od franjevac.

28. RUJNA 1898.

Rođen je **Mijo Mirković** (književni pseudonim: Mate Balota), dugogodišnji sveučilišni profesor, književnik, akademik. Karijeru je započeo u Subotici, gdje je od 1928. do 1939. docent

na ovdašnjem Pravnom fakultetu. Autor je pedesetak znanstvenih i drugih djela, među njima *Ekonomске структуре Југославије од 1918. до 1941.* Pisao poeziju (*Dragi kamen*), dramu (*Smrtni grijeh*), roman (*Tijesna zemlja*), povijesnu publicistiku, memoaristiku i dr. Umro je 16. veljače 1963. u Zagrebu.

28. RUJNA 1962.

U organizaciji Likovnog susreta u Subotici održana je prvi skup likovnih umjetnika Jugoslavije, na kojem je raspravljano o perspektivama suvremene likovne umjetnosti u zemlji. Cjelokupna građa s ovoga značajnoga skupa tiskana je u časopisu za književnost, umjetnost i društvena pitanja *Rukovet* 11.-12.

29. RUJNA 1844.

Na prigodnom slavlju postavljen je križ na toranj franjevačke crkve sv. Mihovila Arhandela.

29. RUJNA 1956.

Na Paliću je okončan Kongres sindikata prehrambenih, duhanskih i poljodjelskih radnika Jugoslavije.

29. RUJNA 2000.

Na poticaj Demokratske opozicije Srbije žitelji Subotice masovno su se priključili valu građanskog nezadovoljstva i protesta. Od početnih oko pet tisuća, broj sudionika na ovim protestima popeo se narednih dana na oko dvadeset tisuća.

30. RUJNA 1841.

Prva Gradska bolnica u Subotici otvorena je u preuređenoj zgradi **Antuna Trančaka**, na prostoru između Vatrogasne postaje i Tehničke škole. U prostranoj zgradi bilo je mjesta za 20 bolesničkih postelja, rad medicinskog osoblja i odmor, uz potrebne nusprostorije. Do kraja

te godine u bolnici je liječeno 11 pacijenata.

30. RUJNA 1993.

Za 27 milijardi dinara, koliko je iznosila prosječna mirovina (na dan 30. rujna) moglo se kupiti: 7,5 kg paprike, ili 7,5 kg krumpira, ili 4 kg graha, ili nešto manje od 20 kg kruha, ili 19 litara mlijeka, ili 44 kokošja jajeta, ili ...

30. RUJNA 2003.

Izložba slika iz ciklusa *Strašila* poznatog glazbenika, skladatelja, pjesnika i prevoditelja **Matije Molcera** otvorena je u Gerontološkom klubu Centar III.

1. LISTOPADA 1914.

Rođen je **Albe Vidaković**, svećenik, skladatelj i muzikolog. Nakon studija na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu specijalizira glazbu u Rimu. Skladao je mise, oratorije, litanije, te druge duhovne kompozicije. Stručna kritika svrstala ga je među najistaknutije poznavatelje i stvaratelje sakralne glazbe u nas. Umro je 18. travnja 1964.

1. LISTOPADA 1942.

U Subotici je rođen **Milivoj Prčić**, prozni pisac, pjesnik i publicist. Po obrazovanju pravnik, književni rad započinje sedamdesetih godina XX. stoljeća, objavljujući priče u književnim i drugim glasilima (*Rukovet*, *Večernji list*, *Start*, *Vjesnik*, *Klasje naših ravni*, *Žig*, *Hrvatska riječ*). Dobitnik je priznanja Pro Urbe.

1. LISTOPADA 1968.

Odlukom Skupštine općine utemeljena je *Radio Subotica*, koja 28. studenoga iste godine započinje redovito emitiranje višesatnog samostalnog programa na dva jezika - srpsko-hrvatskom i mađarskom, a uređuju **Lazar Merković** i **József Nagy**.

Djeca na Pantovčaku kod predsjednika Mesića

Organizirano ljetovanje hrvatske djece iz Vojvodine u Republici Hrvatskoj započelo je 2002. godine kada je upisana i prva generacija učenika osnovnih škola u nastavi na hrvatskom jeziku. Bio je to dar učenicima koji su se upisali u prvi razred osnovne škole na hrvatskom jeziku, ali i djeci koja su aktivno sudjelovala u radu mjesnih hrvatskih udruga. Stotinjak naše djece iz Subotice, Tavankuta, Đurđina, Sombora, Bačkog Brega, Bačkog Monoštora i Sonte ljevalo je od 30. lipnja do 11. srpnja 2002. u Zagrebu, Crikvenici i Novom Vinodolskom dobrotom Skupštine grada Zagreba i Crvenog križa a uz zalaganje generalne konzulice u Subotici dr. **Jasmine Kovačević**. Bio je to dar Skupštine grada Zagreba, a ostao je u sjećanju i djeci i roditeljima.

Na zajedničkoj fotografiji su djeca prigodom susreta s pred-

sjednikom Republike Hrvatske **Stjepanom Mesićem** na Pantovčaku, a u ovom veselom društvu su i tadašnja predsjednica Skupštine grada Zagreba **Morana Paliković-Gruden**, potpredsjednik Skupštine grada Zagreba i predsjednik Turističke zajednice grada Zagreba **Vladimir Velnić**, ravnatelj Crvenog križa Zagreb **Ludvig Matić** te naše odgajateljice i učiteljice. Susret s predsjednikom Mesićem djeci je bio jedan od najljepših, o čemu svjedoči i ova fotografija.

Stotinjak djece bilo je podijeljeno u dvije grupe, mlađa grupa je ljevala u Novom Vinodolskom, a starija u Crikvenici. Prigodom odlaska na hrvatski Jadran oni su boravili u odmaralištu Crvenog križa na Sljemenu gdje su posjetili crkvu u šumi na brdu. Svom darodavcu, Skupštini grada Zagreba predstavili su se prigodnim programom, u svojoj narodnoj nošnji,

a darovali su i knjige koje govore o Hrvatima u Vojvodini. Mnogi će pamtiti i posjet Kumrovcu u Hrvatskom zagorju, prekrasnu prirodu u kojoj je Muzej i rodna kuća nekadašnjeg predsjednika Jugoslavije **Josipa Broza**.

Djeca su u Novom Vinodolskom sudjelovala i na svetoj misi, a moglo bi se reći da je upravo ovaj duhovni sadržaj sastavni dio programa koji je nešto kasnije nastavljen u organizaciji ljetovanja naših učenika. Ovo prvo ljetovanje, zahvaljujući velikoj potpori Grada Zagreba, dalo je nadu Hrvatima u Vojvodini da nisu zaboravljeni, da su djeca doista naša budućnost ali im moramo dati mogućnost da upoznaju svoju domovinu, da ju zavole »izbliza«. Organizaciju ljetovanja preuzelo je Hrvatsko nacionalno vijeće koje svake godine šalje djecu iz Vojvodine u Republiku Hrvatsku kako bi se međusobno bolje upoznala i još više zavoljela Hrvatsku. To su djeca koja

pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili u školi pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Djeca ljetuju u Novom Vinodolskom, u odmaralištu Crvenog križa. U ovom hvale vrijednom poslu Hrvatsko nacionalno vijeće dobilo je i partnera u udruzi *Naša djeca* koja također organizira ljetovanje učenika osnovnih i srednjih škola na hrvatskom moru, a bili su na otoku Prvić, na Cresu i Krku, Zaostrogu i Velom Lošinju. Njihov je program obogaćen i duhovnim sadržajem, jer s učenicima uvijek ljetuje i jedan svećenik koji svakodnevno služi svetu misu, a osim lijepog druženja za njih se »zalijepi« i hrvatska riječ i ljubav prema ljepotama Hrvatske.

Tradicija ljetovanja naše djece u Hrvatskoj zasigurno ostavlja najljepše tragove u njima samima, a mi možemo samo reći – Neka se nastavi!

Katarina Čeliković

BERBA GROŽĐA U SRIJEMU

Vinogradari i vinari iz Srijema, ove godine zbog izuzetno povoljnih klimatskih prilika, očekuju bolji i kvalitetniji rod u odnosu na prošlu godinu

Bolji rod i kvalitetnije vino

U Srijemu su počele berbe grožđa. Vinogradari i vinari iz Srijema, ove godine zbog izuzetno povoljnih klimatskih prilika, očekuju bolji i kvalitetniji rod u odnosu na prošlu godinu koju su pratile česte kiše. Vinogradi su zbog velikog broja sunčanih dana u odličnom stanju, što je rezultiralo, pokraj dobrog roda, i visokom kvalitetom grožđa i kvalitetnijim i boljim vinom. Gibaračka planina u neposrednoj blizini Šida oduvijek je bila mjesto gdje su se sadili vinogradi i gdje je uspijevalo najkvalitetnije grožđe.

Ovdje su uglavnom Gibarčani, ali i mještani okolnih sela, neka da imali veliki broj zasada vinove loze i proizvodili veoma kvalitetno vino. Danas je na ovom mjestu na obroncima Fruške gore ostao manji broj vinogra-

da. Obrađuje ih još samo nekoć licina ljudi starosjedioca, kojima je ljubav prema vinogradarstvu usađena od malih nogu i kojima je vinogradarstvo i proizvodnja vina postala jedna lijepa obiteljska tradicija.

POSAO I DRUŽENJE

Jedna od obitelji rodnom iz Gibarca, koja već godinama ima zasade vinove loze na Gibaračkoj planini, je obitelj **Žeravica** iz

Šida. Svake godine u rujnu ili listopadu, ovisno o vremenskim prilikama, u domu ove obitelji okupi se veliki broj rodbine i prijatelja na berbi grožđa. Pokraj glavnog posla, a to je berba grožđa, osnovni moto je druženje i njegovanje dugo stjecanih prijateljstava. Broj rodbine i prijatelja koji se svake godine okupe na berbi grožđa u domu obitelji Žeravica svake godine je sve veći. A svi oni rado dođu kako bi pomogli da se posao što prije završi i kako bi svi skupa sudjelovali u nastavku njegovanja ove sada već rijetke tradicije. Obitelj Žeravica u svoja dva vinograda ima oko 800 čokota vinove loze. Uglavnom su zastupljene sorte hamburga, idealnog za proizvodnju crnog vina, i nekoliko sorti bijelog grožđa za bijelo vino. Ove godine je rod izuzetno kvalitetan i dobar, što raduje ovu obitelj jer će i vino ove godine biti kvalitetnije u odnosu na prethodnu godinu. »Ove godine smo imali prinos od oko 3000 kilograma, što je izuzetno dobro. Godina je bila bolja u odnosu na prošlu koja je bila kišovita. Imamo dosta kvalitetnog grožđa i mislim da će i vino biti kvalitetnije. Zbog velikog broja sunčanih dana, ove godine je bilo lakše i održavati vinograd. Lani smo vino-

grad morali često prskati, dok ove godine to nije bio slučaj. Od ove količine koju smo nabrali, odvojit ćemo oko 1000 litara za vino, a od preostalog grožđa peći ćemo rakiju«, kaže nam **Marko Žeravica**. Kako navodi, najdraže mu je kada se na ovaj dan okupi veliki broj rodbine i prijatelja, jer je ovo idealna prilika za druženje i tradicija koja se u ovoj obitelji prenosi s koljena na koljeno.

SAMO ZA SVOJE POTREBE

A da je ljubav prema vinogradarstvu u ovoj obitelji usađena od malih nogu, svakako govori primjer da su Markovi sinovi **Goran** i **Saša** već preuzeli veliki dio posla na sebe oko održavanja vinograda. Činjenica je da

vinograd zahtjeva »slugu« - često održavanje, košenje, prskanje, ali kada se nešto voli nije teško. Veći dio obveza preuzeo je Goran koji s uživanjem provodi vreme na Gibaračkoj planini gdje je, kako kaže, proveo najljepše dane svog djetinjstva. Danas se skupa sa svojim užim dijelom obitelji osobito raduje danu kada je berba grožđa, jer je to ujedno prilika i za okupljanje familije i dobrih prijatelja. »Ovo je jako lijepa tradicija koja se u mojoj obitelji njeguje od pamtivijeka. Vinograde su imali i moj djed i otac, ali i prije toga. Meni je prosto ta ljubav prema vinogradarstvu usađena od malih nogu. Mi proizvodimo crno i bijelo vino. Crno od sorte hamburg, a bijelo od ostalih sorti bijelog grožđa, uglavnom

miješanog. Osvajamo brojne medalje i plakete za kvalitetu, ali ne radimo ništa u komercijalne svrhe, nego samo za naše potrebe i za naše prijatelje. Imamo naše boce koje brendiramo našim etiketama i tako ih poklanjamo našim prijateljima i poznanicima raznim prigodama«, kaže nam Goran Žeravica. Veći dio posla oko vinograda već polako preuzimaju i njegovi sinovi, i Goran se nada da će se ova lijepa tradicija u ovoj obitelji nastaviti i ubuduće.

A da je ova tradicija poštovana i od strane ostalih, nesumnjivo potvrđuje činjenica da se svake godine u njihovom vinogradu okupi veliki broj ljudi okupljenih s različitih strana: iz Šida, Novog Sada, Osijeka, Bosne i Hercegovine, koji svi skupa rado dođu na berbu grožđa. »Dolazim punog srca ovdje. S ovom obitelji sam veliki prijatelj, a i sam sam vinogradar. Svake godine dođem ovdje kako bi svi skupa odradili veliki posao, družili se i razmjenili iskustva, pošto i sam imam vinograd. Svakako je ovo lijepa tradicija koja će se, siguran sam, nastaviti u ovoj obitelji«, rekao nam je **Dragutin Papeš** iz Novog Sada.

Već nakon berbe uslijedio je drugi čin u domu obitelji Žeravica – otakanje i muljanje vina, a potom druženje kroz prijatan razgovor i pjesmu, kako bi se proslavio jedan sretan i uspješan dan, berbe itekako dobrog roda grožđa koje će se upotrijebiti za proizvodnju kvalitetnog vina obitelji Žeravica iz Šida.

Suzana Darabašić

**PETAK
25.9.2015.**

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:28 Capri, serija
10:20 Dvorci Loire: Dvorac i tvrđava: Chinon i okolica, dokumentarna serija
11:15 Ekumena: Katoličko-pravoslavni dijalog
12:00 Dnevnik 1
12:20 Dragocjeni biser, telenovela
13:10 Kod doktora, talk-show
14:00 Normalan život
14:45 Znanstveni krugovi
15:15 Manjinski mozaik
15:30 Potrošački kod
16:05 Velika obitelj, serija
17:45 Život je lijep
18:15 Ono što jesam: Život je igra, dokumentarni serijal
19:00 Dnevnik 2
20:00 Umri muški 3: Osveta, američki film
22:10 Dnevnik 3
22:30 Crna lista, serija
23:15 Austin Powers: Tajanstveni tajni agent, američki film
00:50 Žena u crvenom, američki film
02:30 Kod doktora, talk-show
03:10 Skica za portret
03:15 Manjinski mozaik:
03:30 Ekumena: Katoličko-pravoslavni dijalog
04:00 Normalan život
04:45 Potrošački kod
05:15 Znanstveni krugovi
05:45 Dragocjeni biser, telenovela
06:38 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
05:57 Najava
06:00 Juhuhu
09:55 Kućni ljubimci
10:20 Visoke potpetice u slami, serija
10:45 Dinastija, serija
11:35 Dinastija, serija
12:25 Londonska kuhinja Rachel Khoo
12:50 Ubojstvo, napisala je - serija (R)
13:40 Časna riječ, američko-kanadski film

15:07 Glazba, glazba
15:10 Svjetska vrela mladosti, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
17:20 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
18:05 Dolina sunca, serija
18:50 Bitange i princeze, humoristična serija
19:25 Bitange i princeze, humoristična serija
20:00 Strani dokumentarni film
20:55 Vrijeme na Drugom
21:00 Foyleov rat, serija
22:30 2. mini serija petkom
00:00 Sinovi anarhije, serija
00:45 Časna riječ, američko-kanadski film (R)
02:15 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:00 Virus attack, animirana serija
07:15 Tenkai vitezovi, animirana serija
07:40 Sve u šest, magazin (R)
08:05 Pet na pet, kviz (R)
09:00 TV prodaja
09:15 Hitna služba, dramska serija (R)
10:10 TV prodaja
10:25 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11:25 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:20 TV prodaja
12:35 Hitna služba, dramska serija
13:30 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija (R)
14:30 Big Brother, show (R)
15:30 Horvatovi, obiteljska humorna serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće, kviz
21:00 Big Brother, show uživo
23:05 Eurojackpot
23:10 Big Brother, show uživo
23:30 Surogati - TV premijera, igrani film, triler
01:15 Turisti, igrani film, horor
03:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:45 Kraj programa

**SUBOTA
26.9.2015.**

07:30 Najava
07:45 Crna lista, serija
08:30 Cripple Creek, američki film - Ciklus klasičnog vesterna (R)
09:45 Duhovni izazovi
10:15 Prizma - multinacionalni magazin
11:00 Kulturna baština
11:15 Volim arbanaški - Mali jezici, dokumentarni film
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:10 Afganistan 1979. - rat koji je promijenio svijet, dokumentarni film
14:10 Top Gear - Najbolje od najboljeg
15:10 Ni krivi ni dužni, humoristična serija
15:45 Umri muški 3: Osveta, američki film
17:45 Lijepom našom: Požega (2. dio)
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 7/39
20:05 Iluzionist, američki film
21:55 Dnevnik 3
22:20 Na rubu divljine, američki film (R)
00:15 Crna lista, serija
01:00 Cripple Creek, američki film - Ciklus klasičnog vesterna (R)
02:15 Skica za portret
02:30 Volim arbanaški - Mali jezici, dokumentarni film
03:00 Kulturna baština
03:15 Eko zona
03:45 Duhovni izazovi
04:15 Veterani mira
05:00 Prizma - multinacionalni magazin
05:45 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
10:05 Umorstva u Midsomeru, serija
11:50 Svjetska vrela mladosti, dokumentarna serija
12:35 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
13:10 Pustolovine u balonu: Mongolija, dokumentarna serija
14:10 Dvostruko vjenčanje, američki film
15:35 Kulinarske pustolovine Pete Mathias na jugu Francuske
16:00 Popodne na Drugom:
16:03 - Lov na antikvitete: Stolci i thonet
17:30 Prognani, serija
18:20 Downton Abbey, serija
19:10 Parni valjak - bez struje, snimka koncerta (2. dio)
20:02 Utrka s bikovima u Pamploni, dokumentarni film

21:18 Vrijeme na Drugom
21:25 Graham Norton i gosti
22:15 Pripravnici, serija
23:15 Dolina sreće, serija
00:10 Dolina sreće, serija
01:05 Dvostruko vjenčanje, američki film
02:30 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:10 Mala sirena, animirana serija
07:35 Lego Ninjago, animirana serija
08:25 TV prodaja
08:40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
10:00 TV prodaja
10:15 Isplata, igrani film, znanstveno-fantastični triler (R)
12:40 TV prodaja
12:55 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
13:55 Horvatovi, (R)
14:55 Horvatovi, (R)
15:55 Big Brother, show (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Big Brother, show (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Zvezdice, glazbeno-natjecateljski show
22:45 Big Brother, show
00:00 Bivši dečko, igrani film, romantična komedija
01:50 Big Brother, show (R)
03:00 Astro show, emisija uživo
04:00 RTL Danas, informativna emisija
04:45 Kraj programa

**NEDJELJA
27.9.2015.**

06:35 Najava
06:50 Klasika mundi: Petrit Çeku, Xafer Xzaferi, Catalin Desaga, Pierre Henri Xuereb i Jelena Očić na 39. samoborskoj glazbenoj jeseni 2014.
07:30 Crna lista, serija
08:15 Kriza, švedski film - Zlatna kinoteka
09:50 Portret crkve i mjesta
10:00 Grižane: Misa
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva

15:05 Labirint
15:55 Mir i dobro
16:25 Mušketiri, serija
17:25 The Voice - Najljepši glas Hrvatske (R)
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 6/45
20:00 Zagreb Cappuccino, hrvatski film
21:20 Diploma za smrt, serija
22:10 Dnevnik 3
22:35 Otkrivamo: Johnny Cash, glazbeno-dokumentarni film
23:20 Nedjeljom u dva
00:20 Kriza, švedski film - Zlatna kinoteka
01:55 Otkrivamo: Johnny Cash, glazbeno-dokumentarni film (R)
02:40 Skica za portret
02:45 Labirint
03:30 Mir i dobro
03:55 Plodovi zemlje
04:45 Split: More
05:15 Pozitivno
05:45 Dnevnik 2

05:25 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:30 Večera u dvorcu, dokumentarna serija
09:55 Detektiv Murdoch, serija
10:45 Grantchester, serija
11:30 Raj, serija
12:25 Monty Don i vrtovi Francuske: Gurmanski vrt (R)
13:25 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
14:25 Najbolji prijatelj Duke, američki film
15:50 Kuhanje u divljini
16:40 Pjevaj moju pjesmu
18:12 Seoska gozba: Razvođe kraj Drniša
19:02 50. Festival kajkavske popevke Krapina, snimka
20:00 Dan kad se Zemlja zaustavila, američki film
21:40 Vrijeme na Drugom
21:50 Ljubavni sajam, dokumentarni film
22:50 Grantchester, serija
23:35 Kalifornikacija, humoristična serija
00:05 Kuća laži, humoristična serija
00:35 Šest stupnjeva, serija
01:00 Šest stupnjeva, serija
01:25 Noćni glazbeni program

07:05 RTL Danas, (R)
07:50 Mala sirena, animirana serija

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**50%
Popust na cijene knjiga**

I dalje traje popust od 50 posto na cijene svih knjiga objavljenih u nakladi NIU »Hrvatska riječ«! Knjige se mogu kupiti u prostorijama NIU »Hrvatska riječ« – Trg cara Jovana Nenada 15/II., u Subotici ili naručiti putem telefona 024/ 553 355.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

08.15 Lego Ninjago, animirana serija
 09.10 TV prodaja
 09.30 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
 10.00 TV prodaja
 10.15 Big Brother, show (R)
 11.30 TV prodaja
 11.45 Priča o igračkama 2, igrani film, animirani
 13.30 Horvatovi, (R)
 14.35 Horvatovi, (R)
 15.35 Zvezdice, glazbeno-natjecateljski show (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Zvezdice, glazbeno-natjecateljski show (R)
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Big Brother, show
 21.30 Big Brother, show uživo iz kuće
 22.00 Pokajničko putovanje - TV premijera, igrani film, komedija
 23.55 Big Brother, show (R)
 01.20 Kickboxer 3: Umjetnost ratovanja, igrani film, akcijski
 03.10 Astro show, emisija uživo
 04.10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04.55 Kraj programa (R)

PONEDJELJAK 28.9.2015.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:28 Capri, serija
 10:20 Plodovi zemlje
 11:15 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža - medicina / ponedjeljkom/
 15:15 Split: More
 15:45 Lijepom našom: Požega (2. dio)
 17:45 Život je lijep
 18:11 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Velika obitelj, serija
 20:55 Korijeni siromaštva: Obrazovanje, obrazovanje

- dokumentarna serija
 21:55 Otvoreno
 22:40 Dnevnik 3
 23:10 Ruke, dokumentarna serija
 23:40 Dvorci Loire: Dvorac Saumur: Dame i vitezovi, dokumentarna serija
 00:33 Elitni odred: Danska, serija
 01:31 Twin Peaks, serija
 02:16 Kod doktora, talk-show
 02:56 Skica za portret
 03:09 Nešto posuđeno, američki film
 04:59 Dragocjeni biser, telenovela
 05:46 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 05:57 Najava
 06:00 Juhuhu
 09:55 Draga Genevieve, dokumentarna serija
 10:20 Visoke potpetice u slami, serija
 10:45 Dinastija, serija
 11:35 Dinastija, serija
 12:25 Londonska kuhinja Rachel Khoo
 12:50 Ubojstvo, napisala je - serija (R)
 13:40 Festival jagoda, američki film (R)
 15:10 Kako urediti dom za prodaju, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 17:40 Na zapovijed, glavni kuharu!
 18:05 Dolina sunca, serija
 18:55 Magazin EL
 19:25 Magazin LP
 20:00 Čudnovate zgode iz prirode, dokumentarna serija
 20:52 Vrijeme na Drugom
 21:00 TV Bingo Show
 21:42 Nešto posuđeno, američki film
 23:30 Zakon i red: Odjel za žrtve
 00:15 Lovci na natprirodno, serija
 01:00 Festival jagoda, američki film (R)
 02:23 Noćni glazbeni program

05:50 RTL Danas, (R)
 06:35 Virus attack
 06:50 Tenkai vitezovi
 07:15 Sve u šest, magazin (R)

07:45 Pet na pet - nova sezona, kviz (R)
 08:40 TV prodaja
 08:55 Hitna služba, serija (R)
 09:50 TV prodaja
 10:05 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11:05 Četiri vjenčanja
 12:00 TV prodaja
 12:15 Hitna služba, serija
 13:10 Shopping kraljica (R)
 14:10 Big Brother, show (R)
 15:30 Kolo sreće: Zvezdice specijal, kviz (R)
 16:30 RTL Vijest
 17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nova sezona, kviz
 20:00 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 21:10 Big Brother, show
 22:15 RTL Direkt, informativna emisija
 22:45 Big Brother - bez cenzure, show
 23:10 Big Brother, show uživo iz kuće
 23:20 Dr. House, dramska serija
 00:20 Kosti, serija
 01:15 CSI, serija (R)
 02:05 Kosti, serija (R)
 02:50 Astro show, emisija uživo
 03:50 RTL Danas, (R)
 04:35 Kraj programa

UTORAK 29.9.2015.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:33 Capri, serija
 10:25 Dvorci Loire: Dvorac Saumur: Dame i vitezovi, dokumentarna serija
 11:20 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 14:55 Društvena mreža
 15:10 Korijeni siromaštva: Obrazovanje, obrazovanje - dokumentarna serija
 16:05 Velika obitelj, serija
 17:45 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Velika obitelj, serija

20:55 Pogledi: Jure Kockar, dokumentarni film
 21:55 Otvoreno
 22:40 Dnevnik 3
 23:10 Dokumentarna serija - domaća
 23:40 Dvorci Loire: Dvorac Villandry - Vrtovi obilja, dokumentarna serija
 00:32 Elitni odred: Danska, serija
 01:30 Twin Peaks, serij
 02:15 Kod doktora, talk-show
 02:56 Skica za portret
 02:59 Glas domovine
 03:24 Brucoš, američki film
 05:02 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 05:57 Najava
 06:00 Juhuhu
 09:55 Draga Genevieve, dokumentarna serij
 10:20 Visoke potpetice u slami, serija
 10:45 Dinastija, serija
 11:35 Dinastija, serija
 12:25 Londonska kuhinja Rachel Khoo
 12:50 Ubojstvo, napisala je - serija (R)
 13:40 Smrtonosna opsjednutost, američki film
 15:05 Glazba, glazba
 15:10 Kako urediti dom za prodaju, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Putovanja jednog gurmana, dokumentarna serija
 17:43 Na zapovijed, glavni kuharu!
 18:05 Dolina sunca, serija
 18:50 Bitange i princeze, humoristična serija
 19:25 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:00 Gradovi budućnosti: Novi gradovi, dokumentarna serija
 20:52 Vrijeme na Drugom
 21:00 Brucoš, američki film
 22:40 C.S.I.: Las Vegas, serija
 23:25 Zakon i red: Odjel za žrtve
 00:10 Lovci na natprirodno
 00:55 Smrtonosna opsjednutost, američki film (R)
 02:20 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)

06:35 Virus attack
 06:50 Tenkai vitezovi
 07:15 Sve u šest, magazin (R)
 07:45 Pet na pet - nova sezona, kviz (R)
 08:40 TV prodaja
 08:55 Hitna služba, serija (R)
 09:50 TV prodaja
 10:05 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11:25 Četiri vjenčanja
 12:20 TV prodaja
 12:35 Hitna služba, serija
 13:30 Shopping kraljica - (R)
 14:30 Big Brother, show (R)
 15:30 Horvatovi, (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nova sezona
 20:00 Horvatovi, serija
 21:10 Big Brother, show
 22:15 RTL Direkt,
 22:45 Big Brother - bez cenzure, show
 23:05 Big Brother, show uživo iz kuće
 23:20 Dr. House, dramska serija
 00:20 Kosti, serija
 01:15 CSI, serija (R)
 02:05 Kosti, serija (R)
 02:50 Astro show, emisija uživo
 03:50 RTL Danas, (R)
 04:35 Kraj programa

SRIJEDA 30.9.2015.

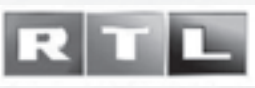
06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:31 Capri, serija
 10:23 Dvorci Loire: Dvorac Villandry - Vrtovi obilja, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Jezik za svakoga
 15:20 Labirint
 16:05 Velika obitelj, serija
 17:45 Život je lijep
 18:11 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:00 Vjetar u kosi, dokumentarna serija
 20:50 Samo kulturno, molim!
 21:35 Otvoreno
 22:20 Dnevnik 3

22:48 Dokumentarna serija -
domaća
23:18 Boje Maroka,
dokumentarna serija
00:03 Elitni odred: Danska,
serija
01:01 Twin Peaks, serija
02:01 Kod doktora, talk-show
02:42 Skica za portret
02:50 Društvena mreža
04:00 Samo kulturno, molim!
04:40 Eko zona
05:10 Dragocjeni biser,
telenovela
05:55 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
05:57 Najava
06:00 Juhuhu
09:55 Draga Genevieve,
dokumentarna serija
10:20 Visoke potpetice u slami,
serija
10:45 Čarolija, serija
11:35 Heartland, serija
12:25 Londonska kuhinja
Rachel Khoo
12:50 Ubojstvo, napisala je - (R)
13:40 Prerijska groznica,
američki film
15:00 Glazba, glazba
15:10 Kako urediti dom za
prodaju
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Stipe u gostima,
humoristična serija
17:15 Putovanja jednog
gurmana, dokumentarna
serija
17:43 Na zapovijed, glavni

kuharu!
18:05 Dolina sunca, serija
18:50 Bitange i princeze
19:25 Bitange i princeze
20:00 Savršenstvo,
dokumentarna serija
20:30 Nogomet, LP
23:00 Vrijeme na Drugom
23:05 C.S.I.: Las Vegas, serija
23:50 Zakon i red: Odjel za
žrtve
00:35 Lovci na natprirodno
01:20 Prerijska groznica,
američki film (R)
02:40 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
06:35 Virus attack
06:50 Tenkai vitezovi
07:15 Sve u šest, magazin (R)
07:45 Pet na pet - (R)
08:55 Hitna služba, serija (R)
10:05 Mijenjam ženu
11:25 Četiri vjenčanja
12:20 TV prodaja
12:35 Hitna služba, serija
13:30 Shopping kraljica - (R)
14:30 Big Brother, show (R)
15:30 Horvatovi, (R)
16:30 RTL Vijesti,
17:00 Shopping kraljica
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - nova sezona,
20:00 Horvatovi, serija
21:10 Big Brother, show
22:15 RTL Direkt
22:45 Big Brother
23:10 Big Brother
23:20 Dr. House, dramska serija

00:20 Kostić, serija
01:15 CSI, serija (R)
02:05 Kostić, serija (R)
02:50 Astro show, emisija uživo
03:50 RTL Danas, (R)
04:35 Kraj programa

ČETVRTAK 1.10.2015.

06:40 Najava programa
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:33 Capri, serija
10:25 Boje Maroka,
dokumentarna serija
11:15 Etnoforezičari: Kak se
dela delanec, emisija
pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Dragocjeni biser
13:10 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Jezik za svakoga
15:20 Samo kulturno, molim!
16:05 Vjetar u kosi,
dokumentarna serija
17:45 Život je lijep
18:15 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 Velika obitelj, serija
20:55 Ono što jesam: Povratak
prirodi, serija
21:45 Otvoreno

22:30 Dnevnik 3
22:58 Najava programa
23:00 Dokumentarna serija
23:30 Boje Maroka,
dokumentarna serija
00:15 Elitni odred: Danska,
serija
01:13 Twin Peaks, serija
01:48 Kod doktora, talk-show
02:30 Društvena mreža
03:40 Skica za portret
04:58 Dragocjeni biser
05:43 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:55 Draga Genevieve
10:17 Visoke potpetice u slami,
serija
10:42 Čarolija, serija
11:32 Heartland, serija
12:17 Londonska kuhinja
Rachel Khoo
12:42 Ubojstvo, napisala je - (R)
13:30 Fiedlerov izbor, američki
film
14:55 Glazba, glazba
15:10 Kako urediti dom za
prodaju
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Stipe u gostima,
humoristična serija
17:15 Putovanja jednog
gurmana
17:43 Na zapovijed, glavni
kuharu!
18:05 Dolina sunca, serija
18:50 Bitange i princeze
19:25 Bitange i princeze
20:00 Karipsko more
sa Simonom Reeveom,

dokumentarna serija
21:00 Nogomet, EL
23:05 Vrijeme na Drugom
23:10 CSI, serija
23:55 Zakon i red: Odjel za
žrtve
00:40 Lovci na natprirodno
01:25 Fiedlerov izbor, film
02:50 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
06:35 Virus attack
06:50 Tenkai vitezovi
07:15 Sve u šest, magazin (R)
07:45 Pet na pet - (R)
08:55 Hitna služba, serija (R)
10:10 TV prodaja
10:20 Mijenjam ženu
11:25 Četiri vjenčanja
12:35 Hitna služba, serija
13:30 Shopping kraljica (R)
14:30 Big Brother, show (R)
15:30 Horvatovi, (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - nova sezona
20:00 Horvatovi, serija
21:10 Big Brother, show
22:15 RTL Direkt
22:45 Big Brother
23:10 Big Brother
23:20 Dr. House, serija
00:25 Kostić, serija
01:15 CSI, serija (R)
02:05 Kostić, serija (R)
02:50 Astro show, emisija uživo
03:50 RTL Danas, (R)
04:35 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom
od 16.30 sati.
Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića
emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od
18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se pri-
kazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna
termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija
Moirišta emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž
emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se
subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog
Boja Srbija • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija
- Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik
Govorimo hrvatski

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) •
Znanjem do zdravlja (srijedom) • *Razmišljanje dopu-
šteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
• *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvodanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

NOVICA MILJAČKI, ELEKTROTEHNIČAR

Vjerujem u lijepu budućnost i ovdje

Novica je rođen 1987. godine, mladić je pun entuzijazma, optimizma, vjere u sebe, u boljitak, vriedan je, radan i nadasve lijepo odgojen – to bi bio možda neki kratak sažetak o našem današnjem sugovorniku

POSLOVNI ANGAŽMANI

»Nakon dvije godine provedene na Visokoj tehničkoj školi u Subotici, iznenadno mi se ukazao posao u firmi *Tehnika fiskal* d.o.o, gdje sam se zadržao već 8 godina, a koja se nalazi u Subotici i bavi se fiskalnim uređajima, biro opremom, računalima, i još mnogobrojnim uređajima takve vrste. Uglavnom obavljam poslove koji se tiču pos-terminala za platne kartice, fiskalnih kasa, ali zbog obujma posla u poduzeću obavljam i poslove administracije, prodaje, itd.«

Novica očito voli svoj posao jer, kako kaže, putuje i radi, i nije monotono, a kada nešto voliš raditi ili nađeš sebe u tome, onda ti i nije monotono. No, priča nam dalje...

»Volim posao kojim se bavim, jer nije monoton, svaki dan je drugačiji, uvijek nešto novo, dinamično, s obzirom da firma obavlja djelatnost na prostorima sjeverne Vojvodine, uglavnom vrijeme provodim na terenu i svakodnevno susrećem i upoznajem nove ljude, te stječem nova iskustva. Interesantno je i to što se svaki dan nalazim u drugom mjestu, gradu, što čini ovaj posao još zanimljivijim.«

Kao mlad čovjek zasigurno

se bavi, ili se bavio sportom ili još nekim kulturnim aktivnostima, bio angažiran još ponedjelje.

NEKE AKTIVNOSTI

»Što se tiče sportskih i kulturnih aktivnosti, ranije ih je bilo mnogo više, točnije u djetinjstvu, jer sada zbog poslova koje obavljam to nije moguće. Svakako bih naveo da sam se bavio nogometom, karateom, folklorom, a pokraj svega toga, glazba je uzela najveći broj godina. Poslije završene niže muzičke škole u Subotici, nastavio sam učiti svirati harmoniku, svirati u folklornoj skupini u HKC-u *Bunjevačko kolo*, a u okviru crkve dugi niz

godina sam bio u odboru tribine za mlade, nastupao u dva zbora - *Collegium musicum chatolicum* i u Vis-u *Proroci*. To su bila predivna iskustva s dobrim ljudima, mnogobrojna putovanja, koncerti, festivali, druženja, i puno toga lijepog i korisnog. Drago mi je također da sam nastupio više puta na festivalima bunjevački pisama u kvartetu, triu, pa i kao solist. A pretprošle godine imao sam čast nastupiti na promociji CD-a ansambla *Hajo* kao prateći vokal.«

Odista je Novica, kada ga slušamo, aktivan i maksimalno angažiran na mnogim poljima.

»Pokraj posla kojim se trenutno bavim teže je imati i uskla-

diti veći broj aktivnosti, mada se trudim sustići što više mogu, nadalje aktivan sam u crkvi, član pastoralnog vijeća župe sv. Roka u Subotici, član mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, a svojim razglasom (ozvučenjem) doprinosim kao tehnička podrška u mnogim udrugama, firmama, školskim i predškolskim ustanovama u okviru njihovih manifestacija.«

HOBI, SLOBODNO VRIJEME

Da li ovaj mladi čovjek ima i slobodno vrijeme za neki hobi?

»Što se tiče hobija, mogu slobodno reći da se čak i nakon posla volim baviti računalima,

Novica i Ivana

tehnikom, strujom, za to neka-ko uvijek nađem vremena, volje. Pratim suvremenu tehnologiju, volim biti u toku, pa tako s prijateljima koji su slične struke volim nešto zajednički napraviti, prepraviti, kombinirati, razmijeniti iskustva u oblasti tehnike. Često se taj hobi i isplati.

Naravno ako se nađe prilike i sakupi ekipa, volim otići odigrati i po koju utakmicu nogometa, odbojke.

Lijepo je čuti da je mlad čovjek kao Novica voljan za sve, veseo, društven.

»Vesele sam naravi, volim dobar provod i zabavu te slobodno vrijeme također provodim s

veselim i pozitivnim ljudima oko sebe, volim slušati dobru glazbu, stranu i domaću, ali se nekako najbolje opustim uz tamburaše.»

»Volim putovati, pogledati, obići (turistički) okolne zemlje, doživjeti nova iskustva ali me puno stvari veže za moj grad. Subotica mi je lijepa i draga, te planiram ostati, živjeti i raditi u njoj! Mnogi se ne bi složili sa mnom, zbog materijalne situacije u državi, ali smatram da se, ako se čovjek trudi, bori, i malo je snalažljiv, može lijepo živjeti i tu.»

Da li je oženjen, ima li svoju obitelj, ili možda neku djevojku, Novica nam odgovara da je još s roditeljima u kući.

»Trenutačno živim u kući s roditeljima, koji su mi velika potpora u životu, skromni i dragi ljudi kojima sam zahvalan na odgoju i svemu što su mi pružili, troje nas je i oko svega se lako dogovorimo. Otac i ja uglavnom obavljamo teže, vanjske poslove, dok je majka zadužena za kuću, nabavku i naravno kuhanje. Tamo se ne volim gurati jer nisam neki stručnjak, ali volim pojesti, i kada je hrana u pitanju nisam probirljiv. Kućinih ljubimaca trenutačno nema, ali planiram ispuniti kućicu za papige koja je već spremna.»

Otkriva nam da ima već tri godine djevojku **Ivanu** i, kako kaže, zahvalan je Bogu što ju je upoznao. U svemu ga prati i ima njenu punu podršku u svemu.

Dopada mu se njena urednost, točnost.

»Volim provoditi vrijeme s njom, razgovarati, družiti se, zabavljati, a planiramo i zajedničku budućnost. «

I na koncu, nismo ga htjeli zamarati s nekim receptom, jer je ne samo mlad, nego se i iz priloženoga da vidjeti da se u kuhinju niti pača, niti ima vremena za takvo što.

»Pokraj svega navedenog ostaje malo vremena, ali i tada gledam da ga ispunim pametno i korisno, učinim neko dobro djelo, pomognem ljudima oko sebe, ako sam u mogućnosti, pa eto uvijek nekako težim tome 'dobro se dobrim vraća'.

Branka Dulić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl glasnik RS« br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNESENOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta »TELENOR« DOO Beograd, Omladinskih brigada br. 90, podnio je dana 18.09.2015. godine pod brojem IV-08-501-311/2015, zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Bazne postaje mobilne telefonije na lokaciji Subotica 25«, na katastarskoj čestici 3471 KO Stari grad, Subotica, Karađorđev put 37 (46.102873°, 19.649556°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Robert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert
24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Tiži optika

SUBOTICA
024/ 551 045

**LJETNA AKCIJA,
BISTROG POGLEDA**

Prodorima do kraja rujna 2015. god.

-50%

-20%

POGLED S TRIBINA

Gol

Nogomet je igra čiji je krajnji cilj postići gol u protivničku mrežu. Što više, to bolje, jer publika dolazi na stadione vidjeti golove.

Ali, jubilarno 10. kolo 1. HNL-a donijelo je neslavan rekord koji će, realno, teško biti dostignut. U pet ligaških susreta, vjerovali ili ne, postignut je samo jedan pogodak. I da cijela stvar bude još tragičnija, u pitanju je bio autogol braniča *Splita Vrgoč*a u susretu protiv *Lokomotive*, jedinog koji je okončan pobjedom.

Pet susreta, jedan gol. Autogol.

Jamačno niti jedan gledatelj koji se odlučio otići na jednu od četiri utakmice koje su završile bez pogodaka, uključujući i najveći derbi hrvatskog prvenstva između *Hajduka* i *Dinama*, zasigurno nije bio zadovoljan nogometnom predstavom bez onog najvažnijeg.

Ali to je nogomet.

No, na drugoj, ljepšoj strani hrvatskog nogometa, u prošlu srijedu je *Dinamo* uspio postići dva pogotka protiv favoriziranog *Arsenala* i nakon 16 godina uspio zabilježiti pobjedu u natjecanju *Lige prvaka*. Povrh senzacionalnog rezultata, zahvaljujući kojem je nekoliko dana bio glavna vijest hrvatskih i otočkih medija, *Dinamo* je u prvom kolu najjačeg kontinentalnog klupskog natjecanja uspio nešto što se dugo, dugo nije dogodilo.

Modri su uspjeli višestruko nadtrčati legionare londonske momčadi koja se 19. godinu uzastopce natječe među najboljima u Europi (prvih pet maratonaca ovoga susreta su igrači *Dinama*), te su u konačnom kilometarskom obračunu imali više od 2 km u prosjeku.

I na koncu, Hrvatska je u ponedjeljak dobila novoga izbornika, dosadašnjeg stratega *Lokomotive Antu Čačića*. Zanimljivo, upravo je njegova momčad jedina uspjela zabilježiti jedinu pobjedu u proteklom kolu. I jedina je imala pogodak na svom kontu.

Hrvatska nije uspjela postići pogodak u posljednja dva kvalifikacijska susreta i ozbiljno je ugrozila izravni plasman na Europsko prvenstvo.

Protiv Bugarske i Malte bit će dovoljne i minimalne pobjede. Ali se za pobjedu mora imati pogodak na svom kontu.

Makar i autogol protivničkog igrača.

Gol je gol!

D. P.

NOGOMET

Derbi bez pobjednika

Hajduk nije uspio iskoristiti prednost domaćeg terena i nanijeti prvi poraz lideru prvenstva *Dinamu* (0:0). Na drugoj strani Jadrana, niti *Rijeka* nije uspjela materijalizirati domaćinstvo odigravši neodlučeno protiv *Intera* (0:0).

Ante Čačić novi izbornik

Izvršni odbor HNS-a je na izvanrednoj sjednici u ponedjeljak 21. rujna za novog izbornika hrvatske reprezentacije postavio **Antu Čačića**, trenera NK *Lokomotive* iz Zagreba. U dosadašnjoj trener-skoj karijeri Čačić je, među ostalima, vodio *Dinamo* i *Maribor* u euro kupovima, te ima 220 prvoligaških susreta u 1. HNL.

TENIS

Ćorić osigurao Svjetsku skupinu

Mladi hrvatski tenisač **Borna Ćorić**, zbog **Čilićevog** otkaza zbog ozljede, bio je primoran preuzeti ulogu prvog reketa hrvatske Davis cup reprezentacije u susretu doigravanja za ostanak u Svjetskoj skupini, koji je igran prošlog vikenda na gostovanju protiv Brazila. Njegovim dvjema pobjedama protiv **Souze** i **Beluccija**, i boda koji je donio par **Ivan Dodig**, **Franko Škugor**, Hrvatska će i dalje igrati među najboljim svjetskim teniskim reprezentacijama.

RUKOMET

Senzacionalni PPD Zagreb

Visokom pobjedom protiv njemačkog prvaka *Kiela* (29:22) rukometaši *PPD Zagreba* na najbolji mogući način su otvorili novu sezonu Lige prvaka. Pred 8.000 navijača u zagrebačkoj Areni hrvatski prvak je nadvisio njemačku momčad i istaknuo kandidaturu za jedno od četiri mjesta koje vode u nastavak natjecanja najboljih europskih momčadi.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112	Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.	Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.
Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.	Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m ² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.	Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceevce, čaršavi, muške čačšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.
Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512	Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m ² , tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel: 024/529-745, 063/518-218.	Prodaje se dvosoban stan (51 m ² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 062 788924.
Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.	Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.	Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.	Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.	Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićeva naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.
Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.	Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.	Hitno prodajem mali traktor-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.
Zagreb , u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.	Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čačšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.	Prodaje se apartman 36 m ² u Jadranovu 5 km od Crikvenice. Tel.: 024 4527499 ili 064 1839591.
Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m ² , stambena površina je 40 m ² . Tel.: 064 0125719.		Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369
Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m ² na placu od 670m ² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.		Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
		Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 2. 10. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

VOJVOĐANSKA KUPALIŠTA I IZLETIŠTA

Monoštor i Bereg

Kako je poznato, Monoštorci kažu kako njihovo selo leži na sedam Dunova. Otkuda god dolazili u Monoštor, morate prijeći preko jednoga od mostova. A sa svakog mosta preko kojega prolazite, vidljivi su drveni dokovi, pogodni za ulazak u vodu. Već iz navedenoga je za pretpostaviti kako u takvom okruženju ima nebrojeno puno lokacija na koje Monoštorci i brojni gosti odlaze na kupanje. Od ozbiljnije uređenih, najpoznatije je kampiralište Crvenog križa, nadomak samoga sela. Kapacitet kam-

pirališta je 68 mjesta pod šatorima i 15 mjesta u kamp prikolicama. Postoji i mogućnost instaliranja tri računala s priključkom na internet. Dodatni sadržaji su dva uređena terena za odbojku, nogometni teren i uređena plaža na Velikom bačkom kanalu. Kampiralište je smješteno u prelijepom okruženju, s mogućnostima istraživanja prirode i druženja uz logorsku vatru. I drugo šokačko selo u ovoj regiji, Bački Breg, nije daleko od vode. Pored naselja teče Bajski kanal, koji se kod Bezdana ulijeva u Veliki bački kanal. Do kanala se dolazi poljskom cestom kroz atar, ili bentom, što je još jednostavnije. Bajski kanal kod Bačkog Brega uvijek je imao nekoliko lijepih mjesta za kupališta, a najljepša i najposjećenija je Nova plaža, ili kako ju Berešci zovu, samo Plaža. Do prije nekoliko godina bila je ruševna i neposjećena. Ali, zahvaljujući akciji koji su organizirali sami mještani Berega, uz velikodušnu novčanu pomoć određenih ljudi, danas je sređena, napravljen je dugačak mol i dovezen je pijesak. Napravljen je teren za male sportove, koji je mlade privukao na Plažu u puno većem broju nego ranije, pa se ovdje druže i organiziraju turnire. Uz obalu kanala mogu se vidjeti i brojni drveni čamci kojima Berežani idu u ribolov, ali ih koriste i za relaksirajuću vožnju kanalom, ili za ulazak u vodu radi kupanja. Na bereškoj strani kanala na obalu se naslanja šuma Adica. Od ranoga proljeća do kasne jeseni u šumi možete susresti brojne šetače, ljubitelje ptica i drveća, koji naoružani kamerama traže svoje motive. Isto tako, može se naići i na kampere koji u hladu šume pronalaze svoj mir. Putnici namjernici nikada im nisu na smetnji, naprotiv, često ih pozovu i na čašicu razgovora, uz neizbježnu kavu i koje pićence. Zrak je ovdje izuzetno čist, a izuzetno je čista i zdrava i voda iz bunara koje su bušili vlasnici obližnjih vikendica.

Ivan Andrašić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Duga...

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi moja, tako sam se zdravo najo da sve ne znam di ću sa sobom, a još posli navalijo na s makom pogaču, kaže ova moja da sam lakum ko da će mi kogod otet, šta ću kad zdravo volim. Baš mi došo Josu na divan pa nazglabamo

nas dvojica ispid televizije. Joj pa sva nam glavna varoš puna zastavica s dugini bojama, svit se šeta sokakima a milicije koliko oš, pitam se šta je to tako važno a Josu mi veli. »Pa ti ne znaš? Ta cilo jutro divanidu da je sad onaj 'prajd', parada ponosa, a ovi drugi očedu da ji depaje pa je zato toliko milicije.« Ja se niki čudim pa ko velim »iziž ga rodo, pa ja ni ne znam šta je to 'prajd', a on u smi pa jedva došo do riči od smijanja, dobro da imade kajš jel bi puko. Ta to su ti oni što volidu... što ne volidu... ta znaš kako Bog zapovida već ono isto što i oni imadu... sav niki zamuco pa će na kraju bisno: Ta šta se praviš blendav Braniša više neg što jesi... ta ti što muški volidu muške a ženski ženske.« Av jak, pa još i tim triba pogađat i skupo plaćat rendire, ta nek idu di očedu, da niko ne gleda u nji niko ne bi ni znao ko su, vako su još niki važni, ta baš sam se sad rasrdijo, izem njim volenje, ko će onda dicu imat i stvarat svit, ta izem i one države što njim dajedu za pravo, nji triba ličit a ne pokazivat. Josu opet u smi: »Ta ti si zdravo starovinski rodo.« Ta ako je starovinski bit normalan, onda nek sam starovinski, mirim se ja jel nikako ne možem skontat tu »modu«, ta to bi bilo moj Josu kugod kad bi se ti oženijo za Perišu misto tvoje gospoje. Kad se onda rasrdijo: »Ta di si mi Perišu našo iziš ga«, jedva se smirijo, moro sam skrenit divan. Jal mani sad neg jesil bijo na proštenju u Mirgešu? Nisam te vidijo još od mise kod nas u crkvi u kraj Ivković šora, neš valjdar propuštiti poslidnje proštenje ove godine u našim krajovima, ja moram ić ma kako bilo pod križ, imadem u Mirgešu rodova a i rođen sam na uzvišenje križa pa nikako to proštenje nuz naše najviše obalazim. I Josu se malkoc smirijo a valjdar je tom doprinela i nova čaša kevedinke, pa će mirnije: »I mi ćemo otić prid več, na misi smo bili vidijo si, a ne mož propuštiti proštenje tute u komšiluku, nije red, a i moja nana je iz Mirgeša, tili smo ić i na berbanske dane na Palić, kaže da je zdravo i to lipo samo niko furtom odverglat biciglu, fajin je daleko, i ja sam privatijo divan. Malkoc smo još divanili ko će šta radit od nedilje pa se lagano razišli svako na svoj poso. Ja još moram i ošikarit pete, niki mi se okorile pa oma izderem ove rdave pecaroške čorape, dobro kaže da s pece toliko traja, a moram i nakenjačit biciglu da ne budu suparni zubi po pisku. Niki dan sam tako zabatrgo u vagašu da su mi odletile papuče čak u treći red kuruza, još sam i šarhanj iskrivijo, sad vidim zašto renderi ne dadu tirat ništa u papučama, neg idem se opravljat vrime leti i sad će mrak, ajd zbogom čeljadi ,bute dobri, lipi i vridni ko što i sam jesam al me nema ko falit.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Majalus bijo i prošo pri roka

Bač Ivu u zadnje vrime baš neće. Svi znadu koliko volji slavlje, a ope jedno propušćo. Ajd da je to kakogod malo, ni po jada, al propušćo najveće jesencko. Eto, kako su rekli ni što ga napravili, ope došlo vrime za Groždebal u njegovomu selu, a on baš taj dan moro na put. A ruku na srce, ni se ni nado da će bit baš te nedilje, jel se po starovircki Groždebal pravijo u prvu jesencku nedilju. Da je zno da će vako ispast, na put bi se krenijo jel nedilju prija, jel nedilju potli. Ne zna štaj to ve godine, tako

Piše: Ivan Andrašić

bilo i za kirbaj. Svi znadu da vašar bude u prvu nedilju potli Lovre, a litos bijo u nedilju prija. Isto se desilo da je baš traj dan moro na put. Ko da se svi samo nikuda žuru, ni sami ne znu kud. Tako ni vidijo ni vozonke za kirbaj, ni konje, karuce i čeze za Groždebal, a propušćo i blagosivanje zvona napravitoga o grožda u njeve lipe crkve. Stigo istom na priredbu što bila uveče. Došo doma, njegova već navučena, pa samo cupka, veli vada čedu i zakasnit. Samo se umijo, ni ni večero, pa su na priredbu došli na vrime. Skupilo se svita, vada više o po sale, a i u po prvoga reda vidijo pešest gostiju, međ njima i precdnika općine i prve isela. On i njegova sili di su tili, pa ko i drugi čeku da priredba počme. Ko čeka taj se načeka, svi već bili po malo nestrpljivi, al nikako dočekali, počelo skoro po sata potli obnarodovanoga vrimenta. Krenilo se pivat i igrat, knez i kneginja vodu. Potli i stari pudar. Bač Iva, naki umoran, malo-malo, pa spušća glavu ko bolesna kokoš. Njegova ga istom laktom u rebra. Al bome, ka je ništa počelo piščat, a onda gruvat i glasno svirat na nikaku trumbetu, oma se razbudijo. I gledao i slušo do kraj. Jedva čeko da sve projde, da može otit doma večerat, pa na spavanje. Jedino se prezniyo i srce mu se zacigralo ka su na binu došli drugi isela u starovircki nošnji i ka su nako ispod glasa zazvonile tambure i zacigralo šokačko kolo. »Eto, prošlo, pa moglo se i gledat.«, veli njegova dok su išli doma. »Jeste, prošlo, samo nikako se oma sitim što je od Groždebala natrukovala na što trukuje šokačke pripovičke. Vo je nikako drugače neg što je natrukovano da se pravilo o stari starina. A ako išta ne voljim, ne voljim da se kvari starovircko i da se izmišlja novo.«, nezadovoljno odvraća bač Iva. Vada se sve u njemu skupilo. Na putu mu ništa ni bilo kako triba, bijo i umoran i gladan i loše volje, a još mu i dutnjalo u ušima o priredbe. Više ni ništa divanijo do doma. Ka su došli, samo se opro i sijo za večeru. Njegova večerala prija neg je došo natrag, pa samo sidla š njim zastalom. Zapalijo i televiziju, al tamo naj iz njegove matrne što se naopako češlja i vaj brundati što ga ne volji, ko da gledu ko će komu prvi šipak pod nos, ko kaka dica. Ka ji je vidijo, ni ništa ni reko, samo otrnijo televiziju.

MISLI POZNATIH

- **Saint Exupery:** Dobro se može vidjeti samo srcem.
- **Čehov:** Dobar čovjek se postidi čak i pred psom.
- **Ezop:** Zloba je neukrotiva, pa i onda kada joj učinite najveće dobočinstvo.

KVIZ

Miroslav Šutej

Koje godine i gdje se rodio glasoviti hrvatski grafičar **Miroslav Šutej**?

Gdje je stekao akademsku naobrazbu?

Kada je imao svoju prvu samostalnu izložbu?

U kom gradu je boravio na stručnom usavršavanju od 1964. do 1965.?

Što je njegov najpoznatiji dizajn?

A po čemu će ostati upamćen u svijetu hrvatskog sporta?

Kada i gdje je umro Miroslav Šutej?

Rodio se 29. travnja 1936. godine u Dugoj Resi. Na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. 1962. godine u Studentskom centru u Zagrebu. U Parizu. Hrvatski grb i novac (kune). Po nogometnom dresu hrvatske reprezentacije. Umro je u Krapinskim Toplicama 13. svibnja 2005. godine.

FOTO KUTAK

I šta dalje?

VICEVI

Učiteljica pita:

Može li mi netko dati primjer istog glagola u prezentu i futuru prvom? Javi se Petra.

- Trčim i trčat ću.

- Bravo - pohvali je učiteljica - Ajde sad ti lvice!

- Jedem juhu i pile ću!

Žene mogu otkriti svaku muškarčevu laž.

Ma koliko se on trudio biti vješt. I rijetko mu vjeruju.

Ali kako onda mogu povjerovati da se deset kilograma može izgubiti za tjedan dana?

NOGOMET

Prijateljski međunarodni susret

MORAHALOM – Nogometna vrsta južnog dijela Mađarske (Delvideki Magyar labdarugo valogatott) ugostit će u ponedjeljak 28. rujna u Morahalomu reprezentaciju Hrvata iz Srbije. Prijateljski nogometni susret bit će odigran u *Sportskom kompleksu* s početkom od 18 sati, a ulaz je slobodan.

Uvjerljiv poraz

SAKULE – Nogometaši Bačke 1901 doživjeli su težak poraz (4:0) na gostovanju protiv Borca i sada zauzimaju osmo mjesto na tabli-

ci *Srpske lige* skupina Vojvodina. U sljedećem, 7. kolu u subotu 26. rujna crveno-bijeli dočekuju momčad *Radničkog* iz Šida. Susret je zakazan za 15.30 sati.

Bez bodova u Čonoplji

ČONOPLJA – Serija odličnih rezultata *Tavankuta* prekinuta je porazom na gostovanju kod *Sloge* iz Čonoplje (1:0). Prilika za nove bodove slijedi u nedjelju 27. rujna kada u Tavankut stiže *Mladost* iz Apatina. Početak susreta je u 15.30 sati

Katastrofa Sončana u Monoštoru

MONOŠTOR – U četvrtom kolu Međuopćinske nogometne lige *Sombor – Apatin – Kula – Odžaci* u Monoštoru je nakon godinu dana odigran novi šokački derbi. U susretu *Dunava* i *Dinama*, kojem je su nedostajala četvorica standardnih prvotimaca, bolji su bili domaćini i visokom pobjedom od 6:1 obradovali su svoje vjerne navijače. Od prve minute igralo se žestoko, a prvu prigodu, koju je

bilo teže zapucati nego postići zgoditak, prokockali su Sončani u 8. minuti. Kazna je stigla u kontranapadu u vidu zgoditka **Komušanca**. Nakon burnih protesta igrača i klupe *Dinama* po mnogima prestrogo dosuđen jedanaesterac u korist *Dunava* realizirao je **Balaž**. Pehovi za Sončane nastavljaju se, već u 52. minuti vlastitu mrežu je zatresao štoper **Mihaljev**, a nove, još burnije proteste Sončana izazvao je mahač **Čalić** u 56. minuti nereagiranjem na očito zaleđe trojice domaćih nogometaša. Opću zbunjenost iskoristio je Komušanac, pokupio ostavljenu loptu i pored nemoćnog **Lukača** zatresao mrežu. Preostala dva pogotka za *Dunav* postigao je Balaž, a počasni za *Dinamo* uporni **Klipa**. U narednom kolu *Dinamo* je slobodan, a *Dunav* će na teško gostovanje u Riđicu.

I. A.

ŠAH

Remi u posljednjem kolu

BAJŠA – Prvaci Međuopćinske lige, šahisti ŠK *HAŠK Zrinjski* odigrali su neodlučeno (4:4) u posljednjem ligaškom susretu protiv domaće momčadi ŠK *Sega*. Obzirom kako je prvo mjesto već bilo osigurano u ovom susretu su priliku dobili i slabije rangirani šahisti novog šampiona koji će se od sljedeće sezone natjecati u Sjeverno bačkoj ligi. Pobjede su izborili: **Ferenc Seleš**, **Antal Hegediš** i **Zlatko Pinter**, dok su remizirali **Stipan Godar** i **Stipan Marjanušić**.

RUKOMET

Na startu obradovali navijače

SONTA – U prvoj utakmicu ovosezonskog prvenstva TRLS skupina Bačka igrači RK *Sonta* su na svojem parketu ubilježili pobjedu od 29:26 protiv blagog favorita, *Borca* iz Bačkog Gračaca. Sončani, u odnosu na prošlu sezonu pojačani dvojicom iskusnijih igrača, pružili su igru koja je potpuno zadovoljila gledaoce i bodove stavili na svoj saldo. Od prve do posljednje minute igralo se žestoko, nitko nije štedio ni sebe ni protivnika. Sve do 50. minute ni jedna ekipa nije imala prednost veću od 2 pogotka, a tada igrači Sonte, nošeni frenetičnim navijanjem svoje publike, uspijevaju s 3 pogotka unutar dvije minute postaviti razliku od +5, što im je i pored velikog pritiska gostujuće ekipe, bilo dovoljno za konačnu pobjedu. Najbolji strijelac bio je **Apatinac** s 8 pogodaka. U narednom kolu Sončani će gostovati u Somboru, kod ekipe *Somborelektro*.

I. A.

Prvijenac novog trenerskog tandema

ŽABALJ – U 1. kolu TRLS, skupina Srijem – Južna Bačka pomlađene Sončanke, predvođene novim trenerskim tandemom **Jelena Danilović – Terezija Bukovac** putovale su u Žabalj, gdje su ih dočekale igračice prošlosezonskog drugoligaša, ekipe *Miletić* iz Mošorina. Pred malobrojnom publikom Tajfunke su igrale vrlo zrelo i borbeno, a rezultatski su stalno bile za petama domaćinu. Na iznenađenje i nevjericu svih prisutnih do pobjede su došle mini serijom od 5:0 u posljednjih 5 minuta igre. Najbolji strijelac kod Sončanki bila je **Čonka** s 9, **Tančik**, **Miloš** i **Vidaković** postigle su po 4 i najmlađa, **Kalanj**, 2 zgoditka. Na koncu, semafor je pokazivao rezultat 19:23, pa su se Sončanke vratile kući s vrlo vrijednim plijenom, a u narednom kolu će ugostiti ekipu *Rusina* iz Ruskog Krstura.

I. A.

REOSNOVAN NOGOMETNI KLUB IZ MALE BOSNE

ONK Mala Bosna 2015

Na osnivačkoj skupštini održanoj 10. kolovoza u Maloj Bosni je reosnovan, točnije rečeno osnovan novi nogometni klub ONK *Mala Bosna 2015*. Za predsjednika kluba je izabran **Dražen Skenderović**, dok će dužnost potpredsjednika i tehnika obavljati **Miroslav Brajkov**. Nakon nekoliko godina stanke, u Maloj Bosni će se ponovno organizirati igrati nogomet, a kakvi su klupski planovi za budućnost pojasnili su nam prva dva čovjeka reosnovanog nogometnog kluba.

»Trenutačno smo u procesu registracije kluba i nadamo se da ćemo od sljedeće jeseni započeti s igranjem u Gradskoj nogometnoj ligi, te istom natjecanju za pionirski uzrast. Sama ideja za ponovno osnivanje i pokretanje nogometnog kluba u Maloj Bosni je naišla na odobravanje, a već smo počeli okupljati igrački pogon u obje starosne konkurencije«, pojasnio nam je predsjednik kluba ONK *Mala Bosna 2015*, Dražen Skenderović.

PRVI KORACI

Svaki nogometni klub, ukoliko želi kontinuirano djelovati u svojoj sportskoj misiji, mora zadovoljiti brojne organizacijske zahtjeve, a najvažnije je, prije svega, osigurati određena nužna financijska sredstva za nesmetanu egzistenciju.

»Mora se napraviti određena stabilna financijska konstrukcija kako bi klub mogao zaživjeti, jer ne može se sve raditi isključivo na sportskom entuzijazmu. Iako mnogo toga počiva upravo na njemu. Nas je petero među osni-

vačima kluba i svi imamo jednaka prava i zadaću da pokrenemo ponovno organizirano baljenje nogometom u Maloj Bosni. Nemojmo zaboraviti kako je od 1958. godine do danas u našem mjestu pet puta pokrenut nogometni klub i isto toliko puta bio ugašen. Iskreno se nadamo kako će ovoga puta sve zaživjeti na mnogo duže staze«.

KLUPSKA STRUKTURA

Koliko nogometaša broji aktualni igrački pogon ONK *Mala Bosna 2015*?

»U ovom trenutku računamo na petnaestak momaka iz našeg mjesta, dok ćemo se za ostatak momčadi morati obratiti određenim klubovima iz Subotice i zamoliti ih za pomoć u igračkom kadru. Što se tiče najmlađih s njima smo već započeli prve treninge na našem terenu, koji je unatoč proteku godina tijekom kojih nije održavan, još uvijek u solidnom stanju. Nažalost, svlačionice su dosta propale, pa nam sada prije svega predstoji njihovo sređivanje i dovođenje u stanje normalnog korištenja za potrebe organiziranja nogometnih susreta. Započeli smo veliki posao, ali ne namjeravamo odustati jer nam je prvenstvena želja da mladež iz sela odvojimo od ulice i usmjerimo je na aktivno bavljenje nogometom. Jer u Maloj Bosni je uvijek postojao interes za posjet nogometnim susretima i klub je imao jednu od brojnijih publika u Gradskoj no-

Miroslav Brajkov (drugi s lijeva) i Dražen Skenderović (posljednji)

gometnoj ligi. Nagodinu planiramo organizirati jednu prijateljsku utakmicu i nakon nje prigodnu večeru, na kojoj bismo okupili sve ljude koji su tijekom proteklih godina aktivno sudjelovali u radu prošlog kluba i pozvati ih da se uključe u buduće aktivnosti. Također, pokušat ćemo sudjelovati u pojedinim projektima kako bi osigurali dodatna financijska sredstva«, ističe predsjednik Skenderović.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Dužnost potpredsjednika i tehnika kluba pripala je Miroslavu Brajkovu, i on će uz narednom razdoblju skrbiti o brojnim detaljima vezanim za organizacijsku strukturu ONK *Mala Bosna 2015*.

»Naš klub će i dalje nastupati u svojim tradicionalnim bojama dresova crveno-plave boje, ali sada pod novim klupskim grbom koji je izglasan na osnivačkoj skupštini. Pa će naša mladež imati priliku organizirano se u svom mjestu baviti nogometom i s ponosom odjenuti majicu ONK *Mala Bosna 2015*, jer u ovom trenutku u našem selu nema apsolutno nikakve sportske ponude za mladež. Upravo to je

bila i jedna od pokretačkih ideja reosnivanja nogometnog kluba, osobito kada su u pitanju mlađi uzrasti na kojima i počiva naša budućnost. Za proteklih mjesec dana od kada je započeo rad s djecom dobnog uzrasta od 4 do 12 godina imamo tridesetak mališana, a među njima su i tri djevojčice koje su zainteresirane za aktivno bavljenje nogometom. S njima radimo **Toni Kopunović**, nekadašnji član Bačkinе omladinske škole i ja, a treninge održavamo jednom tjedno na našem igralištu. Što se tiče buduće seniorske momčadi ona se okuplja svake nedjelje i nastojat ćemo u ovom razdoblju organiziranja kluba, imati kontinuitet sve do početka prvih organiziranih priprema za sljedeće prvenstvo Gradske nogometne lige«, rekao nam je potpredsjednik kluba ONK *Mala Bosna 2015*, Miroslav Brajkov.

Dražen Prčić

SURADNJA S DRUGIM KLUBOVIMA

Nastojat ćemo u budućnosti razviti dobru suradnju s nekoliko subotičkih klubova u oba smjera, a na korist svih nas.

GAJA KONČERT ŠUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

